

**ZPRÁVA O PLNĚNÍ
STRATEGIE SOCIÁLNÍHO
ZAČLEŇOVÁNÍ 2014 – 2020
ZA ROK 2014**

Praha, duben 2015

Obsah

Úvod	1
1 Podrobný popis plnění opatření v roce 2014	4
1.1 Plnění opatření v oblasti sociální práce.....	5
1.2 Plnění opatření v oblasti podpory přístupu k zaměstnání a jeho udržení.....	14
1.3 Plnění opatření v oblasti sociálních služeb.....	33
1.4 Plnění opatření v oblasti podpory rodiny	36
1.5 Plnění opatření v oblasti podpory rovného přístupu ke vzdělání	62
1.6 Plnění opatření v oblasti přístup k bydlení.....	72
1.7 Plnění opatření v oblasti podpory přístupu ke zdravotní péči	79
1.8 Plnění opatření v oblasti zajištění slušných životních podmínek	87
1.9 Plnění opatření v oblasti podpory dalším začleňujícím veřejným službám	99
1.10 Plnění opatření v oblasti rovných příležitostí.....	107
1.11 Plnění opatření v oblasti podpory sociálního začleňování na místní úrovni	114
1.12 Plnění opatření v oblasti posilování sociální soudržnosti.....	124
1.13 Plnění opatření v oblasti mainstreamingu sociálního začleňování	130
2 Vyhodnocení obecné situace podle metodiky „Indikátory strategie potlačování chudoby a sociálního vyloučení v České republice“	136
Příloha č. 1: Seznam plnění cílů a opatření	139
Příloha č. 2: Seznam zkratk.....	145
Příloha č. 3: Seznam tabulek	146

Úvod

Cílem předkládaného materiálu je první podrobné zmapování způsobu plnění opatření obsažených ve „Strategii sociálního začleňování 2014 – 2020“ (dále jen „Strategie“) ze strany jednotlivých gestorů pro rok 2014 a opatření průběžných.

Tato Zpráva **je prvním vyhodnocením** uvedené Strategie přijaté vládou České republiky (dále jen „ČR“) dne 8. ledna 2014 usnesením č. 24. **Monitorováno bylo plnění 88 opatření**, u kterých bylo uloženo průběžné plnění nebo jež měla být splněna do 31. 12. 2014. **Z uvedených opatření není žádné, které by bylo neplněno.** Zcela splnit se podařilo 2 opatření s termínem do konce roku 2014. Částečně bylo plněno 9 opatření. Situace v oblasti sociálního začleňování bude v průběhu roku 2015 dále vyhodnocována, což bude směřovat k lepšímu plnění a efektivnějšímu nastavení cílů a opatření Strategie.

Účelem Strategie je přispět k **plnění národního cíle redukce chudoby a sociálního vyloučení**, ke kterému se ČR zavázala v rámci evropského cíle strategie Evropa 2020 (desetiletá strategie pro inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění) pro tuto oblast: *„Udržení hranice počtu osob ohrožených chudobou, materiální deprivací nebo žijících v domácnostech s nízkou pracovní intenzitou do roku 2020 na úrovni roku 2008.“* ČR se současně zavázala vyvinout úsilí vedoucí ke snížení počtu osob ohrožených chudobou, materiální deprivací nebo žijících v domácnostech s nízkou pracovní intenzitou o 30 000 osob. Plnění uvedeného cíle je monitorováno především prostřednictvím Národního programu reforem ČR (dále jen „NPR“), vycházejícího ze strategie Evropa 2020.

Tato Strategie zastřešuje hlavní oblasti významné pro sociální začleňování osob sociálně vyloučených nebo sociálním vyloučením ohrožených, stanovuje prioritní témata ČR v oblastech důležitých pro sociální začleňování a financování ze zdrojů ČR i EU a obsahuje přehled opatření majících vliv na sociální začleňování a boj s chudobou. Dále ukazuje směr, kterým se řešení sociálního vyloučení mají ubírat, prosazuje společensky odpovědné hodnoty vztahující se k sociálnímu vyloučení, upozorňuje na nedostatky při hledání řešení sociálního vyloučení a zasazuje se o šíření principu mainstreamingu sociálního začleňování na všech správních úrovních.

Základním nástrojem pro řešení sociálního začleňování osob je z pohledu této Strategie sociální práce. Vedle opatření zaměřených na rozvoj sociální práce se Strategie zaměřuje na následující **oblasti**, a to při uplatňování **průřezových principů** rovných příležitostí, podpory sociálního začleňování na místní úrovni, posilování sociální soudržnosti a mainstreamingu¹ sociálního začleňování:

- Podpora přístupu k zaměstnání a jeho udržení;
- Sociální služby;
- Podpora rodiny;
- Podpora rovného přístupu ke vzdělání;
- Přístup k bydlení;
- Podpora přístupu ke zdravotní péči;
- Zajištění slušných životních podmínek;
- Podpora dalším začleňujícím službám.

Na zpracování i vyhodnocování plnění opatření Strategie se významně podílí **Komise pro sociální začleňování** (dále jen „KSZ“), která je stálým poradním, iniciativním a koordinačním orgánem MPSV v oblasti sociální politiky se zaměřením na boj proti chudobě a sociálnímu vyloučení.² Komise se skládá ze zástupců subjektů, které jsou zapojeny do řešení problematiky chudoby a sociálního vyloučení, tj. ze zástupců státní správy a samosprávy, akademické obce, zastřešujících nevládních organizací zabývajících se touto problematikou a dalších sociálních partnerů.

Usnesení vlády, kterým byla uvedená Strategie schválena, ukládá ministryni práce a sociálních věcí ve spolupráci s dalšími resorty jednou ročně předložit vládě ČR pro informaci zprávu o plnění jednotlivých opatření Strategie za uplynulý kalendářní rok. **V rámci monitoringu plnění opatření Strategie je situace ve všech prioritních oblastech pravidelně sledována, a to včetně využití souhrnného indikátoru v oblasti boje s chudobou a sociálním vyloučením.** Ke zvýšení efektivity ve sledování pokroku v oblasti boje s chudobou a sociálním vyloučením ve vztahu ke Strategii je využívána metodika Výzkumného ústavu práce a sociálních věcí (dále jen „VÚPSV“) *„Indikátory strategie potlačování chudoby a sociálního vyloučení v České republice“*.

¹ Mainstreaming sociálního začleňování znamená zahrnutí této agendy nejen do sociální politiky, ale i do politik ovlivňujících další stránky lidského života a života společnosti.

² KSZ je zřízena na základě usnesení vlády ČR ze dne 19. května 2003 č. 476 ke zřízení meziresortní Komise pro přípravu Společného memoranda o sociálním začleňování a Národního akčního plánu sociálního začleňování.

Na základě podkladů od jednotlivých gestorů byla zpracována tato souhrnná **„Zpráva o plnění opatření Strategie sociálního začleňování za rok 2014“**. Zpráva je členěna podle jednotlivých oblastí Strategie. Na začátku každé podkapitoly je uveden cíl, kterého má být realizací opatření dosaženo. U každého jednotlivého opatření (číslovaných dle Strategie) je uveden souhrn plnění od všech odpovědných resortů a institucí. V případě, že se na realizaci opatření podílí více resortů, odpovídají za jejich plnění společně. U každého opatření je následně uvedeno stanovisko KSZ. V případě, že opatření bylo jen částečně naplněno, je navržen další postup.

1 Podrobný popis plnění opatření v roce 2014

V právním řádu České republiky (zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů) je **sociální začleňování** definováno jako proces, který zajišťuje, že osoby sociálně vyloučené nebo sociálním vyloučením ohrožené dosáhnou příležitostí a možností, které jim napomáhají plně se zapojit do ekonomického, sociálního i kulturního života společnosti a žít způsobem, který je ve společnosti považován za běžný. K obecným cílům sociálního začleňování tak patří:

- zajištění **účasti v zaměstnání a rovného přístupu ke všem zdrojům**, právům, zboží a službám;
- prevence rizika sociálního vyloučení;
- pomoc nejvíce zranitelným;
- mobilizace všech relevantních aktérů.

Následující podkapitoly shrnují situaci v sociálním začleňování podle oblastí Strategie v roce 2014 na základě podkladů jednotlivých gestorů a vyjádření Komise pro sociální začleňování, monitorovacího orgánu této Strategie.

1.1 Plnění opatření v oblasti sociální práce

Základním nástrojem pro sociální začleňování osob sociálně vyloučených nebo sociálním vyloučením ohrožených je sociální práce. Sociální práce je profesionální aktivita zaměřená na pomoc jednotlivcům, skupinám či komunitám zlepšit nebo obnovit jejich schopnost sociálního fungování v jejich přirozeném prostředí. Pro aktivní sociální začleňování je důležitá především činnost institucí (výkon sociální práce) na místní úrovni a koordinace jejich činností. Mezi největšími riziky v ČR byla ve Strategii identifikována především personální a finanční pod-dimenzovanost (nedostatek úvazků sociálních pracovníků), nevyjasněnost a nejednotnost cílů sociální práce, nevyjasněnost rolí jednotlivých aktérů sociálního začleňování na místní úrovni a nedostatečná spolupráce a koordinace aktérů při výkonu sociální práce.

Cíl: Nastavení a rozvoj sociální práce

Opatření: 2.a Zajistit a podporovat vzájemnou spolupráci aktérů veřejné správy a ostatních subjektů při výkonu sociální práce;

Gestor: MPSV ve spolupráci s MV, kraji a obcemi

Termín: Průběžně

Stanovisko KSZ: Opatření je průběžně plněno

Opatření je v oblasti sociální práce ve veřejné správě realizováno ve spolupráci MPSV a GŘÚP prostřednictvím pilotáž certifikované **Metodiky integrace sociální práce s příjemci dávek v hmotné nouzi** (dále jen „Metodika“), zaměřené na spolupráci poboček Úřadu práce ČR (dále jen „ÚP ČR“) a obcí v oblasti výkonu činností sociální práce. Do pilotáže se zapojilo celkem pět lokalit ve třech krajích ČR (Středočeský, Jihomoravský a Moravskoslezský kraj). Zmíněná metodika představuje inovativní metodický nástroj určený pracovníkům agendy pomoci v hmotné nouzi (dále jen „HN“) při kontaktních pracovištích ÚP ČR a sociálním pracovníkům obecních úřadů, kteří jsou v přímém kontaktu s lidmi, jež se nacházejí v situaci HN nebo jsou HN ohroženi.

Cílem Metodiky je **podpořit změnu v současnosti převládajícího pojetí pomoci lidem v HN tak, aby se neomezovalo pouze na vyplácení dávek pomoci v HN, ale bylo doprovázeno sociální prací.** Sociální práce má reagovat na širší škálu problémů lidí v HN nebo ohrožených HN s cílem dosáhnout stavu:

- kdy pracovníci kontaktních pracovišť ÚP ČR a sociální pracovníci obcí využívají v procesu pomoci lidem v HN a ohroženým HN takové postupy sociální práce, které jejich klientům umožní zvládat problémy, které je do situace HN přivedly či jim brání se z ní vymanit,
- tím snižovat riziko dlouhodobé závislosti klientů na dávkách v HN,
- zlepšit schopnost lidí v HN a ohrožených HN řešit vlastní životní situaci samostatně.

Obsahem Metodiky jsou postupy a doporučení pro sociální práci s lidmi v HN, které sociálním pracovníkům pomohou odpovědět na otázku, jak volit a k administraci dávek v HN připojovat postupy sociální práce. Metodická doporučení jsou formulována tak, aby v konkrétních případech umožňovala volit a k administraci dávek v HN připojit postup sociální práce, který je přiměřený typu životní situace člověka v HN nebo HN ohroženého. Tyto postupy směřují ke zvýšení schopnosti člověka v HN řešit svou životní situaci.

Plánuje se také **další rozvíjení spolupráce obcí a ÚP ČR v oblasti výkonu sociální práce při poskytování příspěvku na péči a koordinace nástrojů péče a pomoci**, mimo jiné i v rámci plánované novely zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, konkrétně ustanovení § 92, které upravuje oblasti sociální práce, které vykonávají obce v přenesené působnosti.

Opatření: 2.b Zabezpečit odpovídající metodickou a finanční podporu sociální práce;

Gestor: MPSV

Termín: Od roku 2014

Stanovisko KSZ: Opatření je plněno.

MPSV realizovalo toto opatření prostřednictvím:

- aktualizace *Normativní instrukce č. 19/2013*;
- vytvoření samostatného dotačního titulu na výkon sociální práce v obcích typu II. a III. a krajských úřadech (§ 102 a 103 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, a § 65a zákona č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi).

Normativní instrukce č. 19/2013 upravuje postup při vykonávání sociálního šetření v rámci řízení o dávkách nepojistných sociálních systémů podle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů, zákona č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením a zákona č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ve znění pozdějších předpisů a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Byla vypracována MPSV s datem platnosti 1. 12. 2013 a datem účinnosti 1. 1. 2014.

Novela zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách nabyla účinnosti dne 1. 1. 2015. Účelem dotačního titulu (příspěvek formou dotace) na výkon sociální práce vykonávané Městskými úřady obcí II. a III. typu, úřady vojenských újezdů a krajských úřadů je stabilizovat a následně zvýšit počty sociálních pracovníků těchto úřadů. **Dotační titul je dalším zdrojem financování sociální práce vedle neúčelového příspěvku na výkon státní správy v přenesené působnosti, který obcím a krajům na činnosti v přenesené působnosti plyne z rozpočtové kapitoly Ministerstva vnitra (dále jen „MV“).** V současné době je připravována **metodika**, dotace budou vyplaceny v 2. polovině roku 2015.

V plánu je dále **zvvyšování finanční podpory sociální práce prostřednictvím dotačního titulu k zajištění optimálního personálního stavu sociálních pracovníků v obcích i krajských úřadech.**

Opatření: 2.f Podpora sociální práce na obcích, sladování metod sociální práce a spolupráce s ÚP ČR, NNO a sociálních služeb;

Gestor: MPSV

Termín: Průběžně

Stanovisko KSZ: Opatření je plněno.

K plnění opatření přispívá pilotáž **„Certifikované metodiky integrace sociální práce s příjemci dávek v hmotné nouzi“**, zaměřené na spolupráci ÚP ČR a obcí v oblasti výkonu činností sociální práce. Více o zmíněné metodice viz plnění opatření **2.a**.

Rozvíjení spolupráce obcí a ÚP ČR v oblasti výkonu sociální práce při poskytování příspěvku na péči a koordinaci nástrojů péče a pomoci je prioritou i do budoucna.

Mimo individuálních projektů od 1. 1. 2012 plní MPSV **koordinační a metodickou činnost činností sociální práce** podle § 92, §93 a § 93a). Maximální možná **podpora je poskytována metodikům sociální práce krajských úřadů, dále pak sociálním odborům obecních úřadů obcí s rozšířenou působností a pověřených obecních úřadů a újezdních úřadů**. Sociální pracovníci v souvislosti s výkonem činností sociální práce zajišťují, respektive podporují, „sociální fungování“ klienta (jednotlivce, skupiny, či komunity) v životě obce. Základní rolí sociálních pracovníků je udržet rovnováhu ve vztahu klient a jeho prostředí (obec). V rámci činností sociální práce se sociální pracovníci dále zaměřují na tvorbu příznivých společenských podmínek a to tak, aby bylo dosaženo stanoveného cíle. Sociální pracovníci v praxi podporují sociální změnu, řešení problémů v mezilidských vztazích a zasahují tam, kde se lidé dostávají do konfliktu se svým sociálním prostředím. Svou činností předcházejí projevům nepříznivých sociálních jevů tak, aby nemuselo být využito represivních opatření.

Opatření: 2.g Podpora péče poskytované v co největší míře v přirozeném prostředí klienta (komunitní péče)

Gestor: MPSV

Termín: Průběžně

Stanovisko KSZ: Opatření je plněno.

V rámci „*Principů a priorit dotačního řízení na podporu poskytování sociálních služeb vyhlášených v roce 2013 na rok 2014*“ byly přímo stanoveny dvě zásady, které se týkají tohoto opatření, a to „**podpora terénních a ambulantních služeb sociální péče**“ (zde MPSV požaduje další podporu uvedených služeb zhruba do úrovně 100% částky přidělené na tyto formy služeb sociální péče v roce 2013 na jednotlivé kraje, a to na úkor financování pobytových služeb sociální péče) a „**podpora pobytových služeb sociální péče realizující kroky vedoucí k deinstitucionalizaci a humanizaci**“. Principy a priority dotačního řízení pro dotační rok 2015 deklarují primární podporu těch sociálních služeb, jež umožňují co nejdelší možné setrvání jejich uživatelů v domácím prostředí či místní komunitě, konkrétně pak stanovují podporu terénních a ambulantních služeb sociální péče, které umožňují život uživatelů služeb v jejich přirozeném prostředí.

Následující tabulka shrnuje výši finančních prostředků u vybraných druhů sociálních služeb za roky 2013 a 2014 z dotačního titulu MPSV. Z tabulky je patrné, že podporované jsou především služby poskytované v přirozeném prostředí klienta, naopak dotace na institucionální péči (domov pro osoby se zdravotním postižením) je nižší.

Tabulka 1 Porovnání dotací u vybraných služeb

Druh služby	Výše přidělené dotace v roce 2013	Výše přidělené dotace v roce 2014
denní stacionáře	253 098 000,-	289 278 024,-
domov pro osoby se zdravotním postižením	1 198 546 467,-	1 382 565 640,-
chráněné bydlení	197 385 389,-	263 382 026,-
odlehčovací služby	120 914 100,-	149 182 200,-
osobní asistence	195 848 000,-	226 604 300,-
pečovatelská služba	524 496 700,-	628 497 120,-
podpora samostatného bydlení	20 659 083,-	24 041 000,-

U služby chráněné bydlení a domov pro osoby se zdravotním postižením není možné přesně určit celkový počet služeb komunitního charakteru vzhledem k odlišným kapacitám.

Projekt Transformace sociálních služeb

I v roce 2014 probíhala MPSV vedená realizace individuálního projektu „Transformace sociálních služeb“, který je podpořen z „Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost 2007 – 2013“ (dále jen OP LZZ). Projekt je financován z prostředků Evropského sociálního fondu a státního rozpočtu České republiky v celkové výši 19,975 mil. Kč.

Do projektu „Transformace sociálních služeb“ se zapojilo 40 zařízení z celé ČR. Z toho 27 se zúčastnilo předchozího projektu MPSV „Podpora transformace sociálních služeb“, na který tento projekt plynule navázal. **Cílem projektu je poskytnout zařízením sociálních služeb další podporu při přípravě či v probíhajícím procesu transformace a zároveň zajistit, aby model vznikajících služeb neustrnul na převrácení jedné ústavní služby do řady malých služeb ústavního charakteru.** Na konci transformačního procesu by měl být vytvořen **system komunitních služeb na daném území, které budou lépe odpovídat individuálním potřebám lidí s postižením i potřebám obce, ve které budou působit.** Vznikající služby nemohou být rigidní, ale pružné a vzájemně prostupné, aby v každém okamžiku spěly k sociálnímu začleňování a byly založeny na individualitě jejich uživatelů.

V rámci projektu MPSV poskytuje konzultace a metodickou podporu při tvorbě transformačních plánů, které umožňují praktickou realizaci transformace, supervize, informuje o transformačním procesu a podporuje veřejné diskuze o deinstitucionalizaci služeb sociální péče, vzdělává pracovníky zapojených organizací a dalších institucí podílejících se na transformaci služeb sociální péče a vyhodnocuje průběh procesu transformace a jejích dopadů.

Investiční podpora – Integrovaný operační program

„Integrovaný operační program“ (dále jen „IOP“) je důležitým komponentem procesu transformace sociálních služeb. V rámci tohoto operačního programu byla stanovena oblast intervence 3.1, aktivita a) **investiční podpora procesu a zavádění jednotného přístupu v transformaci pobytových zařízení sociálních služeb**, která poskytuje podporu při zajištění domácností uživatelů, zázemí pro ambulantní služby a denní programy, zázemí pro terénní služby, zázemí pro management a humanizaci - investici do změny v původních zařízeních.

Pro výše zmíněnou oblast intervence a do ní zahrnuté aktivity je celkově k dispozici 1,3 mld. Kč. V rámci první výzvy č. 2 byly schváleny projekty zhruba ve výši 415,23 mil. Kč. V rámci výzvy č. 7 byly schváleny projekty ve výši 1,2 mld. Kč.³ Projekty bylo možné v této kontinuální výzvě podávat do 6. 5. 2013. **Do konce roku 2014 se podařilo ukončit 17 projektů a podpořit tak přibližně kapacitu 255 míst v komunitních službách.** Klienti, kteří využívají např. služby chráněného bydlení, domova pro osoby se zdravotním postižením, sociálně terapeutickou dílnu a odlehčovací službu.

³ V rámci schválených projektů došlo k výrazným úsporám, proto bylo možné prostředky nevyčerpané ve výzvě č. 2 použít ve výzvě č. 7.

V realizaci zůstává 33 projektů. Maximální výše podpory na jeden projekt činí 90,0 mil. Kč a je možno získat podporu do výše 100 % způsobilých výdajů projektu. Tyto prostředky jsou hrazeny z 85 % ze strukturálních fondů (Evropský fond pro regionální rozvoj) a z 15 % ze státního rozpočtu ČR (informace zde: <http://www.mpsv.cz/cs/5485>).

Projekty krajů

Některé kraje vytvořily a aplikují účinné nástroje, kterými přímo či nepřímo podporují naplňování jednotlivých cílů a opatření této koncepce. Těmito nástroji jsou jak **projekty zaměřené na proces transformace, vytváření služeb komunitního typu a jejich udržení (investiční i neinvestiční povahy), proces střednědobého plánování rozvoje sociálních služeb, zavádění a aplikaci standardů kvality sociálních služeb na krajské úrovni, vzdělávání poskytovatelů sociálních služeb nebo pracovníků v přímé péči, tak zaměření dotačních titulů nebo aktivity kraje v metodické oblasti.**

Grantové výzvy MPSV na podporu transformačních projektů a komunitních služeb

MPSV v únoru 2012 vypsal v rámci OP LZZ pro předkládání grantových projektů v rámci oblasti podpory 3.1 – **Podpora procesu transformace pobytových sociálních služeb** (výzva č. 87). Poslední příjem žádostí byl v červnu 2013 (jednalo se o více-kolovou výzvu). Výzva je zaměřena na **podporu procesu ve fázi přípravy na transformaci a podporu procesu ve fázi realizace transformace pobytové služby sociální péče** (domov se zvláštním režimem, domovy pro osoby se zdravotním postižením, týdenní stacionáře, chráněné bydlení). Celková částka pro tuto výzvu činila 70 mil. Kč. Do výzvy bylo předloženo 30 projektových žádostí. **Ve výsledku bylo podpořeno 20 projektů v celkové hodnotě činící přibližně 50,6 mil. Kč. Ve dvou případech se jedná o dva celokrajové systémové projekty – Pardubického a Libereckého kraje.** Cílem každého projektu/příjemce je vytvořit transformační plán zařízení, který bude naplňovat všech 10 aspektů transformace.

Další výzvou významnou z hlediska transformace je „**Podpora sociálních služeb komunitního typu vzniklých po transformaci**“ (výzva č. C1). Cílem výzvy je podpora sociálních služeb komunitního typu, které vznikly jako výsledek procesu transformace pobytových služeb sociální péče. **Snahou je podpořit aktivizaci klientů zařízení a takovou práci, která podporuje samostatnost klientů v rámci jejich možností a rozvíjí jejich schopnosti a dovednosti.** Celková částka pro tuto výzvu byla 200 mil. Kč. **Výzvou bylo podpořeno 9 projektů s celkově poskytnutou maximální výší podpory přibližně 35 mil. Kč.** 7 dalších projektů bylo vyřazeno v rámci hodnocení.

Druhou výzvou stejného charakteru je výzva „**Podpora sociálních služeb komunitního typu vzniklých po transformaci**“ (výzva č. D2). Výzva byla tematicky shodná s výzvou C1. Celková částka pro tuto výzvu byla 40 mil. Kč. **Výzvou bylo podpořeno 6 projektů s celkově poskytnutou maximální výší podpory přibližně 19,4 mil. Kč.** Jeden projekt byl vyřazen na základě rozhodnutí výběrové komise.

Tabulka 2 Nástroje podpory, zapojená zařízení – alokované finanční prostředky

Název nástroje	Počet zapojených zařízení/projektů	Realizace v letech	Alokované finanční prostředky
Projekt <i>Transformace sociálních služeb</i>	40 zařízení	2013 - 2015	19,975 mil. Kč
Grantové výzvy MPSV na podporu transformačních projektů a komunitních služeb a) 87 Podpora procesu transformace pobytových sociálních služeb b) C1 Podpora sociálních služeb komunitního typu vzniklých po transformaci c) D2 Podpora sociálních služeb komunitního typu vzniklých po transformaci	a) 20 projektů (cca 50,5 mil. Kč) b) 9 projektů (cca 35 mil. Kč) c) 6 projektů (cca 19,5 mil. Kč)	a) 2012 – 2015 b) 2014 – 2015 c) 2014 - 2015	a) 70 mil. Kč b) 200 mil. Kč c) 40 mil. Kč
Investiční podpora – <i>Integrovaný operační program</i>	23 zařízení ⁴	2009 – 2015	1,3 mld. Kč

Opatření: 2.h Podporovat alternativní přístupy v sociální práci;

Gestor: MPSV

Termín: Průběžně

Stanovisko KSZ: Opatření je plněno.

MPSV naplňovalo toto opatření prostřednictvím realizace projektu **„Systémová podpora profesionálního výkonu sociální práce“**. Kompletní informace o projektu naleznete zde: <http://www.mpsv.cz/cs/17865>. Dále probíhalo **publikování odborných textů** v periodických Listy sociální práce, Sociální práce/Sociální práce a na internetových portálech (Listy sociální práce: <http://www.listsp.cz/>, Sociální práce/sociální práce: <http://www.socialniprace.cz/>)

V roce 2014 byly v rámci výše uvedeného projektu realizovány tyto aktivity:

- Kulatý stůl: 30. 10. 2014;
- Podzimní škola: 22. – 26. 9. 2014;
- Návazný seminář: 10. 9. 2014;
- Seminář: Zapojte se do Konzultačního procesu k věcnému záměru zákona o sociálních pracovnících: 24. 4. 2014.

Dále budou realizovány **projekty z Evropského sociálního fondu (dále jen „ESF“)** zaměřené na **rozvíjení metod sociální práce v legislativních podmínkách ČR.**

⁴ Jedná se o počet oprávněných žadatelů čerpat finanční prostředky.

Opatření: 2.ch Zvyšování prestiže sociální práce prostřednictvím osvěty a informování;

Gestor: MPSV

Termín: Průběžně

Stanovisko KSZ: Opatření je plněno.

MPSV naplňovalo toto opatření prostřednictvím:

- realizace projektu **„Systémová podpora profesionálního výkonu sociální práce“**. Kompletní informace o projektu naleznete zde: <http://www.mpsv.cz/cs/17865>;
- přípravy věcného záměru zákona o sociálních pracovnících (profesní zákon) a realizace konzultačního procesu k pracovním materiálům pro přípravu věcného záměru zákona o sociálních pracovnících, průběžně po celý rok 2014. V oblasti koncipování opatření a hodnocení dopadů regulace k návrhu věcného záměru zákona probíhala průběžně konzultační jednání se zástupci rezortů, s aktéry v oblasti výkonu sociální práce a rovněž s organizacemi zaměstnávajícími sociální pracovníky, a s dalšími významnými sociálními partnery.

Tabulka 3 Časová osa konzultačního procesu:

leden – prosinec 2013	semináře pořádané MPSV a Radou pro rozvoj sociální práce v 10 krajích ČR
leden – březen 2014	zveřejnění pracovních materiálů verze I. ke komentářům odbornou veřejností
březen 2014	seminář MPSV v Praze – prezentace zhodnocení zpětné vazby získané z terénu
březen – červen 2014	osobní konzultace a výjezdy na základě reakcí na zveřejněné pracovní materiály verze I.
květen 2014	seminář MPSV v Praze s účastí odborníků ze Slovenska
červen – září 2014	zveřejnění pracovních materiálů verze II. ke komentářům odbornou veřejností
říjen – prosinec 2014	rezortní a mezirezortní jednání k obsahu věcného záměru zákona
průběžně 2014 a 2015	účast na akcích pořádaných v terénu – workshopy, konference, kulaté stoly, diskuse – k tématu věcného záměru zákona o sociálních pracovnících
únor 2015	seminář MPSV pro zástupce organizací Platformy 10 a další zaměstnavatele
březen 2015	kulatý stůl paní ministryně s vybranými zainteresovanými subjekty

Na půdě MPSV proběhla dvoustranná jednání k připravovanému věcnému záměru zákona o sociálních pracovnících, a to se zástupci MZ, Unie zaměstnavatelských svazů, Odborového svazu sociální péče a zdravotnictví a dalších. Na půdě MZ se v návaznosti na přípravu věcného záměru zákona o sociálních pracovnících uskutečnila jednání k novele zákona o nelékařských zdravotnických povoláních s účastí zástupců MPSV, České asociace sester, zaměstnavatelů zdravotně-sociálních pracovníků a vzdělavatelů zdravotně-sociálních pracovníků.

Mezirezortní pracovní skupinu, která se připravované právní úpravě věnovala z hlediska dotčených agend a stávající právní úpravy, tvořili zástupci nominovaní vedením těchto institucí a organizací: MF, MV, MSp, MZ, MŠMT, Úřadu vlády, Svazu měst a obcí a Asociace krajů, Vědecké rady pro sociální práci, Asociace vzdělavatelů v sociální práci, Odborového svazu zdravotnictví a sociální péče, Unie zaměstnavatelských svazů, Asociace poskytovatelů sociálních služeb ČR a Profesní komory sociálních pracovníků z. s. a Společnosti sociálních pracovníků ČR.

- publikování **odborných textů v *Listech sociální práce, Sociální práce/Sociálna práca* a na internetových portálech** – viz plnění opatření **2h**.

1.2 Plnění opatření v oblasti podpory přístupu k zaměstnání a jeho udržení

Zajištění rovného přístupu k zaměstnání pro všechny skupiny obyvatel ČR je nezbytným předpokladem boje se sociálním vyloučením, zejména u produktivní složky obyvatelstva. Téměř polovina nezaměstnaných osob je v ČR ohrožena chudobou. Podpora zaměstnanosti ohrožených skupin je důležitá jak z důvodu zajištění adekvátního příjmu a zabránění ohrožení chudobou, tak z důvodu sociální integrace osob. Strategie identifikovala několik překážek pro přístup osob k zaměstnání. Byly jimi personální poddimenzovanost služeb zaměstnanosti, nízká provázanost poskytování sociálních dávek s příjmem ze zaměstnání, nedostatečná spolupráce relevantních aktérů, nedostatečná nabídka dostupných služeb výchovy a péče o předškolní děti za účelem sladění rodinného a pracovního života, nedostatečná provázanost vzdělávání a dovedností s potřebami trhu práce, regionální disproporce na trhu práce nebo nedostatečný rozvoj sociálního podnikání.

Cíl (z hlediska sociálního začleňování): Vytvářet podmínky pro vstup a udržení se na trhu práce pro osoby sociálně vyloučené nebo sociálním vyloučením ohrožené

Opatření: 3.1.a Zabezpečit odpovídající poradenské, motivační a podpůrné služby pro vstup a udržení se na trhu práce včetně tvorby individuálních akčních plánů (programy personální, technické, metodické a motivační podpory), i prostřednictvím zapojení nestátních neziskových organizací do poskytování komplexních poradenských služeb;

Gestor: MPSV, ÚP ČR

Termín: Průběžně

Stanovisko KSZ: Opatření je plněno.

V rámci projektu „*Systém efektivního řízení lidských zdrojů Úřadu práce ČR*“ (ELZUP) byl v roce 2014 realizován dvoudenní kurz „*Sociální poradenství – práce s exkludovanými klienty*“. Kurz bude začleněn do systému vzdělávání pro vybrané typové pozice i v dalších letech. Cílem kurzu je seznámit účastníky s problematikou exkluze, jejími příčinami a problémy s tím spojenými. Znat rizikové faktory exkluze, problémy sociálně vyloučených klientů, naučit se poradenskému přístupu při práci s cílovou skupinou. Důraz bude kladen především na řešení praktických případů z praxe na základě znalosti sociálně-poradenského procesu. Absolventi tohoto kurzu by měli mít dostatek znalostí a praktických dovedností, jak aplikovat poradenské dovednosti při práci se sociálně vyloučenými klienty. Naučí se metody a formy práce s klienty ohrožených exkluzí a vést s nimi poradenský rozhovor. Zaměření kurzu bude cíleně směřovat na seznámení účastníků kurzu na techniky, jak mohou komunikovat s klienty z cílové skupiny a na případná rizika s tím spojenými.

Účastník bude moci aktivně reagovat na modelové situace a příklady z praxe, osvojí si poradenský rozhovor s exkludovanými skupinami klientů, práci s emocemi zejména při zvládnání agresivity klientů.

Dále byl organizován **kurz** v rámci ELZUP - "**Základy finanční gramotnosti**", kdy vlastní realizace začala v roce 2015, ale jeho přípravná část byla v roce 2014. Cílem tohoto kurzu je, aby si studující osvojil praktické informace z oblasti finanční gramotnosti. Bude si umět představit, co je dluhová past, jak jí předcházet a jak z ní ven. Naučí se možnosti, jak řešit dluhy, a dozví se, jak si řídit osobní rozpočet. Dokáže klientům zodpovědět na základní dotazy týkající se osobních financí a poskytovat informace v oblasti efektivního hospodaření občanů s jejich vlastním majetkem (zejména osobními financemi) v různých životních situacích a etapách života. Ve druhé části semináře se seznámí s institucemi a organizacemi, které se zabývají vzděláváním v oblasti finanční gramotnosti a problematikou pomoci osobám s finančními nebo majetkovými problémy.

Poradenské aktivity ÚP ČR jsou především poskytovány skupinám ohroženým, či nějak znevýhodněným na trhu práce. Jsou zabezpečovány jak interně speciálními poradci - zaměstnanci ÚP ČR, tak externě prostřednictvím nákupu poradenských služeb. Na realizaci poradenských služeb se podílely kromě odborných zařízení - podnikatelských subjektů i nestátní neziskové organizace, poskytující poradenské služby. Poradenské aktivity se soustředily jak na skupinové poradenské aktivity, tak především na individuální poradenství klientům. Tematicky byly poradenské aktivity zaměřeny na **poradenství pro volbu povolání**, příp. změnu profesní orientace, které zabezpečují především zaměstnanci Informačních a poradenských středisek (IPS), a jsou poskytovány jak žákům a studentům (případně jejich rodičům), tak zároveň i uchazečům o zaměstnání. Mezi další poradenské aktivity patří **skupinové informační schůzky, zaměřené např. na informování klientů o jejich právech a povinnostech, o nabídce služeb ÚP ČR, o rekvalifikacích a dalších nástrojích aktivní politiky zaměstnanosti (dále jen „APZ“), o možnostech individuálních akčních plánů** apod. Jsou realizovány **motivační a další poradenské programy**, jejichž cílem je zvýšit zaměstnatelnost klientů a usnadnit jim přechod na trh práce. Významná je realizace **skupinových poradenských aktivit v rámci regionálních individuálních projektů**, které jsou orientovány především na skupiny ohrožené na trhu práce. Významnou součástí skupinových poradenských programů jsou **Job Cluby**, které představují ucelený aktivizační poradenský program.

Podrobnosti o počtu akcí a účastníků uvádí následující tabulka:

Tabulka 4 Výčet akcí za rok 2014

Interní	Počet akcí	Počet účastníků/ klientů	
Volba povolání - Skupinové akce pro školy	5 750	101 449	
Volba povolání - Akce pro UoZ ⁵	2 552	29 838	
Skupinové informační schůzky	5 760	99 701	
Individuální poradenství	-	148 993	
Bilanční diagnostika	-	242	
Skupinové poradenství v rámci RIP	407	5 157	
Individuální poradenství v rámci RIP	-	6 511	
Externí	Počet akcí	Počet účastníků/ klientů	
Skupinové poradenské aktivity	726	7 386	
Individuální poradenství zajišťované prostřednictvím nákupu služeb	-	853	
Bilanční diagnostika	-	1 217	
Job Cluby	Počet akcí	Počet účastníků/ klientů	úspěšných absolventů
	401	4 356	3 602

Vytváření **individuálních akčních plánů** (dále jen „IAP“) bylo v roce 2014 zajištěno a plněno nad rámec zákonem stanovených požadavků. Vzhledem k velkému množství uzavírání IAP by bylo vhodné proškolit zaměstnance na tvorbu IAP s ohledy na zařazování uchazečů o zaměstnání do projektů ESF.

Podpora poradenských, motivačních a podpůrných služeb pro vstup a udržení se na trhu práce určených přímo ohroženým jednotlivcům pokračovala i prostřednictvím **grantových projektů financovaných z OP LZZ na oblast podpory 3.3 Integrace sociálně vyloučených skupin na trh práce**. V rámci této oblasti byly neziskovými, vzdělávacími organizacemi a v menší míře pak i obcemi a místními organizacemi realizovány projekty, které byly **zacíleny na vybrané cílové skupiny ohrožené sociálním vyloučením či přímo již sociálně vyloučené** (např. osoby z etnických a sociokulturních menšin, osoby do 25 let s nízkou úrovní kvalifikace, osoby se zdravotním postižením, osoby nad 50 let s kumulací hendikepů, osoby závislé na návykových látkách, azylanty a imigranty, osoby do 26 let vyrůstající bez rodin, osoby ukončující výkon trestu odnětí svobody).

⁵ uchazeč o zaměstnání

Účastníci těchto projektů zpravidla absolvují **komplexní motivačně aktivizační programy** obsahující různé formy pracovního poradenství, vzdělávání, zprostředkování zaměstnání a mzdové podpory při zaměstnání. Individuální akční plány pro jednotlivé klienty či jiné charakterem blízké aktivity vznikají v rámci diagnostik a individuálního poradenství. **V roce 2014 bylo v realizaci 181 projektů s průměrnou dotací cca 5 mil Kč.** Posledních 48 projektů financovaných z OP LZZ na jmenované oblasti podpory vstoupilo do realizace v listopadu a prosinci 2014.

Byla zahájena **příprava výzev pro podporu obdobných projektů v „Operačním programu Zaměstnanost 2014 – 2020“** (dále jen „OP Z“).

I v rámci grantových projektů oblasti podpory 2.1 Posílení aktivních politik zaměstnanosti OP LZZ byly podporovány vzdělávací a neziskové organizace v realizaci poradenských, motivačních a podpůrných služeb pro vstup a udržení se na trhu práce. Cílové skupiny těchto grantových projektů byly uchazeči o zaměstnání a zájemci o zaměstnání s důrazem na osoby, které jsou ohroženy na trhu práce (jedná se především o osoby se zdravotním postižením, osoby do 20 let věku, resp. do 25 let věku, těhotné ženy, kojící ženy a matky do 9. měsíce po porodu, osoby pečující o dítě do 15 let věku, osoby starší 50 let věku, osoby vedené v evidenci uchazečů o zaměstnání déle než 5 měsíců, osoby, které potřebují zvláštní pomoc). **V roce 2014 bylo v realizaci 126 projektů s průměrnou alokací něco málo přes 5 mil. Kč.** V druhé půlce roku 2014 vstoupilo do realizace dalších 34 projektů s průměrnou alokací téměř 6 mil. Kč. Tyto projekty však byly zaměřeny pouze na Moravskoslezský, Ústecký a karlovarský kraj. V rámci **Regionálních individuálních projektů** (dále jen „RIP“) jsou ve výše uvedené oblasti podpory 2.1, které realizují krajské pobočky ÚP ČR, podporovány motivační, poradenské, vzdělávací aktivity, rekvalifikace, zprostředkování zaměstnání a podpora vytváření veřejně prospěšných prací (dále jen „VPP“), společensky účelná pracovní místa (dále jen „SÚPM“) vyhrazená, resp. podpora pracovních míst dle metodiky OP LZZ. Cílovými skupinami jsou uchazeči a zájemci o zaměstnání s důrazem na osoby vyžadující zvláštní pomoc při zprostředkování zaměstnání, a to vždy s ohledem na situaci na daném regionálním trhu práce s důrazem na individuální přístup ke klientům projektů. **V roce 2014 bylo v realizaci celkem 60 RIPs průměrnou alokací cca 2,98 mld. Kč.**

Opatření: 3.1.d Zajistit podporu odpovídajících služeb pracovní rehabilitace, podpora programům sociální rehabilitace;

Gestor: MPSV, ÚP ČR

Termín: Průběžně.

Stanovisko KSZ: Opatření je plněno.

V průběhu 4. Q 2014, začalo MPSV zpracovávat **koncepti Prostupného systému sociální a pracovní rehabilitace**. Plnou funkčnost navrhované koncepce lze předpokládat ve druhé polovině roku 2015. Na základě této koncepce bude možné přecházet ze systému sociální rehabilitace do systému pracovní rehabilitace. Služby pracovní a sociální rehabilitace jsou poskytovány všem osobám, které jsou oprávněny požádat o služby z tohoto systému, tj. i osobám u kterých je potřeba podpořit jejich sociální začlenění.

Pracovní rehabilitaci jako nástroj APZ bylo možné podporovat v rámci RIP ve výše uvedené oblasti podpory 2.1, ale využití ze strany ÚP bylo v projektech minimální, v podstatě byly realizovány poradenské a motivační aktivity, na které navazovala rekvalifikace, která byla zvolena pro danou osobu na základě výstupů z poradenských aktivit.

Sociální rehabilitace, a to zejména její ambulantní a terénní forma, bude zařazena mezi sociální služby, které budou podporovány v rámci OP Z, a to zejména v rámci výzev vyhlášených v červnu 2015 pro kraje. Sociální rehabilitace byla zařazena i mezi sociální služby podporované v rámci výzvy č. 5 vyhlášené pro kraje v rámci OP LZZ.

Opatření: 3.1.e Zajištění koordinačních aktivit podporujících vstup a udržení se na trh práce na místní úrovni, zaměstnavatel – ÚP – NNO, personální posílení asistentů, služeb zaměstnanosti – nastavení metodik procesu koordinace a vzájemné spolupráce;

Gestor: MPSV, ÚP ČR

Termín: Průběžně.

Stanovisko KSZ: Opatření je plněno.

V rámci poskytování služeb ÚP ČR realizuje projekt „**Vzdělávání a dovednosti pro trh práce**“, kde je cílem realizaci poradenských činností a rekvalifikací pro uchazeče a zájemce o zaměstnání evidované na ÚP ČR zvýšit jejich šance na znovuuplatnění na trhu práce. V rámci projektu je kladen důraz na **zjišťování aktuální poptávky zaměstnavatelů po absolventech určitých rekvalifikací tak, aby bylo možné uchazečům a zájemcům o zaměstnání nabízet především takové rekvalifikace, u nichž v případě úspěšného absolvování existuje předpoklad rychlého získání zaměstnání**. Jedná se především o prevenci před evidencí u zájemců o zaměstnání, či prevenci před opakovanou evidencí a snahou snížení doby evidence u uchazečů o zaměstnání. Projekt je tak výrazně zaměřen na odstranění kvalifikačních, sociálních aj. bariér pro hledání, případně udržení si zaměstnání.

Snahou projektu je pomoci i sociálně vyloučeným jedincům k nalezení zaměstnání, neboť zvyšování jejich znalostí je právě jedním z předpokladů naplnění tohoto cíle vedoucí k jejich opětovnému začlenění se na trh práce. Komunikace se zaměstnavateli probíhá v rámci monitorování terénu formou osobního jednání nebo prostřednictvím informačních a komunikačních technologií (dále jen „ICT“) se zaměstnavateli. Během jednání jsou zjišťovány potřeby a plány zaměstnavatelů ohledně vytváření pracovních míst, jejich požadavky na kvalifikační předpoklady nových zaměstnanců.

K 31. prosinci 2014 bylo uskutečněno celkem 1 862 monitorovacích kontaktů, při kterých bylo získáno 4 270 volných pracovních míst. Na tato místa bylo celkem umístěno 2203 osob, z toho 356 po absolvování rekvalifikace. Největší úspěšnost je v Moravskoslezském kraji, kdy na získaných 903 volných pracovních míst od počátku projektu bylo umístěno 662 uchazečů o zaměstnání, což je téměř 73% úspěšnost. Po absolvování rekvalifikace pak byla úspěšnost v Jihočeském a Zlínském kraji v obou případech 33 %.

V rámci projektu bylo k 31. 12. 2014 uskutečněno celkem 34 143 rekvalifikačních kurzů, z nichž bylo do této doby 26 481 úspěšně ukončeno (78%) a v novém zaměstnání se podařilo uplatnit 9 765 účastníkům rekvalifikace, což činí 37% úspěšných absolventů kurzů. V rozpadu na rekvalifikace zabezpečované ÚP ČR a rekvalifikace zvolené je situace téměř shodná (viz níže uvedená tabulka):

Tabulka 5 Údaje o rekvalifikacích

Rekvalifikace	Zařazeno celkem			Úspěšně ukončeno			Nástup do zaměstnání po absolvování		
	Celkem	Muži	Ženy	Celkem	Muži	Ženy	Celkem	Muži	Ženy
Standardní	16 261	6 500	9 761	13 233	5 291	7 942	4 979	2 148	2 831
Zvolená	17 882	11 145	6 737	13 248	8 898	4 350	4 786	3 067	1 719
Rekvalifikace celkem	34 143	17 645	16 498	26 481	14 189	12 292	9 765	5 215	4 550

Z tabulky je evidentní počet úspěšně ukončených rekvalifikačních kurzů – standardní rekvalifikace (81%) a zvolená rekvalifikace (74%). V případě nástupů do zaměstnání po úspěšném absolvování rekvalifikačního kurzu se jedná o téměř 38% úspěšnost u standardních rekvalifikací a u zvolených rekvalifikací 36%.

Většina zaměstnavatelů přivítala zvýšený zájem o jejich potřeby ze strany ÚP ČR, ne vždy však jsou spokojeni se znalostmi a vědomostmi účastníků rekvalifikací a upřednostňují praxi v oboru. **Často se daří na získané volné místo umístit uchazeče bez nutnosti rekvalifikace, a to díky dobré spolupráci s pracovníky zprostředkování.**

Výše uvedená problematika je v krajích řešena např. v rámci **Paktů zaměstnanosti**, dále je také **nastavení metodik procesu koordinace a vzájemné spolupráce řešeno v rámci projektu „Metodika individuální a komplexní práce s klienty ÚP ČR“** (MIKOP), realizovaného v oblasti podpory 2.2 OP LZZ (registrační číslo: CZ.1.04/2.2.00/11.00019). Jedním z hlavních cílů projektu je zvýšení kvality a rozsahu poradenství a dalších činností úseku zaměstnanosti

ÚP ČR. Výstupem mimo jiné bude i návod, jak oslovovat co nejefektivněji zaměstnavatele na trhu práce, zástupce obcí, organizace pracující s rizikovými skupinami a dalšími subjekty na trhu práce, aby byli motivováni k zaměstnávání uchazečů/zájemců o zaměstnání, občanů se zdravotním postižením a aby byli motivováni k vytváření nových pracovních míst a měli zájem o spolupráci na řešení situace v regionu.

Další z aktivit Úřadu práce je projekt „**Rozvoj služeb v oblasti volných pracovních míst**“. Cílem projektu je **posílit komplexnost a kvalitu služeb poskytovaných službami zaměstnanosti** v oblasti volných pracovních míst, a to prostřednictvím posílení toku informací na trhu práce mezi zaměstnavateli a ÚP ČR s důrazem na monitorování potřeb zaměstnavatelů na trhu práce. Uvedený projekt je systémovým individuálním projektem, který je primárně zaměřen na zlepšení výkonnosti a efektivity interních procesů ÚP ČR (tj. ne na přímou podporu klientů). V roce 2014 bylo v rámci projektu realizováno celkem **11 825 kontaktů se zaměstnavateli, z toho 5 754 osobních návštěv zaměstnanců ÚP ČR.**

Opatření: 3.1.f Ve spolupráci s dalšími aktéry (zejm. motivování zaměstnavatelé) zajistit regionální zaměření programů zaměstnanosti s možností jejich neprodleného nasazení ve vyloučených lokalitách;

Gestor: MPSV, ÚP ČR ve spolupráci s ASZ

Termín: Do konce roku 2014.

Stanovisko KSZ: Opatření je plněno částečně.

Normativní instrukcí 1/2014 „Realizace aktivní politiky zaměstnanosti v roce 2014“ bylo ÚP ČR uloženo při zacílení finanční podpory aktivní politiky zaměstnanosti zohledňovat nutnost podpory zaměstnanosti sociálně vyloučených osob, resp. zvyšování zaměstnanosti v sociálně vyloučených lokalitách, zajistit podporu vytváření dotovaných pracovních míst s návazností na pracovní místa na volném trhu práce s využitím mapování místních trhů práce a úzké spolupráce se zaměstnavateli.

ÚP ČR nyní realizuje v rámci svých krajských poboček **dva Ripy zaměřené na sociálně vyloučené lokality v Ústeckém a Moravskoslezském kraji:**

Sociálně vyloučené lokality Ústeckého kraje, registrační č. CZ.1.04/2.1.00/70.00038

Projekt vznikl jako reakce na situaci v Ústeckém kraji, ve kterém se nachází celkem 63 sociálně vyloučených lokalit (dle mapy sociálního vyloučení sestavené společností GAC spol. s r.o. pro MPSV ČR), v nichž žije přes 20 tis. obyvatel, z větší části romského původu. Dle provedené analýzy, je ve vymezených lokalitách vysoké množství nezaměstnaných osob. Předmětem zájmu projektu nejsou primárně Romové, ale obecně všichni obyvatelé daných lokalit postižení sociálním vyloučením a stigmatizací. Kultura a životní styl Romů jsou při realizaci projektu zohledněny ve způsobu provádění aktivit projektu - mluvíme zde o tzv. kulturně citlivém poskytování služeb.

Projekt rovněž vychází z evaluace výstupů regionálního individuálního projektu "Podpora zaměstnanosti v sociálně vyloučených lokalitách Mostecka" (realizace 2009 - 2012 v okrese Most). Na tomto projektu spolupracuje ÚP ČR s Pracovní skupinou pro sociální lokality Ústeckého kraje a Agenturou pro sociální začleňování (dále jen „ASZ“). V současné době pracuje projekt se sedmnácti lokalitami vybranými v celém Ústeckém kraji. V těchto místech bude ÚP ČR spolupracovat s místní samosprávou a především s nestátními neziskovými organizacemi, které v oblastech působí a byly vybrány rovněž ve spolupráci s Pracovní skupinou pro sociální lokality Ústeckého kraje a ASZ. **Celkem bylo k 31. 12. 2014 již zapojeno 1 006 klientů. Zvolenou rekvalifikaci úspěšně absolvovalo 29 osob a od začátku realizace projektu se podařilo umístit na trh práce 145 klientů na SÚPM, 227 klientů projektu na NVPM a 59 účastníků bez mzdového příspěvku.**

Příležitost dělá(t) zaměstnance, registrační č. CZ.1.04/2.1.00/70.00051

Spolupráce realizačního týmu projektu „**Příležitost dělá(t) zaměstnance**“ s ASZ a neziskovými organizacemi v Moravskoslezském kraji se odehrává na několika úrovních. První z nich je personální podpora – v součinnosti s ASZ byly definovány požadavky na pracovní poradce v projektu, kteří pracují s cílovou skupinou sociálně vyloučených, a byli navrženi kandidáti z nestátních neziskových organizací (dále jen „NNO“) na tyto pozice. Další rovinou je samotná spolupráce na realizaci projektu a plnění klíčových aktivit – zejm. výběr účastníků do projektu, zaměstnávání a také prohlubování spolupráce s NNO v regionu.

Základním principem projektu je **poskytnutí intenzivní individuální pomoci jak jednotlivcům, tak celým rodinám žijícím ve znevýhodněném prostředí sociálně vyloučených lokalit a zabezpečení komplexních služeb vedoucích k získání zaměstnání a podpoře pracovních míst.** Nedílnou součástí projektu je **terénní práce** zajištěná odbornými pracovníky nevládních neziskových organizací, kteří mají znalosti o potřebách osob žijících v daných oblastech s cílem odstranit bariéry bránící vstupu do zaměstnání a zejména formou osobní konzultace přispět k řešení problémů a motivovat ke vzdělání. **Celkem bylo k 31. 12. 2014 zapojeno již 141 klientů. Počet úspěšných účastníků motivačního kurzu od počátku realizace projektu je 104 osob a do zaměstnání již nastoupilo 15 účastníků projektu.**

V roce 2014 probíhala jednání ASZ, Generálního ředitelství ÚP ČR (dále jen „GŘ ÚP ČR“) a MPSV o tom, **jak by v programovém období 2014 – 2020 měly vypadat RIP realizované krajskými pobočkami ÚP ČR na podporu osob žijících v sociálně vyloučených lokalitách.** Vzorem pro takto zaměřené projekty se staly zejména výše uvedené projekty. Specifikem těchto projektů je partnerství ÚP ČR s místními NNO poskytujícími sociální služby prevence v místech dopadu projektů, tedy přímo v sociálně vyloučených lokalitách.

Úspěšnost zejména ústeckého projektu postaveného na místní znalosti v 19 sociálně vyloučených lokalitách, profesionální sociální práci 11 neziskových organizací a nabídce dobrých podmínek pro zaměstnavatele, stejně jako nezpochybnitelná účinnost intervence vedené metodikou prostupného zaměstnávání, kdy 8 měsíců před skončením projektu bylo na trh práce umístěno 45 % z více než tisíce podpořených osob, vedla GŘ ÚP ČR k rozhodnutí

realizovat podobné projekty kromě Ústeckého a Moravskoslezského kraje též minimálně v krajích Libereckém, Karlovarském, Olomouckém a Královéhradeckém.

ASZ vydala v roce 2014 **metodikou a manuál dobrých praxí v oblasti prostupného zaměstnávání** se zaměřením zejména na cílovou skupinu sociálně vyloučených a sociálním vyloučením ohrožených osob. Oba materiály jsou v elektronické verzi k dispozici ke stažení zde: <http://www.socialni-zaclenovani.cz/prostupne-zamestnavani-metodika-a-manual-dobrych-praxi-ke-stazeni>.

Opatření: 3.1.g Zajistit programy motivace k přijetí zaměstnání prostřednictvím krátkodobých pracovních příležitostí, pečlivě prověřovat příjmovou a dluhovou situaci uchazečů, motivačně nastavit výši mzdy a délku podpory dotovaných pracovních míst;

Gestor: MPSV, ÚP ČR

Termín: Do konce roku 2015.

Stanovisko KSZ: Opatření je plněno.

ÚP ČR podporuje tvorbu krátkodobých pracovních míst ve formě **veřejně prospěšných prací**, které jsou určeny zejména pro uchazeče o zaměstnání, kterým je věnována zvýšená péče při zprostředkování zaměstnání a mají nízký stupeň kvalifikace a dále ve formě společensky účelných pracovních míst, a to zejména pro umožnění získání praxe absolventům. Místa veřejně prospěšných prací pro nejvíce znevýhodněné skupiny uchazečů o zaměstnání mohou být podpořena ÚP ČR až po dobu 24 měsíců, **společensky účelná pracovní místa** až po dobu 12 měsíců. Tato doba je dostatečná pro zapracování uchazeče o zaměstnání na pracovním místě a dále k získání či obnovení pracovních návyků.

Jako významné opatření se jeví i navrhovaná novela zákona č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi. Při vykonání prací ve veřejném zájmu bude klientovi ÚP ČR navýšena dávka hmotné nouze. Pokud se klient v praxi osvědčí a bude mu ze strany realizátora těchto prací nabídnuto zaměstnání, může ÚP ČR na takové pracovní místo poskytovat příspěvek na mzdové náklady. **ÚP ČR nenastavuje výši mzdy, ale může přispět k nastavení správné výše mzdy zaměstnavatelem pro plánovanou pracovní činnost důslednou kontrolou podmínek, které zaměstnavatel deklaruje v žádosti o příspěvek, a dále kontrolou při měsíčně zasílaného vyúčtování mzdových nákladů, které slouží jako podklad pro vyplacení příspěvku.**

Senátní návrh zákona, kterým se mění zákon č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ve znění pozdějších předpisů, je předložen k projednání Poslanecké sněmovně.

Opatření: 3.1.h Zavedení profilace uchazečů o zaměstnání na základě vzdálenosti od trhu práce za účelem lepšího zacílení opatření APZ;

Gestor: MPSV, ÚP ČR

Termín: Do konce roku 2014.

Stanovisko KSZ: Opatření je plněno částečně.

Profilace uchazečů o zaměstnání je prováděna jednotlivými poradci ke zprostředkování zaměstnání. Poradci ke zprostředkování zaměstnání rozdělují uchazeče o zaměstnání v rámci své skupiny uchazečů o zaměstnání do jednotlivých zón, a to v závislosti na vzdálenosti uchazeče o zaměstnání od trhu práce.

V praxi ÚP ČR je pak využívána zejména zóna první a druhá. V první zóně mohou uchazeči o zaměstnání využívat samoobslužné systémy, jako jsou např. informační kiosky s informacemi o volných pracovních místech s přístupem na internet za účelem vyhledávání pracovních míst nebo Integrovaný portál MPSV nabízející využití elektronického trhu práce (volná pracovní místa, umístění životopisu, vyhledávání vhodného uchazeče o zaměstnání samotným zaměstnavatelem). K využití jsou rovněž elektronické aktuální verze formulářů k zařazení do evidence uchazečů o zaměstnání a zájemců o zaměstnání, poskytování podpory v nezaměstnanosti a další. Ve druhé zóně je poskytováno poradenství ke zprostředkování zaměstnání, a to s přihlédnutím k možnostem uchazeče o zaměstnání a aktuální situaci na trhu práce. Již ve druhé zóně dochází k vyhodnocování možností uchazeče o zaměstnání a k jeho zařazování na vhodné aktivity, které přispívají k jeho návratu na trh práce.

Realizace třetí zóny je obtížnější v souvislost s vysokým počtem uchazečů o zaměstnání na jednoho poradce ke zprostředkování zaměstnání, a to zejména v regionech s vysokou mírou nezaměstnanosti. Nicméně se i v této zóně pracuje s uchazeči o zaměstnání, přičemž je individuálně posuzováno jejich zařazení do nástrojů a opatření aktivní politiky zaměstnanosti. V rámci jednotlivých krajů jsou realizovány také projekty, které reagují na potřeby cílových skupin (zejména znevýhodněných skupin uchazečů o zaměstnání) a možnosti regionálních trhů práce. V rámci aktivit projektů jsou pak uchazeči o zaměstnání zařazováni do nástrojů a opatření aktivní politiky zaměstnanosti, a to na základě vyhodnocení jejich možností (dosažené vzdělání, dosavadní praxe, zdravotní způsobilost, volná pracovní místa v regionu) tak, aby pomoc vedle k jejich zatraktivnění pro zaměstnavatele, ke zvýšení jejich zaměstnatelnosti, anebo přímo k umístění do zaměstnání.

ÚP ČR vytvořil v rámci projektu „**Metodika individuální a komplexní práce s klienty**“ metodiku, která je založena na následujících základních principech: individuální přístup ke klientovi, profilování a kategorizace klientů ÚP ČR, komplexnost a univerzálnost.

Opatření: 3.1.i Zajištění návaznosti jednotlivých opatření APZ ve smyslu prostupného zaměstnávání;

Gestor: MPSV, ÚP ČR

Termín: Do konce roku 2014.

Stanovisko KSZ: Opatření je plněno částečně.

Princip prostupného zaměstnávání a jeho aplikace při realizaci nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti byla zapracována do normativní instrukce č. 1/2014 *Realizace aktivní politiky zaměstnanosti v roce 2014*. Při realizaci nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti určených k umístění uchazečů o zaměstnání je podporován postup uchazeče o zaměstnání mezi nástroji VPP a SÚPM, jestliže tento postup vede k plynulému začlenění uchazeče o zaměstnání na volný trh práce. Pro postup mezi nástroji VPP a SÚPM jsou vybíráni uchazeči o zaměstnání, kteří jsou dlouhodobě nebo opakovaně vedeni v evidenci uchazečů o zaměstnání, u nichž došlo ke ztrátě pracovních návyků nebo ke ztrátě motivace k uplatnění se na trhu práce.

Opatření: 3.1.j Podporovat vytváření lokálních sítí zaměstnanosti (viz Evropská strategie zaměstnanosti: <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=104&langId=cs>) se zapojením všech relevantních aktérů, tj. zaměstnavatelů, územní veřejné správy a neziskového sektoru;

Gestor: MPSV, ÚP ČR

Termín: Průběžně

Stanovisko KSZ: Opatření je plněno.

Dle zákona o zaměstnanosti zřizuje ÚP ČR **poradní sbory** (dále jen „PS“). PS mají svou činností zabezpečovat **spolupráci na trhu práce mezi ÚP ČR, odborovými svazy, zaměstnavateli, družstevními orgány, městskými a obecními úřady a dalšími orgány, organizacemi a institucemi**. ÚP ČR je může zřídit i na realizaci konkrétního projektu nebo programu na podporu zaměstnanosti. PS koordinují uplatňování státní politiky zaměstnanosti ve svém obvodu, vyjadřují se zejména ke zřizování společensky účelných pracovních míst, k vytváření míst pro veřejně prospěšné práce, k veřejné službě a k dalším opatřením aktivní politiky zaměstnanosti, k programům strukturálních a organizačních změn, k programům rekvalifikace a k organizaci poradenské činnosti.

Dle platné směrnice GŘ ÚP ČR jedná PS na úrovni generálního ředitelství, na úrovni krajské pobočky a na úrovni vybraných kontaktních pracovišť minimálně dvakrát během kalendářního roku.

Opatření: 3.1.k Šířeji prosazovat princip společensky odpovědného zadávání veřejných zakázek/motivovat podniky s účastí státu při vytváření pracovních míst pro znevýhodněné osoby na trhu práce (například České dráhy, Lesy ČR, správy povodí apod.) seznamovat veřejné zadavatele s metodikou společensky odpovědného zadávání veřejných zakázek;

Gestor: ASZ s MMR, MPSV a dalšími resorty

Termín: Od roku 2014.

Stanovisko KSZ: Opatření je plněno.

ASZ byla vládním usnesením z 11. prosince 2013 č. 935 pověřena k úkolu „průběžně vzdělávat ve spolupráci s Ministerstvem pro místní rozvoj veřejné zadavatele v oblasti společensky odpovědného zadávání veřejných zakázek, seznamovat je s legislativními možnostmi a osvědčenými postupy a vést je k dialogu s potenciálními uchazeči a zájemci o veřejné zakázky s cílem dosahovat přidané sociální hodnoty veřejných zakázek.“ V souvislosti s uvedeným úkolem plní i svůj úkol daný touto Strategii, jímž je **seznamování s metodikou společensky odpovědného zadávání a možnostmi zaměstnávání znevýhodněných osob na veřejných zakázkách též podniky s účastí státu.**

Na počátku roku 2014 vydala ASZ **metodiku a manuál dobrých praxí v oblasti společensky odpovědného zadávání veřejných zakázek** s řadou příkladů z ČR i ze zahraničí: <http://www.socialni-zaclenovani.cz/socialne-odpovedne-zadavani-verejnych-zakazek-metodika-a-manual-dobrych-praxi>.

V průběhu roku 2014 pořádala ASZ ve spolupráci s organizací P3 – People, Planet, Profit, o.p.s. **semináře ve všech krajích ČR na téma společensky odpovědného zadávání veřejných zakázek**, vždy s využitím příkladů dobré praxe z daných regionů a diskuzí na téma, jak veřejné zakázky zadávat s větší společenskou odpovědností než dosud. Kromě toho proběhla řada jednání na toto téma v obcích a krajích se sociálně vyloučenými lokalitami, kde působila ASZ (např. Nové Sedlo na Karlovarsku – schválení sociální podmínky do veřejných zakázek zastupitelstvem obce, Liberecký kraj – příspěvek na radě pro národnostní menšiny k sociálnímu podnikání a jeho vztahu k veřejným zakázkám, Brno – seminář pro krajské úředníky a zadavatele Jihomoravského kraje pořádaný ve spolupráci s o.p.s. Nová ekonomika, Litoměřice – řada jednání s Diecézní charitou Litoměřice, která v důsledku církevních restitucí vlastní pozemky a lesy ve čtyřech krajích ČR).

Dne 27. března 2014 proběhl workshop na téma společensky odpovědného zadávání veřejných zakázek na půdě Úřadu vlády, ve Strakově akademii v Praze: <http://www.socialni-zaclenovani.cz/workshop-o-spolecensky-odpovednem-zadavani-verejnych-zakazek>, s jehož výstupy bylo dále pracováno zejména při přípravě **novely zákona o veřejných zakázkách ze strany MMR** (podařilo se doplnit § 78 o možnost hodnocení vztahu veřejných zakázek na zaměstnanost osob se ztíženým přístupem na trh práce), **přenosu dobré praxe na MZe a jeho vlivu na zadávání zakázek státního podniku Lesy České republiky a povodí**. Úřad vlády vydal na podnět ASZ Pokyn vedoucího úřadu vlády ke společensky odpovědnému zadávání veřejných zakázek.

Velmi aktivní na tomto poli je též resort práce a sociálních věcí. ÚP ČR má zájem aktivně spolupracovat se státními subjekty. V rámci osobních monitorovacích návštěv pracovníků monitoringu jsou nabízeny všechny druhy spolupráce, včetně nabídky využití nástrojů APZ. **Se státními podniky komunikují zároveň i vedoucí pracovníci ÚP ČR s cílem navázat hlubší a dlouhodobou spolupráci.** Státní podniky byly kontaktovány s nabídkou spolupráce formou dopisu generální ředitelky ÚP ČR, dopisu ministryně práce a sociálních věcí, formou osobních setkání i při konáních poradních sborů. ÚP ČR se v rámci této aktivity snaží prostřednictvím spolupráce se státními podniky podporovat nástroji APZ znevýhodněné uchazeče o zaměstnání, nejčastěji formou VPP a SÚPM.

ÚP ČR zejména usiluje o aktivní spolupráci s těmito institucemi: SŽDC, Probační a mediační službou, Českou biskupskou konferencí, povodími hlavních toků, Českými lesy a Českými drahami.

Aktuálně ÚP ČR spolupracuje s těmito organizacemi:

- Správa železniční dopravní cesty s.o. – uzavřeno memorandum o spolupráci;
- Lesy České republiky, s. p. - uzavřeno memorandum o spolupráci;
- Povodí Vltavy;
- Česká biskupská konference - uzavřeno memorandum o spolupráci;
- Probační a mediační služba;
- DIAMO, s.p.

K podpoře tzv. sociálně odpovědného veřejného zadávání se připojilo v roce 2014 i MPSV, které postupně zahájilo kroky k jeho implementaci jak na úrovni systémové, tak z hlediska jednotlivých zakázek. S ohledem na skutečnost, že se jedná o velmi důležitou oblast, zahájilo MPSV i **přípravu systémového projektu na podporu rozvoje sociálně odpovědného veřejného zadávání,** díky němuž plánuje podpořit osvětu i konkrétní zadavatele při využívání tohoto přístupu v praxi (projekt bude předložen v rámci OPZ v roce 2015). Připravena byla i **resortní strategie odpovědného veřejného zadávání** (schválena v roce 2015).

Opatření: 3.1.I Vzhledem k demografickým predikcím ohledně stárnutí populace dále rozvíjet koncept Age managementu na podporu zaměstnávání starších osob;

Gestor: MPSV

Termín: Průběžně

Stanovisko KSZ: Opatření je plněno.

ÚP ČR realizuje projekt „**Generační tandem**“, který je zaměřen na **zajištění generační výměny a podpory mezigenerační solidarity na trhu práce prostřednictvím udržení v zaměstnání pracovníků v předdůchodovém věku a posílení souladu mezi kvalifikační nabídkou a poptávkou na trhu práce u osob na trh práce nově vstupujících.** Projekt je pilotně realizován v Olomouckém, Karlovarském a Středočeském kraji. Projekt podpoří přenos pracovních zkušeností na osoby vstupující na trh práce a to bez předchozích

pracovních zkušeností (max. do dvou let praxe). Projekt si také slibuje podporu delší zaměstnatelnosti starších osob v předdůchodovém věku, kdy dochází ke snížení produktivity nebo aktivity v rámci pracovní činnosti. Cílem „*Generačního tandemu*“ je zvýšit jistotu starších zaměstnanců v zaměstnání prostřednictvím mezigeneračního přenosu pracovních zkušeností ve vztahu k mladším zaměstnancům, jejich zapracování, a to i za pomoci investic do jejich vzdělání a dalšího rozvoje.

Fond dalšího vzdělávání realizuje projekt „*METR*“ (Sdílení pracovních míst jako forma podpory mezigeneračního transferu kompetencí mezi pracovníky). Smyslem projektu je **podpořit rozvoj sdílených pracovních míst, a to propojením tohoto konceptu s mezigeneračním učením**. Jde o analytický projekt, jehož cílem je vyhodnotit systémová opatření i praktická využití těchto konceptů v ČR a porovnat je s opatřeními a příklady jejich úspěšného zavádění do praxe ve vybraných zemích. Součástí srovnávací analýzy je vyhodnocení, jaké modely jsou přenositelné do našeho prostředí a za jakých podmínek. Cílem projektu je také propagace tématu a vytvoření metodik a průvodců, které usnadní zavádění sdílených pracovních míst a mezigeneračního transferu kompetencí v českých firmách a organizacích.

Opatření: 3.1.m Podporovat rozvoj sociálního podnikání formou osvěty, poradenství, finanční podpory i after care (následné podpory), včetně zvážení nutnosti přijetí specifické právní úpravy sociálního podnikání;

Gestor: MPSV, MPO, MŽP

Termín: Průběžně

Stanovisko KSZ: Opatření je plněno.

Sektor sociálního podnikání je v současné době marginální oblastí trhu. Důvodem je doposud nedostatečné vymezení sociálních podniků, které by umožnilo jak jejich legislativní ukotvení, tak zejména jednotný přístup všech zainteresovaných resortů k jejich podpoře. Také z tohoto důvodu byl ministr pro lidská práva pověřen vypracováním **věcného záměru zákona o sociálním podnikání**.

Kromě vlastní finanční podpory na vytvoření sociálního podniku realizuje MPSV rovněž podporu prostřednictvím vytvoření podpůrné sítě pro sociální podnikatele – zejména lokální konzultanty, v rámci projektu „*Podpora sociálního podnikání v ČR*“.

MPO přijalo „*Koncepci podpory malých a středních podnikatelů na období let 2014 – 2020*“, která představuje významný strategický dokument pro přípravu programovacího období kohezní politiky EU 2014 – 2020 v oblasti podnikání. Tato Koncepce mj. upozorňuje na důležitost podpory sociálního podnikání a vzdělávání sociálních podnikatelů. Na jejím základě byl připraven „*Operační program Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost 2014 – 2020*“, který byl schválen vládou dne 14. července 2014. **Pro české podnikatele má vyhrazeno přibližně 117 miliard korun a podporovat bude rovněž aktivity v oblasti**

sociálního podnikání. Uvedený operační program je základním programovým dokumentem MPO pro čerpání finančních prostředků z Evropského fondu pro regionální rozvoj na období 2014 – 2020 a klíčovým nástrojem pro podporu českých podnikatelů z fondů EU ve zmíněném programovacím období.

V únoru 2015 vyhlásilo MPO program „**Záruka 2015 až 2023**“, jehož cílem je **podpořit přístup malých a středních podnikatelů k bankovním úvěrům na realizaci jejich podnikatelských projektů.** Jedna z podpor programu je určena výhradně pro sociální podnikatele. Správcem finančního nástroje uvedeného programu je Českomoravská záruční a rozvojová banka (ČMZRB).

V rámci plnění uvedeného opatření byly podpořeny projekty též z „**Operačního programu životního prostředí za období 2007 - 2013**“. Jednalo se o projekty staveb a rekonstrukce **center environmentálních vzdělávání a poradenství.** Celkem bylo podpořeno 25 projektů, jejichž přehled je umístěn na webovém odkazu <http://www.ekocentra.cz/projekty-op-zp/>. Většina projektů byla dokončena v letech 2013 - 2014 a část z nich je stále v realizaci. Podmínkou podpory staveb bylo zajištění bezbariérového provozu v těchto objektech. Vycházelo se z časté praxe ekocenter v oblasti sociálního začleňování a sociálního podnikání (např. Toulcův Dvůr, Chaloupky, Ekocentrum Podhoubí, Sdružení Tereza).

MZe plnilo opatření podporou **principů sociálního zemědělství** (viz plnění opatření **4.3.b**).

Opatření: 3.1.n Zavedení systémové podpory přístupu osob k mikrofinancování;

Gestor: MPSV ve spolupráci s MPO a dalšími relevantními aktéry

Termín: Do konce roku 2014.

Stanovisko KSZ: Opatření je splněno částečně. KSZ v souladu s OECD a MPO doporučuje vyhodnotit přínos mikrofinancování pro malé a střední podnikání a v případě vhodnosti ho začlenit do programů podpory MPO. Navržen posun termínu na konec roku 2016.

MPO v současné době realizuje program „**Záruka 2015 až 2023**“, který podporuje přístup malých a středních podniků k finančním prostředkům. Kromě uvedeného programu vyhlásilo MPO na podporu malých a středních podnikatelů „**Program Inostart**“, který potrvá v rozšířené formě od 2. května 2014 do konce roku 2016. **Hlavním cílem „Programu Inostart“ je umožnit začínajícím malým a středním podnikatelům získat úvěr k realizaci inovativních projektů.** Pro podporu podnikatelů je využita kombinace veřejných a soukromých zdrojů. Z prostředků „**Programu švýcarsko-české spolupráce**“ podnikatelé získají záruku za úvěr, kterou poskytuje ČMZRB, úvěr poskytuje Česká spořitelna z vlastních prostředků. Součástí programu je rovněž poradenství, které zajišťuje Erste Grantika Advisory, dceřiná společnost České spořitelny.

Tématu **mikrofinancování** a jeho možnosti pro malé a střední podnikání analyzuje OECD, čehož si všímá MPO v „*Akčním plánu podpory malých a středních podnikatelů na období 2014–2015*“. MPO zde uvádí, že nové způsoby financování, a to vč. mikrofinancování, je třeba průběžně vyhodnocovat a v případě vhodnosti pro malé a střední podnikání je začlenit do programů podpory.

MPO rovněž v roce 2014 poskytlo **záštitu mezinárodní konferenci EOED Prague**, jejímž ústředním tématem bylo mikrofinancování, tedy oblast malých podnikatelských úvěrů.

V gesci MPSV (ÚP ČR) jsou poskytovány **finanční prostředky na zahájení samostatně výdělečné činnosti formou příspěvku**. Jedná se o společensky účelné pracovní místo, které zřídil po dohodě s ÚP ČR uchazeč o zaměstnání za účelem výkonu samostatné výdělečné činnosti.

Opatření: 3.2.b Zajistit podporu dostupnosti, kvality a spolupráce začleňujících služeb v sociálně vyloučených lokalitách;

Gestor: MPSV

Termín: Do konce roku 2015.

Stanovisko KSZ: Opatření je plněno.

ÚP ČR realizuje **10 RIP zaměřených na cílovou skupinu dlouhodobě nezaměstnaných uchazečů o zaměstnání** (vč. dlouhodobě nezaměstnaných Romů). Součástí klíčových aktivit projektu je **individuální či skupinové poradenství v oblasti profesní dráhy a odborná asistence při hledání zaměstnání**. Ripy, které realizují krajské pobočky ÚP ČR, jsou zaměřeny na **řešení regionálních problémů v oblasti lidských zdrojů**. Dále jsou zaměřeny na komplexní řešení situace určité cílové skupiny uchazečů o zaměstnání na trhu práce v regionu. Projekty mají **komplexní charakter**, nabízí účastníkům **celou škálu aktivit - od motivačních, školících, a již výše zmiňovaných poradenských aktivit, až ke zprostředkování zaměstnání a podpoře pracovních míst**.

Celkem bude ve výše zmíněných projektech podpořeno cca **6 000 osob** a celkové finanční prostředky činí přes **470 mil. Kč**.

MPSV soustavně podporuje procesy **střednědobého plánování rozvoje sociálních služeb, které směřují k zabezpečení dostupnosti soc. služeb**. Toto téma je řešeno plošně, tedy ne zvláště pro sociálně vyloučené lokality, ale **v rámci všech krajů ČR** (kraje mají podle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů, povinnost zajišťovat dostupnost poskytování sociálních služeb na svém území v souladu se střednědobým plánem rozvoje sociálních služeb).

MPSV v minulém období např. zpracovalo úpravy ve výše zmíněném zákoně týkajícím se právě plánování sociálních služeb, dále pracuje na přípravě **metodických materiálů, které budou zpřesňovat průběh procesu a výstupy z plánování sociálních služeb a budou se věnovat tématu síťování sociálních služeb**. Rovněž byla zpracována „Národní strategie rozvoje sociálních služeb na rok 2015“ a probíhá tvorba obdobného dokumentu na následující období.

K zajištění podpory dostupnosti by měl dále pomoci „**Informační systém na sledování negativních sociálních jevů**“. Vytvoření systému je jednou z aktivit systémového projektu „*Podpora procesů v sociálních službách*“ (realizovaného MPSV). Jeho cílem je efektivnější zjišťování výskytu negativních sociálních jevů na území ČR. Tyto informace umožní **lepší plánování sociálních služeb a další podpory v konkrétních oblastech**. V roce 2014 probíhala komunikace s jednotlivými dodavateli dat do systému a připravovala se zadávací dokumentace veřejné zakázky. Zakázka však v daném roce nebyla realizována, plánuje se realizace v roce 2015.

Finanční podpora relevantních sociálních služeb za rok 2014 (a srovnání s rokem 2013) je uvedena v rámci plnění opatření **2.g**.

Opatření: 3.2.o Podpora rozvoje sociálně aktivizačních služeb za účelem podpory osoby k přístupu a udržení na trhu práce;
Gestor: MPSV
Termín: Od roku 2014.
Stanovisko KSZ: Opatření je plněno.

MPSV naplňovalo toto opatření prostřednictvím **finanční podpory vybraných sociálních služeb**. V roce 2014 byla poskytnuta finanční podpora ve výši 67 529 450,- Kč na sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením, 125 104 437,- Kč na celkem 222 sociálně aktivizačních služeb pro rodiny s dětmi a 180 321 229,- Kč na služby sociální rehabilitace.

Dále byla započata tvorba materiálu „**Prostupný systém sociální a pracovní rehabilitace**“, který bude v roce 2015 dopracován do podoby doporučeného postupu pro poskytovatele sociálních služeb – sociální rehabilitace a sociálně terapeutické dílny a doporučeného postupu pro pracovníky ÚP ČR. Cílem těchto materiálů je nastavení efektivnější komunikace a spolupráce pracovníků dotčených sociálních služeb, pracovníků ÚP ČR a zaměstnavatelů tak, aby bylo dosaženo vyššího uplatnění osob se zdravotním postižením na trhu práce.

Opatření: 3.2.p Podpora rozvoje sociální práce ve službách zaměstnanosti (např. využití metody case managementu apod.);

Gestor: MPSV, ÚP ČR

Termín: Od roku 2014.

Stanovisko KSZ: Opatření je plněno.

MPSV plní tuto aktivitu prostřednictvím pilotáže **„Certifikované metodiky integrace sociální práce s příjemci dávek v hmotné nouzi“**, zaměřené na spolupráci ÚP ČR a obcí v oblasti výkonu činností sociální práce. Sociální práci v rámci uvedené pilotáže realizuje vybraných 5 pracovišť (Ostrava, Studénka, Brno, Příbram, Mělník) od dubna do prosince 2015. Metodika je **zaměřena na řešení situace jednak osob ohrožených hmotnou nouzí a jednak dlouhodobě nezaměstnaných, a to ve spolupráci se sociálními pracovníky obcí**. Více o zmíněné metodice viz plnění opatření **2.a**. Plošné zavádění uvedené metodiky je plánováno v roce 2016.

Metoda případové práce (case managementu) byla prezentována a dále medializována v rámci aktivit projektu **„Systémová podpora profesionálního výkonu sociální práce“**, realizovaného MPSV. Uvedený projekt je zaměřen na **posílení kompetencí a zajištění odpovídající podpory stávajícím sociálním pracovníkům**.

V rámci služeb zaměstnanosti se ÚP ČR snaží pracovat s dlouhodobě nezaměstnanými skrze evropské projekty, konkrétně například projektový záměr **„Podpora zaměstnanosti dlouhodobě evidovaných uchazečů o zaměstnání – PDU“**. Předpokládaný počet uchazečů o zaměstnání (tj. osob v evidenci ÚP ČR nad 12 měsíců) je 10 000.

Efektivita spolupráce s útvary zaměstnanosti v období od 8/2014 - 2/2015 byla následující: nástup do pracovního poměru (celkem 5 555 osob), klient odmítl zaměstnání (celkem 762), klient odmítl aktivitu ÚP (celkem 1 489), bylo zařazeno do dalších aktivit ÚP (celkem 46 454). Finanční efekty spolupráce s útvary zaměstnanosti se rovnají částce 46 723 105,- Kč.

Opatření: 3.2.q Podpora rozvoje sociálně terapeutických dílen vzájemně prostupných s integračním sociálním podnikáním a zaměstnáváním znevýhodněných, propojování činnosti sociálně terapeutických dílen s potřebami obce, města, regionu.

Gestor: MPSV

Termín: Od roku 2014.

Stanovisko KSZ: Opatření je plněno.

MPSV započalo práce na **nastavení prostupného systému sociální a pracovní rehabilitace**. V rámci sociální rehabilitace by se prostupný systém, na němž budou probíhat práce i v roce 2015, měl týkat především druhů služeb sociální rehabilitace a sociálně terapeutické dílny.

Služba sociálně terapeutických dílen byla v roce 2014 podpořena ve výši 79 063 714,- Kč a služba sociální rehabilitace 180 321 229,- Kč z dotačního titulu MPSV.

Na základě zpracovávané *koncepce Prostupného systému sociální a pracovní rehabilitace* dojde k propojení a vzájemné informovanosti jednotlivých aktérů této koncepce. Navrhovaná koncepce si klade za cíl zajistit prostupný systém služeb sociálně terapeutických dílen, sociální rehabilitace a pracovní rehabilitace. Klient bude po celou dobu motivován a podporován při hledání zaměstnání. Cílem koncepce je také nastavit komunikaci mezi pracovníky sociálně terapeutických dílen, pracovníků sociální rehabilitace, pracovníky Úřadu práce ČR a zaměstnavateli na regionální úrovni.

1.3 Plnění opatření v oblasti sociálních služeb

Prostřednictvím sociálních služeb dle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů, je poskytována pomoc a podpora fyzickým osobám v nepříznivé sociální situaci za účelem sociálního začlenění nebo prevence sociálního vyloučení. Sociální služby skrze svoji činnost reagují na potřeby osob sociálně vyloučených případně sociálním vyloučením ohrožené a zároveň reagují na nepříznivé sociální jevy, které se vyskytují v místě působnosti. Strategie konstatovala, že kapacita a dostupnost sociálních služeb je stále nedostatečná, přetrvávají výrazné rozdíly v kvalitě poskytování sociálních služeb, poukázala na neudržitelnost systému financování sociálních služeb, personální nesystémovost (nevyjasněnost rolí a kompetencí) v sociálních službách či nedostatečnou komunikaci mezi teorií a praxí.

Cíl: Zajistit dostatečně rozvinutý systém sociálních služeb pro potřeby osob sociálně vyloučených nebo sociálním vyloučením ohrožené reagující na jejich individuální potřeby v kontextu společenské zakázky

Opatření: 3.2.e Podporovat vznik modelů měření efektivity služeb sociální prevence, aktivizačních a začleňujících služeb, včetně služeb sociálního poradenství s důrazem na aktivity sociálního začleňování;

Gestor: MPSV

Termín: Do konce roku 2014.

Stanovisko KSZ: Opatření je plněno částečně.

MPSV v rámci svých systémových projektů (především projektu „Podpora procesů v sociálních službách“ a „Inovace systému kvality sociálních služeb“) usiluje o **nastavení měření efektivity sociálních služeb jak co do výkonu služeb, tak co do specifických/jasných kritérií pro dodržování kvality v sociálních službách** (podrobněji viz opatření týkající se těchto procesů). V roce 2014 byl projekt „Inovace systému kvality sociálních služeb“ prodloužen do října 2015. Důvodem prodloužení bylo zaměření se prostřednictvím pracovních skupin odborníků z praxe sociálních služeb na úpravu kritérií standardů kvality sociálních služeb, aby byly požadavky objektivní a doložitelné. Právní ukotvení se plánuje od 1. ledna 2017.

Opatření: 3.2.f Optimalizovat systém financování sociálních služeb, který bude reflektovat demografický vývoj, nároky uživatelů a rostoucí náklady poskytovatelů;

Gestor: MPSV

Termín: Od roku 2014.

Stanovisko KSZ: Opatření je plněno.

MPSV plní toto opatření prostřednictvím zpracovávání návrhů na optimalizaci financování sociálních služeb. Především se tak děje v rámci individuálního projektu „Podpora procesů v sociálních službách“, kde probíhá realizace veřejné zakázky na zpracování „**Studie proveditelnosti: Výběr a zdůvodnění optimální varianty financování sociálních služeb v ČR.**“ Tato studie by měla ukázat, jakým způsobem bude do budoucna možné financovat sociální služby tak, aby se zajistilo jejich efektivní fungování i v případě nepříznivého demografického vývoje. Jedním z navrhovaných způsobů zajištění dostatečných prostředků pro fungování systému sociálních služeb je zavedení pojištění sociální péče, tedy v zásadě analogie zdravotního pojištění. Aby však bylo možné takový systém financování zavést, bude nezbytně nutné dále stanovit co, komu, za jakých podmínek a v jakém rozsahu se bude z takového pojištění hradit.

Opatření: 3.2.i Zvyšování prestiže sociálních služeb a sociální práce prostřednictvím osvěty a informování.

Gestor: MPSV

Termín: Průběžně.

Stanovisko KSZ: Opatření je plněno.

MPSV realizuje:

- projekt „**Systémová podpora profesionálního výkonu sociální práce**“;
- **konzultační proces k pracovním materiálům pro přípravu věcného záměru zákona o sociálních pracovnících**, průběžně po celý rok 2014: Průběžně probíhala konzultační jednání s aktéry v oblasti výkonu sociální práce a rovněž s organizacemi zaměstnávajícími sociální pracovníky a s dalšími významnými sociálními partnery. Byly realizovány konzultace se zástupci rezortů, v nichž je sociální práce vykonávána. Aktivity zahrnovaly mj. seminář MPSV na JABOKu (18. 3. 2014), mezinárodní seminář na MPSV (14. 5. 2014), konaný pod záštitou náměstkyně ministryně pro sociální a rodinnou politiku za účasti expertů ze Slovenska, předkladatelů tamního zákona o sociální práci, dále předávání informací v rámci rezortu, semináře v krajích či vytvoření rezortní a mezirezortní pracovní skupiny;
- **publikaci odborných textů** v *Listech sociální práce*, *Sociální práce/Sociálna práca* a na internetových portálech;

- publikaci desatera pro seniory a rodinné příslušníky: „**Ministerstvo varuje před podvodnými poskytovateli sociálních služeb**“ na webu MPSV. Cílem článku je informovat občany o správné praxi poskytování sociálních služeb pro seniory a přispět ke snížení využívání sociálních služeb bez registrace, především z důvodu špatné informovanosti (celý článek: <http://www.mpsv.cz/cs/19372>);
- projekt „Podpora procesů v sociálních službách“, v rámci kterého se uskutečnily **dvě konference, první dne 13. 2. 2014 zaměřená na efektivitu v sociálních službách, druhá dne 1. 12. 2014 s tématem „vývoj sociálních služeb ve srovnání se zahraničím“**, dále bylo v rámci projektu v roce 2014 **publikováno přes 10 článků, např. „Legitimita odmítnutí zájemce o poskytování sociální služby“** v časopise Sociální práce (více viz web projektu: <http://podporaprocessu.cz/media/publikovali-jsme/>).

1.4 Plnění opatření v oblasti podpory rodiny

Podpora rodiny je součástí investic do lidského kapitálu, který je vytvářen i v rodině, a proto je rodina z hlediska sociálního začleňování pro soudržnost a další rozvoj společnosti nezbytná. V ČR představují děti a rodiny s dětmi podstatnou skupinu významně ohroženou chudobou a sociálním vyloučením. V roce 2014 se připravovalo opatření v oblasti nepojistných sociálních dávek vedoucí ke zlepšení finanční situace rodin s malými dětmi. S účinností od 1. ledna 2015 se zavádí porodné i na druhé dítě a rozšiřuje se okruh osob, které mají nárok na tuto dávku.

Cíl (z hlediska sociálního začleňování): Zajistit dostupné, provázané a kvalitní služby pro rodiny, děti a mládež. Posílení ekonomické stability rodin a jejich samostatnost s důrazem na svobodu volby rodinné strategie, zejména v oblasti slaďování profesního, rodinného a osobního života.

Opatření: 3.3.b Zajištění systémových změn v oblasti náhradní rodinné péče;

Gestor: MPSV

Termín: průběžně

Stanovisko KSZ: Opatření je plněno.

Systemové změny v oblasti náhradní rodinné péče byly započaty **novelizací zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí**, která byla s účinností od 1. 1. 2013 provedena zákonem č. 401/2012 Sb., a dále **zakotvením nové úpravy jednotlivých institutů náhradní rodinné péče** (osvojení, poručenství, pěstounství, svěření dítěte do péče jiné osoby) **v zákoně č. 89/2012 Sb., občanský zákoník**, s účinností od 1. 1. 2014. Na novou hmotněprávní úpravu rodinného práva v občanském zákoníku navázala od 1. 1. 2014 rovněž **nová procesní úprava soudních řízení ve věcech osvojení a řízení ve věcech péče soudu o nezletilé** (včetně řízení ve věcech poručenství a pěstounské péče) **v zákoně č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních.**

Cílem transformačního procesu, kterým prochází systém náhradní rodinné péče, je zajistit každému dítěti možnost vyrůstat v rodinném prostředí, a v těch případech, ve kterých dítě nemůže z dočasných nebo trvalých důvodů vyrůstat ve vlastním rodinném prostředí, upřednostnit svěření dítěte do náhradního rodinné péče oproti umístění dítěte do péče institucionální. **Novelizace zákona o sociálně-právní ochraně dětí se v rámci systému náhradní rodinné péče dotkla zejména následujících oblastí:**

1. **Zprostředkování náhradní rodinné péče** – Upřesnění postupu pro zakládání spisové dokumentace o dětech pro účely zprostředkování osvojení nebo pěstounské péče, zakotvení minimálního časového rozsahu odborných příprav žadatelů o zprostředkování náhradní rodinné péče (48 hodin pro žadatele o osvojení a pěstounskou péči, respektive 72 pro žadatele o pěstounskou péči na přechodnou dobu), zrušení pravomoci MPSV ke zprostředkování osvojení nebo pěstounské péče na druhém stupni, úprava součinnosti mezi jednotlivými krajskými úřady při vyhledávání vhodných osvojitelů nebo pěstounů pro děti v evidenci, vypuštění působnosti krajských Poradních sborů v oblasti zprostředkování náhradní rodinné péče.
2. **Pěstounská péče na přechodnou dobu** – Úprava podmínek pro rozhodnutí soudu o svěření dítěte do pěstounské péče na přechodnou dobu, upřesnění obsahu evidence osob, které mohou vykonávat pěstounskou péči na přechodnou dobu, a požadavků na zájemce o výkon pěstounské péče na přechodnou dobu.
3. **Podpůrné a doprovodné služby pro pěstouny a další osoby vykonávající náhradní rodinnou péči** - Zakotvení práv pěstounů a dalších osob pečujících o dítě v náhradní rodinné péči. Podpůrné, odlehčovací a poradenské služby jsou pěstounům poskytovány na základě dohod o výkonu pěstounské péče, které s pěstouny uzavírá buď příslušný orgán sociálně-právní ochrany dětí (dále jen „OSPOD“) nebo obce, kraje či pověřené osoby k výkonu sociálně – právní ochrany dětí se souhlasem OSPOD. Pokud pěstoun neuzavře dohodu o výkonu pěstounské péče s žádným z oprávněných subjektů, vydá OSPOD rozhodnutí, v němž specifikuje rozsah oprávnění a povinností konkrétního pěstouna.

Každý subjekt, který s pěstounem uzavře dohodu o výkonu pěstounské péče, nebo každý OSPOD, který vydá rozhodnutí o právech a povinnostech pěstouna, získává nárok na státní příspěvek na výkon pěstounské péče ve výši 48.000 Kč za rok, který je určen k pokrytí nákladů na poskytování služeb pro pěstounské rodiny a na sledování výkonu pěstounské péče. K rozhodování a výplatě státního příspěvku jsou příslušné krajské pobočky ÚP ČR.

4. **Dávky pěstounské péče** – Úprava dávek pěstounské péče v zákoně č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, byla nahrazena novou úpravou dávek pěstounské péče v zákoně č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí. Bylo zrušeno navázání dávek pěstounské péče na částky životního minima a výše všech dávek pěstounské péče byla stanovena pevnými částkami. Dále byla provedena valorizace částek příspěvku na úhradu potřeb dítěte, sjednocení úpravy odměny pěstouny, rozšíření možnosti pro přiznání jednorázového příspěvku na provoz motorového vozidla, byla zakotvena nová jednorázová dávka „příspěvek při ukončení pěstounské péče“, byla sjednocena místní příslušnosti krajské pobočky Úřadu práce ČR k rozhodování o všech dávkách pěstounské péče a v zákoně bylo upraveno zmocňovací ustanovení pro vládu rozhodovat nařízení o zvýšení dávek pěstounské péče v závislosti na vývoji inflace.

Výše příspěvku na úhradu potřeb dítěte v pěstounské péči podle § 47f a násl. zákona č. 359/1999 Sb. činí od 1. 1. 2013 (měsíčně v Kč):

Tabulka 6 Výše příspěvku na úhradu potřeb dítěte

Dítě ve věku	Dítě bez zdravotního postižení	Dítě ve stupni závislosti I (lehká závislost)	Dítě ve stupni závislosti II (středně těžká závislost)	Dítě ve stupni závislosti III (těžká závislost)	Dítě ve stupni závislosti IV (úplná závislost)
Do 6 let	4 500	4 650 Kč	5 550 Kč	5 900 Kč	6 400 Kč
6 – 12 let	5 550	5 650 Kč	6 800 Kč	7 250 Kč	7 850 Kč
12 – 18 let	6 350	6 450 Kč	7 800 Kč	8 300 Kč	8 700 Kč
18 – 26 let	6 600	6 750 Kč	8 100 Kč	8 600 Kč	9 000 Kč

Všechny výše popsané změny provedené v zákoně o sociálně-právní ochraně dětí s účinností od 1. 1. 2013 byly motivovány snahou zvýšit počet zájemců o pěstounskou péči, počet pěstounů, včetně specializovaných pěstounů na přechodnou dobu, a počet dětí svěřených do pěstounské péče na úkor počtu dětí umístěných v náhradní institucionální péči. Tento cíl se daří postupně naplňovat. V roce 2013 bylo v pěstounské péči a osobní péči poručníků 13 063 dětí. Poslední dostupná data z listopadu 2014 uvádějí celkový počet 14 326 dětí v pěstounských rodinách.

Počet pěstounů a osobně pečujících poručníků činil ke konci roku 2012 celkem 8 998 osob, v prosinci 2013 to bylo již 9 879 osob (nárůst o 9,8%). Trend rostoucího zájmu o výkon náhradní rodinné péče pokračuje. **V listopadu 2014 bylo v České republice přinejmenším 11 064 pěstounů, osobně pečujících poručníků a osob, s nimiž dítě sdílí společnou domácnost po dosažení zletilosti a skončení pěstounské péče.** Skutečný počet přitom bude vyšší, neboť uvedená data vyplývají z počtu vyplacených odměn pěstouna, přičemž od 1. ledna 2013 je v případě pěstounů, kteří jsou prarodiči nebo praprarodiči svěřeného dítěte, nárok na odměnu pěstouna fakultativní. Ze sdělení krajských úřadů, které vedou evidenci osob, jež mohou vykonávat pěstounskou péči na přechodnou dobu, vyplývá, že k 15. lednu 2015 evidovaly 334 těchto osob.

Dále je třeba doplnit, že vedle pěstounů a poručníků vykonávají náhradní rodinnou péči rovněž fyzické osoby, kterým bylo dítě svěřeno do péče jiné osoby podle § 953 občanského zákoníku (dříve do výchovy jiné fyzické osoby podle § 45 zákona o rodině) a kterým z titulu péče o dítě nevzniká nárok na dávky pěstounské péče. Jedná se zpravidla o pečující osoby z řad příbuzných nebo jiných osob blízkých dítěti. Tyto **jiné pečující osoby měly k 1. 1. 2013 ve své péči celkem 4 901 dětí a k 1. 1. 2014 celkem 4 660 dětí.**

Dlouhodobě klesající trend má naopak počet dětí umístěných v náhradní ústavní péči (děti v zařízeních pro výkon ústavní výchovy a děti v zařízeních pro děti vyžadující okamžitou pomoc):

Tabulka 7 Počet dětí v ústavních zařízeních

Rok	Děti v dětských domovech, výchovných ústavech, DD se školou a diagnostických ústavech	Děti v dětských domovech pro děti do tří let věku („kojenecké ústavy“)	Děti v domovech pro osoby se zdravotním postižením	Celkem dětí v ústavní výchově	Počet dětí v péči zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc (ZDVOP)
2009	7878	1391	1063	10332	587
2010	7397	1513	926	9836	844
2011	7150	1428	834	9412	995
2012	6941	1397	769	9107	1 020
2013	6549	1233	646	8428	1 088

Nový občanský zákoník přinesl v úpravě náhradní rodinné péče kromě jiného také zásadní koncepční změnu v úpravě rozhodování o svěřením dítěte do péče před osvojením a do předpěstounské péče, která koresponduje se základními mezinárodněprávními a ústavněprávními principy. Podle bývalé úpravy zákona č. 94/1963 Sb., o rodině, a úpravy zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, která byla účinná do 31. 12. 2013, rozhodovaly o svěřením dítěte do péče budoucích osvojitelů a do péče zájemců o pěstounskou péči příslušné orgány OSPOD (obecní úřady obcí s rozšířenou působností) ve správním řízení. Tato úprava byla odůvodňována tím, že správnímu rozhodnutí OSPOD muselo vždy předcházet rozhodnutí soudu o umístění dítěte do náhradní péče a nehrozil tak přímý rozpor s čl. 9 odst. 1 Úmluvy o právech dítěte a čl. 32 odst. 4 Listiny základních práv a svobod, podle kterých může být dítě odebráno z péče rodičů proti jejich vůli pouze rozhodnutím soudu. Přesto však bylo od koncepce správního rozhodování ve věcech péče před osvojením a předpěstounské péče upuštěno a **rozhodování v těchto věcech je od 1. 1. 2014 svěřeno do výlučné pravomoci soudu**, a to v souladu se zásadou, že výlučně soud je nadán pravomocí určit konkrétní osobu nebo zařízení, které mají vykonávat náhradní péči o dítě namísto rodičů a do jejichž péče se dítě svěřuje proti vůli nebo bez souhlasu rodičů. Tomu odpovídá i znění § 858 věta poslední občanského zákoníku (dále jen „o.z.“), kde se výslovně stanoví, že „*trvání a rozsah rodičovské odpovědnosti může změnit jen soud*“. Je přitom nepochybné, že rodiče mohou být dotčeni ve výkonu své rodičovské odpovědnosti k dítěti i v důsledku svěřením dítěte do péče před osvojením nebo do předpěstounské péče. Zejména to platí pro rozhodnutí o svěřením dítěte do předpěstounské péče, neboť v případě, že je rodičem platně udělen souhlas k osvojení dítěte, je nutno přihlídnout k § 825 o.z., na jehož základě se rodiči ze zákona pozastavuje výkon práv a povinností vyplývajících z rodičovské odpovědnosti po uplynutí tří měsíců ode dne, kdy byl rodičem dán souhlas k osvojení.

V lednu 2012 byla vládou schválena „**Národní strategie ochrany práv dětí do roku 2018**“ (usnesení vlády č. 4 ze dne 4. 1. 2012). V návaznosti na přijetí uvedené strategie byl vládou schválen první „**Akční plán k naplnění Národní strategie ochrany práv dětí na období 2012 – 2015**“ (usnesení vlády č. 258 ze dne 11. 4. 2012), který stanovuje konkrétní úkoly a opatření k dosažení cílů uvedené strategie, včetně určení odpovědnosti jednotlivých ministerstev a dalších orgánů za realizaci těchto opatření. Na změny v systému náhradní rodinné péče se v Národní strategii ochrany práv dětí a v prováděcím Akčním plánu zaměřují zejména **opatření k dosažení cíle 9: Podpora náhradní rodinné péče.**

V rámci naplňování cíle 9: *Podpora náhradní rodinné péče* je jednou z významných aktivit převzetí a adaptace **systému PRIDE** pro nábor, přípravu a vzdělávání zájemců o pěstounskou péči a osvojení. Cílem systému PRIDE je naplňování individuálních potřeb dětí umístěných v náhradní rodinné péči, posilování rodin, ať se jedná o rodiny původní, pěstounské či osvojitelské, zvyšování kvality pěstounské péče prostřednictvím průběžného vzdělávání a poskytování doprovodných služeb. Adaptace systému PRIDE by měla vést ke zvýšení celkového počtu zájemců o náhradní rodinnou péči, včetně nalezení a přípravy dostatečného počtu pěstounů a osvojitelů pro děti se specifickými potřebami, včetně dětí se zdravotním znevýhodněním a dětí náležejících k etnickým a národnostním menšinám. V roce 2014 pokračovalo školení dalších lektorů PRIDE a pilotní ověřování tohoto systému v přípravách budoucích pěstounů a osvojitelů ve vybraných krajích, konkrétně v kraji Královéhradeckém, Moravskoslezském, Zlínském, Jihočeském, Jihomoravském, Karlovarském, Olomouckém, Pardubickém a Středočeském.

Opatření: 3.3.c Zajištění systémové podpory rodin při výchově dětí se specifickými potřebami

Gestor: MPSV

Termín: průběžně

Stanovisko KSZ: Opatření je plněno.

MPSV od roku 2012 koordinuje realizaci „**Národní strategie ochrany práv dětí do roku 2018**“ (schválena usnesením vlády č. 4 ze dne 4. 1. 2012) a navazujícího „**Akčního plánu k naplnění Národní strategie ochrany práv dětí na období 2012 – 2015**“ (schválen usnesením vlády č. 258 ze dne 11. 4. 2012). Hlavním účelem uvedené strategie je určení cílů a přístupů, které umožní **vytvořit takový systém, jenž zajistí důslednou ochranu všech práv dětí a naplňování jejich potřeb.** Systém zaměřený na zvyšování kvality života dětí a rodin, eliminaci diskriminace vůči dětem, podporu všestranného rozvoje dítěte v jeho přirozeném rodinném prostředí, případně v náhradním rodinném prostředí, a to vše za aktivní účasti dětí a mladých lidí při rozhodovacích procesech, které se jich bezprostředně dotýkají.

Vláda ČR se prostřednictvím strategie zavázala vytvořit do roku 2018 funkční systém zajišťující důslednou ochranu všech práv dětí a naplňování jejich potřeb. Strategie obsahuje základní principy fungování tohoto systému a šestnáct oblastí aktivit, jejichž postupným naplňováním bude tohoto cíle dosaženo. Klíčové aktivity strategie budou realizovány, monitorovány a vyhodnocovány na základě dvou akčních plánů (první na období 2012 – 2015, druhý akční plán na období 2016 – 2018).

Průřezovými prioritami Národní strategie ochrany práv dětí jsou:

- participace dítěte,
- eliminace diskriminace a nerovného přístupu k dětem,
- právo dítěte na rodinnou péči,
- zajištění kvality života pro děti a rodiny.

K právům dětí se specifickými potřebami se v Národní strategii ochrany práv dětí a v prováděcím Akčním plánu vztahuje zejména cíl 5: *Vyrovnaní příležitostí pro děti a mladé lidi se zdravotním postižením* s odkazem na čl. 23, 29 Úmluvy o právech dítěte a čl. 7, 9 a 20 Úmluvy o právech osob se zdravotním postižením. K dosažení tohoto cíle by měla směřovat zejména tato opatření:

- Děti se zdravotním postižením a jejich rodiny mají mít přístup k takovým službám, které jsou nezbytné pro nezávislý způsob života a začlenění do společnosti. Děti se zdravotním postižením mají rovná práva na život v rodinném prostředí. Stát zajistí vytvoření systému informací o dostupných službách a formách podpory pro rodiny s dětmi se zdravotním postižením.
- Je nutné definovat a vytvořit síť terénních a ambulantních sociálně-zdravotních služeb zajišťující dětem se zdravotním postižením péči v rodinném nebo náhradním rodinném prostředí, s tím, že část těchto služeb vznikne transformací pobytových zařízení pečujících o zdravotně postižené děti.
- Dítě nesmí být za žádných okolností odděleno od rodičů z důvodu jeho zdravotního postižení nebo zdravotního postižení jednoho či obou rodičů. Pokud nejsou nejbližší příbuzní schopni pečovat o dítě se zdravotním postižením, stát vyvine veškeré úsilí k zajištění náhradní péče v rámci širší rodiny, a pokud to není možné, v náhradním rodinném prostředí.

Na zajištění širokého spektra služeb pro rodiny s dětmi, včetně těch se specifickými potřebami, se zaměřuje cíl 8 : *Vytvoření a zpřístupnění služeb a podpory rodinám a dětem.* Podle něj je nezbytné zajistit služby pro rodiče a malé děti, zvláště ze znevýhodněných skupin, aby bylo zamezeno vývojovému opoždění dětí v situacích, kdy jsou tyto zvláště zranitelné.

Dále je nutné zvážit vytvoření a zavedení systému poskytování přiměřeného bydlení osobám ve finančně anebo sociálně znevýhodněné situaci s cílem zajistit mj. přístup dětí k přiměřeným životním podmínkám v rodinném prostředí. K dosažení cíle 8 vymezuje Národní strategie a prováděcí Akční plán následující klíčové aktivity:

Podpora vzniku komunitních služeb, neformálních typů péče a dobrovolnictví:

- vytvoření garantované sítě komplexních služeb pro děti a rodiny založené na multidisciplinárním základě (sociální, zdravotní i vzdělávací oblast). Při vytváření sítě služeb vycházet z komunitních plánů a kapacit;
- vytvoření systému informací o dostupných službách při řešení různých životních situací včetně bezplatných krizových linek;
- postupné sjednocování podmínek činnosti systémů služeb pro rodiny a děti a sociálních služeb (standards, metodiky), se zachováním zvláštního pověření služeb k provádění sociálně-právní ochrany dětí;
- vytvoření mechanismů krizového a podporovaného bydlení pro rodiny s dětmi (v rámci komplexního řešení problematiky sociálního bydlení v souladu s Konceptí bydlení ČR do roku 2020);
- revize sociálních dávek v oblasti bydlení v souvislosti s komplexním řešením podporovaného bydlení.

V souladu s úkolem vyplývajícím z Národní strategie ochrany práv dětí (cíl 12: Sjednocení systému péče o děti) **byly v roce 2014 započaty ze strany MPSV práce na novém zákoně, který by měl upravit podporu ohrožených rodin, systém ochrany práv dítěte a náhradní péči o děti, a nahradit stávající předpisy z let 1999 a 2002.** Věcný záměr bude předložen vládě na podzim 2015 a po jeho schválení bude na jeho základě připraveno paragrafové znění návrhu zákona. Zákon by měl v první řadě obsahovat výrazně propracovanější úvodní koncepční část, zakotvující jak zásady činnosti správních úřadů v oblasti ochrany práv dětí, tak i práva a povinnosti dotčených osob – především dětí a rodičů. Mělo by být vyjádřeno, že cílem správních agend na tomto úseku je podpora rodiny a v případě odnětí dítěte jeho reintegrace zpět do přirozené rodiny. Návrh zákona bude obsahovat jasné mechanismy poskytování podpůrných služeb pro ohrožené rodiny a děti a záruky zajištění minimální sítě služeb, které musí být dostupné podle skutečných potřeb cílové skupiny. **Klíčovým principem bude nárok na poskytnutí podpůrných služeb v závislosti na situaci dítěte a rodiny tak, aby se účinně předcházelo ohrožení dítěte a riziku odebrání dítěte z péče rodičů.** Zásadní roli ve výběru odpovídající služby a nastavení sítě služeb pro rodiny a děti budou mít úřady ochrany dítěte. **Bude zakotvena přednost rodinných forem cizí péče a komunitní formy péče.** Zákon by měl současně **sjednotit dosud resortně rozdělený systém služeb pro ohrožené děti a jejich rodiny**, v první řadě pobytové služby nahrazující péči rodičů (dosavadní zařízení pro výkon ústavní výchovy).

Zákonná a podzákonná úprava výkonu ústavní výchovy dítěte je v současné době roztříštěna do několika právních předpisů v působnosti MZ, MŠMT a MPSV, které zcela nekonzistentně upravují podmínky poskytování náhradní ústavní péče dětem v různých typech pobytových zařízení. Cílem nového zákona o podpoře ohrožených rodin, systému ochrany práv dětí a náhradní péči o děti proto sjednotit a zřehlednit podmínky poskytování péče dětem v jednotlivých typech ústavních zařízení. Nový zákon by měl omezit resp. vyloučit umístování dětí raného resp. předškolního věku do ústavních forem cizí péče.

MPSV podporovalo i v roce 2014 služby pro rodiny s dětmi, které se zaměřují na podporu rodin/dětí se zdravotním postižením. Finanční podpora byla poskytována především prostřednictvím dotačního titulu MPSV, kdy na příklad na ranou péči bylo v daném roce vyčleněno 61 446 212 Kč.

MPSV je také zastoupeno v **Monitorovacím výboru Finančních mechanismů EHP/Norska 2009-2014**. Monitorovací výbor monitoruje soulad implementace EHP a Norských fondů 2009-2014 s podepsanými Memorandy o porozumění, Nařízeními a dalšími dokumenty vydanými Kanceláří finančních mechanismů a Národním kontaktním místem a vyhodnocuje celkový postup implementace včetně efektivního využití finančních zdrojů. Řídicím orgánem fondu EHP/Norsko 2009 -2014 je Ministerstvo financí. **V rámci programu CZ04 „Ohrožené děti a mládež“ z výše uvedeného fondu jsou financovány projekty, respektive subprojekty zaměřené na ohrožené děti a mládež.** MPSV je zprostředkující subjekt, který komunikuje s realizátory konkrétních projektů.

Opatření: 3.3.d Zajištění odpovídající a standardy garantované kvality širokého spektra služeb pro rodiny, děti a mládež;

Gestor: MPSV

Termín: průběžně

Stanovisko KSZ: Opatření je plněno.

Dne 29. listopadu 2014 vstoupil v platnost **zákon č. 247/2014 Sb., o poskytování služby péče o dítě v dětské skupině** a o změně souvisejících zákonů (dále jen zákon o dětské skupině), který připravilo MPSV. Přijetím zákona o dětské skupině došlo k **nastavení základních parametrů služby péče o dítě na nekomerční bázi**. Toto opatření umožňuje **udržet kontakt rodiče se zaměstnáním v době péče o dítě a jeho postupný návrat nebo vstup na trh práce**, s ohledem na strategii rodiče při sladění profesního, rodinného a osobního života. **Opatření rovněž přispívá ke snížení rizika ohrožení chudobou a nedostatkem příjmů v případě, že rodič je delší dobu mimo trh práce.** Zákon jasně definuje základní právní rámec pravidelné péče o malé děti tak, aby poskytovatelé měli právní jistotu ohledně toho, co musí splňovat a rodiče měli záruku, že péče o jejich dítě je garantována v základním rozsahu.

Zákon vymezuje konkrétní podmínky týkající se poskytování služby péče o dítě v dětské skupině, tj. okruh poskytovatelů, oprávnění k poskytování služby a zápis do evidence poskytovatelů, úhradu nákladů za službu, nejvyšší počet dětí a nejnižší počet pečujících osob v jedné dětské skupině, odbornou způsobilost pečující osoby (§ 5), vnitřní pravidla a plán výchovy a péče, stravování, evidenci dětí, smlouvu o poskytování služby péče o dítě v dětské skupině a stavebně technické požadavky a hygienické požadavky na prostory a provoz. Dále je vymezen vznik, změna a zánik oprávnění k poskytování služby, evidence poskytovatelů, kontrola a správní delikty.

K zákonu se váže rovněž **vyhláška č. 281/2014 Sb., o hygienických požadavcích na prostory a provoz dětské skupiny do počtu 12 dětí**. Pro péči o děti nad počet 12 se váže vyhláška č. 410/2005 Sb., o hygienických požadavcích na prostory a provoz zařízení a provozoven pro výchovu a vzdělávání dětí a mladistvých, která upravuje požadavky na venkovní prostory, místnost pro denní pobyt a odpočinek, šatnu, hygienická zařízení, úklid a nakládání s prádlem.

V souvislosti s tímto vešla v účinnost **novela zákona o daních z příjmu**, která obsahuje **prorodinná daňová opatření, tj. zavedení daňové uznatelnosti nákladů zaměstnavatele v souvislosti s poskytováním služeb péče o děti svých zaměstnanců a zavedení slevy na dani z příjmů pro rodiče, kteří využijí služeb péče o děti v souvislosti se vstupem nebo návratem na trh práce**.

Zároveň je realizován projekt **„Sladění práce a rodiny inspirované příklady dobré praxe v Evropě“**. V rámci realizace projektu byly v minulém roce zpracovány analýzy legislativních opatření v oblasti služeb péče o předškolní děti a flexibilních forem práce v partnerských zemích (Německo, Rakousko). Prodloužení realizace projektu do listopadu 2015 umožní přípravu seminářů zaměřených na služby péče o děti určených pro potencionální i současné poskytovatele.

Od roku 2012 je MPSV autorizačním orgánem **profesní kvalifikace** (dále jen „PK“) **Chůva pro děti do zahájení povinné školní docházky a Chůva pro dětské koutky** (podle zákona č. 179/2006 Sb.). V roce 2014 bylo MPSV uděleno celkem 24 autorizací, z toho 14 pro profesní kvalifikaci Chůva pro děti do zahájení povinné školní docházky a 10 pro profesní kvalifikaci Chůva pro dětské koutky. Osvědčení o způsobilosti k těmto profesním kvalifikacím získalo 235 uchazečů (227 PK Chůva pro děti do zahájení povinné školní docházky a 8 PK Chůva pro dětské koutky).

Pro **sociální služby** jsou závazné povinnosti uvedené v § 88 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, a Standardy kvality sociálních služeb, ve znění pozdějších předpisů, které jsou přílohou č. 2 vyhlášky č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů. Tato ustanovení jsou předmětem inspekce poskytování sociálních služeb, která je oprávněna kontrolovat jejich naplňování.

Požadavky na kvalitu jsou definovány obecně, aby byly aplikovatelné na všechny druhy sociálních služeb a s tím související spektrum okruhů osob, kterým jsou sociální služby poskytovány.

MPSV v současnosti pracuje na **revizi Standardů kvality sociálních služeb** povinností poskytovatele, které jsou definovány zákonem. Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů, který tuto oblast upravuje, je účinný od roku 2007. Je to tedy již 10 let od účinnosti této normy. Tak, jak se vyvíjí praxe poskytování sociálních služeb, je nezbytné aktualizovat i právní úpravu, aby nebyla překážkou poskytovatelů sociálních služeb.

Zákonné znění povinností poskytovatele a standardů kvality sociálních služeb se upravuje tak, aby byly odstraněny duplicity, požadavky byly doložitelné, pro poskytovatele srozumitelné a současně kontrolovatelné systémem státní kontroly. Některé oblasti budou přesunuty do oblasti registrace poskytovatele sociálních služeb. Jedná se především o oblast personální, materiálně – technickou. MPSV věci tak reaguje na dlouhodobé požadavky praxe poskytovatelů sociálních služeb, kteří žádají, aby se nastavily konkrétní a nepodkročitelné požadavky pro personální a materiálně-technickou oblast, která bude závazná při registraci poskytovatelů sociálních služeb.

Ke zvýšení kvality služeb pro ohrožené rodiny s dětmi přispěla také standardizace sociálně-právní ochrany dětí, jejímž cílem je kvalitní, efektivní, transparentní a nediskriminující systém práce s ohroženými dětmi a rodinami, nastavení kvalifikačních předpokladů, provozních a technických podmínek pro výkon sociálně-právní ochrany dětí a sjednocení metod práce s ohroženými dětmi a rodinami napříč ČR. Povinnost řídit se standardy kvality vyplývá pro OSPOD a další pověřené osoby k výkonu SPOD z ustanovení § 9a odst. 3 zákona o SPOD a z prováděcí vyhlášky k tomuto zákonu č. 473/2012 Sb. V Příloze č. 1, č. 2 a č. 3 této vyhlášky jsou rozpracovány tři kategorie standardů kvality SPOD, včetně kritérií jejich naplňování, která jsou východiskem jak pro implementaci standardů v praxi, tak i pro provádění kontrol a inspekcí jejich naplňování. Instituce, které jsou vázané povinnostmi řídit se standardy, jsou povinny vytvářet vlastní metodické pokyny a vnitřní směrnice popisující jimi uplatňované postupy práce s ohroženými rodinami a dětmi. Tato pravidla jsou zveřejněna každým pracovištěm ve formě srozumitelné cílové skupině. Cílem je zvýšit informovanost cílové skupiny i veřejnosti o rozsahu a podmínkách poskytování SPO a zajistit transparentnost jejího výkonu. Za účelem úspěšné implementace standardů v praxi vytvořilo a zveřejnilo MPSV v roce 2014 několik manuálů týkající se výkonu sociálně-právní ochrany dětí. V roce 2014 byla připravena na podporu subjektů, které mají povinnost řídit se standardy, koncepce seminářů, jejichž realizace byla zahájena v prosinci 2014 a bude pokračovat i v průběhu roku 2015. Semináře jsou realizovány po celé ČR a jsou určeny pracovníkům OSPOD, pověřeným osobám k výkonu sociálně-právní ochrany, pracovníkům spolupracujících institucí (zdravotníkům, policistům, soudcům, pedagogům, psychologům, atd.) a inspektorům kvality sociálně-právní ochrany dětí z krajských poboček Úřadu práce ČR, kteří od začátku roku 2015 provádějí inspekce kvality sociálně-právní ochrany dětí u pověřených osob k výkonu sociálně-právní ochrany dětí.

MPSV také v rámci projektu „**Systémová podpora procesů transformace systému péče o ohrožené rodiny a děti**“ podporuje rozvoj sítě terénních a ambulantních služeb pro rodiny s dětmi, jejichž posláním je umožnit setrvání ohroženého dítěte v původní rodině a rozvíjet kompetence rodičů tak, aby zvládali svou rodičovskou roli. Rozvíjí alternativy péče o ohrožené děti a usiluje o deinstitucionalizaci péče o ně. Cílem je zajistit komplexního řešení situace ohrožených rodin, která bývá komplikovaná řadou vzájemně provázaných problémů.

V letech 2013 a 2014 vznikla „*Sociodemografická analýza - Mapy rozložení ohrožení dětí a rodin v ČR*“, „*Analýza sítě služeb pro práci s rodinami a dětmi*“ a „*Analýza náhradní rodinné péče v ČR*“ (dostupné na webu <http://www.mpsv.cz/cs/14319>). **Výstupy analýz jsou podkladem pro tvorbu věcného záměru zákona o podpoře ohrožených rodin, náhradní rodinné péči a systému ochrany práv dětí**, který MPSV připravuje.

Opatření: 3.3.f Realizace opatření k podpoře flexibilních forem práce a dalších opatření v oblasti sladování profesního, rodinného a osobního života (motivovat zaměstnavatele k realizaci pro-rodinných opatření, včetně flexibilních forem práce);

Gestor: MPSV

Termín: průběžně

Stanovisko KSZ: Opatření je plněno.

Na podporu rovnováhy mezi pracovním a osobním životem byl v minulých letech zaměřen mj. projekt „**Audit rodina a zaměstnání**“ podpořený z OP LZZ, jehož cílem bylo **dosáhnout optimální prorodinně orientované strategie ve firmách, která umožní rodičům s nezaopatřenými dětmi nebo závislými členy rodiny optimálně sladit pracovní a rodinný života** a zlepšit tak jejich uplatnění na trhu práce (realizován od 1. 3. 2011 do 28. 2. 2014). Do projektu „*Audit rodina a zaměstnání*“ se zapojilo celkem 15 společností, předpokládané vyčerpané náklady projektu cca 8 200 000,- Kč. Audit vychází z rakouského modelu auditu Familie & Beruf, který byl vytvořen německou Hertie Stiftung a realizován v mnoha firmách v Německu a Rakousku. V ČR byl Audit rodina & zaměstnání poprvé realizován v rámci pilotního projektu ANIMA PLUS CZ, jehož realizátorem bylo Centrum pro rodinu a sociální péči Brno, partnerem Národní centrum pro rodinu. Na základě rakouské metodiky vznikla metodika upravená pro české prostředí.

Zároveň MPSV od 1. 7. 2012 s finanční podporou z OP LZZ realizuje projekt „**Sladění práce a rodiny inspirované příklady dobré praxe v Evropě**“. Projekt se zaměřuje na získání mezinárodních zkušeností v problematice možnosti úprav pracovních podmínek (pracovní doby, délky úvazku, místa výkonu práce apod.) a rozvoje služeb péče o předškolní děti a využití těchto získaných příkladů dobré praxe k podpoře zapojení rodičů s dětmi do pracovního procesu.

Jeho cílem je podpořit využívání flexibilních forem práce, částečných úvazků, homeworkingu a dalších úprav pracovních podmínek a rozvoj variabilních typů služeb péče o děti. V rámci realizace projektu byly v roce 2014 zpracovány analýzy legislativních opatření v oblasti služeb péče o předškolní děti a flexibilních forem práce v obou partnerských zemích (Spolková republika Německo, Rakousko), následně dochází, na základě komparace s českou legislativou, k **přípravě návrhu možné implementace některých opatření do českého legislativního systému.** Dále probíhají workshopy s účastí zahraničních partnerů na obě uvedená témata, připravují se semináře zaměřené na služby péče o děti určených pro potencionální i současné poskytovatele.

Podpora a rozvoj územně a finančně dostupných služeb péče o děti za účelem sladování pracovního a rodinného života jejich rodičů byl součástí všech vyhlášených výzev k předkládání grantových projektů v **oblasti podpory 3. 4 Rovné příležitosti žen a mužů na trh práce a sladování pracovního a rodinného života (OP LZZ).** Z 366 podpořených projektů eviduje MPSV 124 projektů zaměřených na služby péče o děti, tedy 34 % projektů. V OP LZZ je jako jedno z možností sladování rodinného a pracovního života podporováno i **zahájení podnikání žen.**

Z 366 podpořených projektů eviduje MPSV 80 projektů zaměřených na podporu zahájení podnikání za více než 430 milionů Kč, tedy 22 % projektů. Obsahem projektů je tvorba a realizace komplexních programů na podporu zahájení a rozvoje samostatné výdělečné činnosti. Tyto programy využívají inovativních metod a zapojují doprovodná opatření a nástroje na sladování pracovního a rodinného života pro ženy začínající podnikání a vykonávající samostatnou výdělečnou činnost. Ženy mohou využít například těchto služeb: vzdělávací, poradenské a podpůrné programy na podporu zahájení a rozvoj samostatné výdělečné činnosti, mentoring a odborné konzultace, vytváření sítí a dalších forem partnerství.

V rámci plnění daného opatření lze dále uvést **zákon č. 247/2014 Sb., o poskytování služby péče o dítě v dětské skupině** a o změně souvisejících zákonů (dále jen zákon o dětské skupině), který připravilo MPSV (viz plnění opatření **3.3.d**), a účinnost **novely zákona o daních z příjmu** (viz plnění opatření **3.3.d**).

ÚP ČR při realizaci aktivní politiky zaměstnanosti podporuje flexibilní formy práce, a to prostřednictvím umísťování uchazečů o zaměstnání na **společensky účelná pracovní místa.** Na jedno společensky účelné pracovní místo jsou umístěni na zkrácený úvazek 2 uchazeči o zaměstnání. Pro vyšší motivaci zaměstnavatelů k vytváření těchto společensky účelných pracovních míst jsou na každého umístěného uchazeče o zaměstnání poskytovány mzdové příspěvky ve výši 15 000 Kč. Na mzdové příspěvky na jedno společensky účelné pracovní místo je tak poskytováno 30 000 Kč, což je vyšší částka než při umístění jednoho uchazeče o zaměstnání na celý pracovní úvazek.

MPSV dále zadalo vypracování „**Studie proveditelnosti nástroje služeb pro domácnost**“. Doba realizace projektu je 1. 10. 2014 až 31. 10. 2015. Cílem uvedeného projektu je provedení **pilotní studie k možnostem implementace státem podporovaných služeb pro domácnost**. Východiskem se staly zahraniční zkušenosti, zejména z Belgie, Francie a Německa. Podstatou státem podporovaných služeb pro domácnost je zavedení finanční dotace na výkon činností, které jsou běžně vykonávány jednotlivými členy domácnosti, a to za předpokladu, že jsou tyto vykonány jinou osobou při respektování pravidel zákoníku práce.

Opatření: 3.3.g Rozvoj služeb péče o děti, jejich dostatečné kapacity a místní dostupnosti;

Gestor: MPSV

Termín: průběžně, do roku 2020

Stanovisko KSZ: Opatření je plněno.

Dne 29. listopadu 2014 vstoupil v platnost **zákon č. 247/2014 Sb., o poskytování služby péče o dítě v dětské skupině** a o změně souvisejících zákonů (dále jen zákon o dětské skupině), který připravilo MPSV. Přijetím zákona o dětské skupině **došlo k nastavení základních parametrů služby péče o dítě na nekomerční bázi**. Toto opatření umožňuje **udržet kontakt rodiče se zaměstnáním v době péče o dítě a jeho postupný návrat nebo vstup na trh práce**, s ohledem na strategii rodiče při sladění profesního, rodinného a osobního života. Opatření rovněž přispívá ke snížení rizika ohrožení chudobou a nedostatkem příjmů v případě, že rodič je delší dobu mimo trh práce.

K zákonu se váže rovněž **vyhláška č. 281/2014 Sb., o hygienických požadavcích na prostory a provoz dětské skupiny do počtu 12 dětí**. K péči o děti nad počet 12 se váže **vyhláška č. 410/2005 Sb., o hygienických požadavcích na prostory a provoz zařízení a provozoven pro výchovu a vzdělávání dětí a mladistvých**.

V souvislosti s tímto vešla v účinnost **novela zákona o daních z příjmu**, která obsahuje prorodinná daňová opatření, tj. zavedení daňové uznatelnosti nákladů zaměstnavatele v souvislosti s poskytováním služeb péče o děti svých zaměstnanců a zavedení slevy na dani z příjmů pro rodiče, kteří využijí služeb péče o děti v souvislosti se vstupem nebo návratem na trh práce.

Zároveň je realizován projekt „**Sladění práce a rodiny inspirované příklady dobré praxe v Evropě**“. V rámci realizace projektu byly v minulém roce zpracovány analýzy legislativních opatření v oblasti služeb péče o předškolní děti a flexibilních forem práce v partnerských zemích (Německo, Rakousko). Prodloužení realizace projektu do listopadu 2015 umožní přípravu seminářů zaměřených na služby péče o děti určených pro potencionální i současné poskytovatele.

Od roku 2012 je MPSV autorizačním orgánem profesní kvalifikace (PK) **Chůva pro děti do zahájení povinné školní docházky a Chůva pro dětské koutky** (podle zákona č. 179/2006 Sb.). V roce 2014 bylo MPSV uděleno celkem 24 autorizací, z toho 14 pro profesní kvalifikaci Chůva pro děti do zahájení povinné školní docházky a 10 pro profesní kvalifikaci Chůva pro dětské koutky. Osvědčení o způsobilosti k těmto profesním kvalifikacím získalo 235 uchazečů (227 PK Chůva pro děti do zahájení povinné školní docházky a 8 PK Chůva pro dětské koutky).

Opatření: 3.3.h Rozvoj nízkoprahových služeb na podporu rodin ohrožených sociálním vyloučením, jako jsou kluby matek, mateřská centra, předškolní kluby nebo rodičovské skupiny založené na principu svépomoci;
Gestor: MŠMT ve spolupráci s MPSV
Termín: průběžně
Stanovisko KSZ: Opatření je plněno.

MŠMT rozvoj nízkoprahových služeb na podporu rodin ohrožených sociálním vyloučením podporuje prostřednictvím níže uvedených dotačních programů.

1) Podpora integrace romské komunity:

V rámci uvedeného programu jsou podporována tato témata:

- a) předškolní příprava a včasná péče,
- b) podpora školní úspěšnosti žákyň a žáků na základní a střední škole,
- c) vzdělávání a metodická podpora pedagogických pracovníků, pracovníků školských poradenských zařízení a studentů vysokých škol zaměřených na učitelské obory,
- d) volnočasové a zájmové aktivity pro romské děti a mládež v návaznosti na jejich sociální vyloučení a kulturní odlišnost.

Přehled poskytnutých finančních prostředků v letech 2013 a 2014 uvádí následující tabulka:

Tabulka 8 Přehled poskytnutých finančních prostředků - Podpora integrace romské komunity

Rok	Počet podpořených projektů	Poskytnutá dotace v Kč
2013	48	11 753 392,-
2014	56	13 997 700,-

2) Podpora práce s dětmi a mládeží ohrožených sociálním vyloučením:

Tento program byl vyhlášen mimořádně od roku 2012 do 2014.

Cíle programu:

- a) Volnočasové a zájmové aktivity pro děti a mládež ze sociálně znevýhodněného a kulturně odlišného prostředí v návaznosti na jejich vzdělávací potřeby;
- b) Aktivity, které napomáhají rozvoji, rozšiřování a zkvalitňování činnosti jednotlivých organizací pracujících s dětmi a mládeží ze sociálně znevýhodněného a kulturně odlišného prostředí (výcvik a vzdělávání dobrovolníků a personálu organizací, podpora zavádění programů a metod práce s dětmi a mládeží ze sociálně znevýhodněného a kulturně odlišného prostředí v rámci vzdělávacích, výchovných a volnočasových aktivit realizovaných organizací).

Přehled poskytnutých finančních prostředků v letech 2013 a 2014 shrnuje následující tabulka:

Tabulka 9 Přehled poskytnutých finančních prostředků - Podpora práce s dětmi a mládeží ohrožených sociálním vyloučením

Rok	Počet podpořených projektů	Poskytnutá dotace v Kč
2013	26	3 600 000,-
2014	29	4 912 900,-

V rámci MPSV je opatření plněno skrze dotace ze státního rozpočtu, jimiž MPSV každoročně financuje neziskové organizace v oblasti podpory rodiny. Dotační program v oblasti podpory rodiny rozděluje neinvestiční dotace na podpůrné aktivity pro rodiny, které mají posilovat rodičovské kompetence, rodinné vztahy, pomoci ve sladění práce a rodiny a komplexně podpořit rodiny s dětmi ocitající se v ohrožení nebo jsou krizí ohroženy. Program je rozdělen do tří dotačních oblastí. V první oblasti jsou podporovány preventivní aktivity směřující k předcházení negativních jevů v rodinách, zejména pak tréninkové, poradenské a vzdělávací aktivity zaměřené na rodiče. Cílem podpory v druhé dotační oblasti je poskytnout komplexní pomoc rodinám s dětmi, které se mohou ocitnout nebo se ocitají v ohrožení, a předcházet jeho případnému prohlubování. Třetí dotační oblast si klade za cíl iniciovat zavádění nových, dosud nevyzkoušených nebo málo využívaných metod přímé práce s rodinami. **V roce 2014 byla v rámci dotačního programu rozdělena částka přibližně 96,5 mil. Kč.** (Z toho na oblast I. Preventivní programy na podporu rodiny bylo určeno 72 mil. Kč, na oblast II. Podpora rodin v agendě sociálně právní ochrany dětí bylo určeno 21 mil Kč a na oblast III. Zavádění nových a inovovaných postupů a metod do přímé práce s rodinami, jejich pilotní ověření bylo určeno 3,5 mil Kč).

V rámci investiční priority 2.1 OPZ budou služby nízkého prahu podporovány zejména prostřednictvím systémových projektů krajů zaměřených na podporu a rozvoj vybraných sociálních služeb. V rámci investiční priority 2.3 *Strategie komunitně vedeného místního rozvoje OPZ - klíčové aktivity "Podpora prarodinných opatření obcí a dalších aktérů na místní úrovni"* budou podporovány zejména aktivity kopírující podporované aktivity v rámci investiční priority 2.1 - vybrané registrované sociální služby, jejichž poskytování na daném území je v souladu se střednědobým plánem rozvoje sociálních služeb kraje a schválenou Komunitně vedenou strategií místního rozvoje a které nejsou podporovány v rámci koordinovaného přístupu k sociálně vyloučeným lokalitám (zejména odborné sociální poradenství, nízkoprahová zařízení pro děti a mládež, sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi, terénní programy, sociální rehabilitace - terénní a ambulantní forma, krizová pomoc, kontaktní centra, domy na půl cesty, azylová centra). Jako doplňková aktivita vzdělávání poskytovatelů sociálních služeb a pracovníků obecních úřadů v oblasti procesu plánování, kvality sociálních služeb a v oblasti metod sociální práce a zavádění procesu rozvoje kvality poskytování sociálních služeb.

Zároveň budou podporovány další činnosti a aktivity umožňující prevenci sociálního vyloučení nebo přímou pomoc příslušníkům sociálně vyloučených lokalit (programy prevence sociálně patologických jevů včetně prevence kriminality a včetně podpory osvěty v této oblasti, získávání základních sociálních a profesních dovedností, programy motivace, pracovní a sociální rehabilitace, programy pro předcházení ekonomické nestability rodin a jednotlivců a finanční gramotnosti a prevence pro osoby ohrožené předlužeností - včetně poradenství, programy pro osoby opouštějících školská zařízení pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy, programy pro osoby opouštějících zařízení výkonu trestu, programy pro osoby závislé na drogách apod.).

Opatření: 3.3.ch Realizovat dotační podporu prarodinných organizací poskytujících služby pro rodiny, včetně rodin se specifickou potřebou;

Gestor: MPSV

Termín: průběžně

Stanovisko KSZ: Opatření je plněno.

MPSV každoročně financuje neziskové organizace v oblasti podpory rodiny skrze dotace ze státního rozpočtu - viz plnění opatření **3.3.h**. Prarodinné organizace jsou podporovány také z ESF.

Aktivity podporované z oblasti podpory 3. 4 OP LZZ a investiční priority 1. 2 OPZ nejsou primárně zaměřené na sociální začleňování. Účelem je podpora vybudování a provozu, **nastavení kvality a následného rozvoje sítě finančně i místně dostupných služeb péče o děti** typu dětské skupiny, dětských klubů, případně dalších typů, s důrazem na pokrytí stávající absence služeb pro děti do tří let, případně pro starší děti dle aktuální demografické situace, včetně vzdělávání osob pracujících v podpořených zařízeních péče o děti a osob poskytujících resp. připravujících se na poskytování služeb péče o děti. **Aktuálně jsou a v OPZ budou podporovány zařízení péče o děti typu dětská skupina, v OPZ je dále plánována podpora služeb péče o děti 1. stupně základních škol v době mimo školní vyučování.** Mateřská centra a organizace na podporu rodiny mohou být nositeli těchto projektů, důraz na finanční a územní dostupnost těchto služeb by měl přispět k sociálnímu začleňování znevýhodněných skupin, avšak hlavním cílem je zvýšení zaměstnanosti osob pečujících o děti.

V rámci IP 2.3 *Strategie komunitně vedeného místního rozvoje OPZ* - klíčové aktivity "*Podpora prarodinných opatření obcí a dalších aktérů na místní úrovni*" budou dále podporovány aktivity kopírující podporované aktivity v rámci IP 1.2 (zejména podpora dětských skupin pro podniky i veřejnost - dotace na vybudování a provoz, individuální péče o děti - vzdělávání a uplatnění chův) a dále budou podporována **další prarodinná opatření jako např. odlehčovací služby zejména pro osoby pečující o osobu blízkou, transformace pobytových sociálních služeb - otevření komunitě, preventivní programy - zvyšování finanční gramotnosti, zdravotně sociální služby apod.), komunitní sociální práce apod.**

MPSV v rámci **dotací ze státního rozpočtu** rovněž financuje neziskové organizace v oblasti podpory rodiny. **Dotační program v oblasti podpory rodiny** rozděluje neinvestiční dotace na podpůrné aktivity pro rodiny, které mají posilovat rodičovské kompetence, rodinné vztahy, pomoci ve sladění práce a rodiny a komplexně podpořit rodiny s dětmi ocitající se v ohrožení nebo jsou krizí ohroženy (viz opatření **3.3.h část 2** této Zprávy). Každoročně je MPSV a Stálou komisí pro rodinu a rovné příležitosti PSP ČR ve spolupráci s Asociací center pro rodinu a Sítí mateřských center vyhlášována soutěž **Obec přátelská rodině**. Hlavním cílem soutěže je podpora realizace prarodinných opatření a aktivit v českých obcích, které pomáhají vytvářet prarodinnou atmosféru na místní úrovni. V roce 2014 bylo obcím s nejlepším zpracováním rodinné politiky vyplaceno 6 mil. Kč.

Opatření: 3.3.i Zajištění a podpora komunikace se všemi aktéry v oblasti rodinné politiky (rozdíjet spolupráci s územními samosprávnými celky při zajištění regionální rodinné politiky);

Gestor: MPSV

Termín: průběžně

Stanovisko KSZ: Opatření je plněno.

Každoročně je MPSV a Stálou komisí pro rodinu a rovné příležitosti PSP ČR ve spolupráci s Asociací center pro rodinu a Sítí mateřských center vyhlašována **soutěž „Obec přátelská rodině“**. Hlavním cílem soutěže je podpora realizace prorodinných opatření a aktivit v českých obcích, které pomáhají vytvářet prorodinnou atmosféru na místní úrovni. V roce 2014 bylo obcím s nejlepším zpracováním rodinné politiky vyplaceno 6 mil. Kč.

Opatření: 3.3.j Zajištění účinných mechanismů spolupráce všech aktérů v systému sociálně-právní ochrany dětí, podpora mechanismů průběžného a dlouhodobého vyhodnocování situace ohrožených rodin a dětí, tvorby individuálních plánů a jejich naplňování;

Gestor: MPSV

Termín: průběžně, evaluace v roce 2016

Stanovisko KSZ: Opatření je plněno.

K multidisciplinární spolupráci všech aktérů sociálně-právní ochrany přispěla novely zákona o sociálně-právní ochraně dětí, která byla provedena zákonem č. 401/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 359/1999 Sb., *o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů*, a další související zákony, s účinností od 1. 1. 2013 (viz výše). Novela zákona zavádí povinnosti pracovníků OSPOD provádět vyhodnocování situace ohroženého dítěte a rodiny. Na základě provedeného vyhodnocení by měli pracovníci zpracovat **individuální plán ochrany dítěte**. Náležitosti vyhodnocení i individuálního plánu podrobně rozpracovává prováděcí vyhláška k tomuto zákonu č. 473/2012 Sb. Od 1. 1. 2014 je forma záznamu o vyhodnocení situace dítěte a rodiny a individuálního plánu ochrany dítěte závazně upravena jako povinná součást spisové dokumentace OSPOD ve směrnici MPSV č. j. 26780-21 ze dne 19. 9. 2013 o stanovení rozsahu evidence dětí o obsahu spisové dokumentace o dětech vedené orgány sociálně-právní ochrany dětí (publikována ve Věstníku vlády pro orgány krajů a orgány obcí č. 5/2013).

Pracovníci OSPOD by měli při vyhodnocení situace dítěte a tvorbě individuálního plánu ochrany dítěte spolupracovat se všemi relevantními institucemi a partnery, kteří jsou zapojeni do řešení situace ohroženého dítěte.

Dle ustanovení § 10 odst. 3 písm. e) zákona č. 359/1999 Sb. má obecní úřad obce s rozšířenou působností povinnost pořádat **případové konference pro řešení konkrétních situací ohrožených dětí a jejich rodin**, a to ve spolupráci s rodiči a jinou osobou odpovědnou za výchovu dítěte, dalšími přizvanými osobami, zejména zástupci škol, školských zařízení, zařízení poskytovatelů zdravotních služeb, orgánů činných v sociální oblasti, orgánů policie, státních zástupců, odborných pracovníků v oblasti náhradní rodinné péče, poskytovatelů sociálních služeb a pověřených osob. Za účelem metodické podpory pracovníků OSPOD v této oblasti vytvořilo MPSV v rámci projektu *Systémová podpora procesů transformace systému péče o ohrožené rodiny a děti* publikaci „**Manuál k případovým konferencím**“.

K užší spolupráci mezi OSPOD a dalšími institucemi přispěla také **standardizace sociálně-právní ochrany dětí**. Povinnost řídit se standardy kvality vyplývá pro OSPOD z ustanovení § 9a odst. 3 zákona o SPOD a z prováděcí vyhlášky k tomuto zákonu č. 473/2012 Sb., v jejíž Příloze č. 1 jsou rozpracovány standardy kvality SPO. Jednotlivá pracoviště OSPOD jsou v souvislosti se standardizací povinna vytvářet vlastní metodické pokyny a vnitřní směrnice popisující postupy práce uplatňované pracovníky při výkonu SPOD.

V rámci naplňování **standardu č. 14 Návaznost výkonu SPOD na další subjekty** by měli pracovníci OSPOD seznámit klienty s dostupnými službami a motivovat je k využívání jiných služeb vedoucích k řešení jejich složité životní situace. Měli by se proto dobře orientovat v síti dostupných služeb a organizací poskytujících pomoc a podporu cílové skupině (přehled o činnostech dostupných organizací, o kapacitách a podmínkách využívání služeb). Každé pracoviště by mělo mít vytvořený aktuální seznam dalších subjektů, tj. fyzických a právnických osob, které poskytují sociální služby, služby pedagogicko-psychologických poraden, služby mediace, služby poraden pro manželství, rodinu a mezilidské vztahy. Pracovníci OSPOD by měli při volbě služeb pro dítě a jeho rodinu brát do úvahy jejich individuální potřeby a cíle stanovené v individuálním plánu ochrany dítěte. Množství nabízených služeb by zároveň nemělo překračovat kapacitu a možnosti klienta.

V návaznosti na přijetí novely zákona o sociálně-právní ochraně dětí probíhá **školení zaměstnanců OSPOD jako součást Individuálního projektu „Systémová podpora procesů transformace systému péče o ohrožené děti a rodiny“**, financovaného z OP LZZ. Individuální projekt je realizován v období od 1. 7. 2012 do 31. 10. 2015. Základem školení zaměstnanců OSPOD je metodika vyhodnocování situace dítěte a rodiny a příprava individuálních plánů ochrany dítěte v návaznosti na úpravu § 10 odst. 3 a 5 zákona č. 359/1999 Sb., a sociálně-právní ochraně dětí, a úpravu § 1 a § 2 vyhlášky č. 473/2012 Sb., o provedení některých ustanovení zákona o sociálně-právní ochraně dětí. V metodice vyhodnocování situace dítěte a jeho individuálních potřeb bude cílově proškolen 1 800 zaměstnanců OSPOD z celé České republiky.

MPSV v roce 2014 v rámci metodického vedení podřízených OSPOD zpracovalo a vydalo „*Manuál implementace vyhodnocování situace dítěte a rodiny a tvorby individuálního plánu ochrany dítěte pro orgány sociálně-právní ochrany dětí*“ (dostupný na http://www.mpsv.cz/files/clanky/18887/manual_071014.pdf) a „*Manuál implementace standardů kvality sociálně-právní ochrany dětí pro orgány sociálně-právní ochrany dětí*“ (http://www.mpsv.cz/files/clanky/18313/manual_OSPOD.pdf).

Opatření: 3.3.k Realizace programů a opatření v péči o děti v postavení obětí či pachatelů trestné činnosti;

Gestor: MSp, spolupráce MV

Termín: průběžně

Stanovisko KSZ: Opatření je plněno.

Ministerstvo spravedlnosti (dále jen „MSp“) zajišťuje podporu a metodickou pomoc **17 subjektům** – občanským sdružením, spolkům, ústavům, obecně prospěšným společnostem a dalším právnickým osobám při poskytování dotací na programy, jejichž náplní je **poskytování služeb obětem trestných činů na základě zákona č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů. V souvislosti s dotačním řízením na rok 2014 poskytlo MSp úspěšným žadatelům (příjemcům dotací) finanční prostředky ve výši celkem 3.889.970,- Kč na rozvoj služeb pro oběti trestné činnosti.** Jedná se o podporu nestátních neziskových organizací, které realizují služby a programy pro oběti trestných činů zahrnující poskytování právních informací, fyzický doprovod osob, kterým bylo ublíženo na zdraví, zpracování podání atd.

Probační a mediační služba (dále jen „PMS“) se dětmi v postavení obětí či pachatelů trestné činnosti zabývá v rámci 3 svých projektů. Jedná se o projekt „*Proč zrovna já?*“, který je zaměřen na **pomoc obětem trestných činů**, projekt „*Na správnou cestu!*“, který se zaměřuje na **zavedení a rozvoj nových probačních programů a programů restorativní justice pro mladistvé pachatele trestných činů** a projekt „*Rozvoj probačních resocializačních programů - posílení prevence a ochrany společnosti před opakováním trestné činnosti*“, v rámci kterého je mladistvým věnován **Učební program mladiství (PUNKT Rodina)**.

Cílem projektu „*Proč zrovna já?*“ je podpora obětí trestných činů při vyrovnávání se se závažnou sociální událostí trestného činu a usnadnění návratu k běžnému životu. S naplněním tohoto cíle souvisí i rozvoj širší a funkční sítě dostupných služeb pro oběti trestných činů, důraz je kladen na komplexnost a individuální přístup k obětem, podporu a posilování obětí při řešení důsledků trestného činu. **Poradny pro oběti trestných činů jsou k dispozici po celé ČR v celkem 40 městech.** Na poradny se obrací také oběti z řad dětí, tj. z **věkové skupiny do 18 let, která dle zákona č. 45/2013, o obětech trestných činů, spadá do skupiny „zvláště zranitelných obětí“.** Díky tomuto zákonu má tato skupina obětí mj. zvláštní práva oproti ostatním obětem.

Od počátku projektu se na některou z poraden obrátilo celkem 129 osob mladších 18 let, kterým bylo poskytnuto **celkem 284 konzultací**. Jedná se o necelá 3 % z celkového počtu obětí, které poradny v rámci projektu navštívily. Snahou je, aby poradenství poskytlo pomoc rychlou, komplexní a účinnou, aby dětská oběť mohla způsobenou újmu co nejrychleji překonat a vrátit se do zajetých kolejí původního života. Tato skupina je poměrně hodně viktimizována (stávají se častěji oběti), nicméně tato kriminalita páchaná na dětech a mládeži je hodně latentní. Proto se navazující projekt bude chtít na tuto cílovou skupinu více zaměřit.

Cílem projektu s názvem **„Na správnou cestu!“** je rozvíjet účinné nástroje na řešení kriminality mládeže u trestných činů spojených s násilnými a agresivními projevy chování, předcházet opakování trestné činnosti, usnadnit sociální integraci mladistvých pachatelů a podporovat účinné způsoby spolupráce a koordinace odborníků a relevantních institucí. V rámci projektu v Brně a v Ostravě jsou realizovány pilotní běhy resocializačního programu určeného mladistvým pachatelům násilné trestné činnosti s názvem „Proti násilí“, do kterých bylo doposud zařazeno celkem 21 mladistvých. **V programu je prostřednictvím individuálních, skupinových a rodinných setkání působeno na mladistvé pachatele, kteří při spáchání provinění proti fyzické osobě použili násilí.** Cílem programu je minimalizovat riziko opakování tohoto chování v budoucnosti. Pod hlavičkou projektu bylo v létě 2014 vyškoleny 27 facilitátorů rodinných skupinových konferencí („RSK“), kteří uplatňují tento restorativní přístup při řešení případů mladistvých pachatelů. Doposud se uskutečnilo pod vedením facilitátorů celkem 38 konferencí tohoto typu v různých regionech ČR. Smyslem RSK je za přítomnosti lidí, kterých se spáchaný čin různým způsobem a v různé míře dotkl, pojmenovat škody a újmy, jež vznikly a které je potřeba vyrovnat a dohodnout se na opatřeních, které je potřeba učinit, aby následky trestné činnosti byly minimalizovány.

Ve čtyřech soudních okresech (Plzeň-město, Brno-venkov, Opava, Náchod) působí koordinátoři týmů pro mládež. Spolu se členy týmů pro mládež se podílí na realizaci opatření v oblasti prevence a kriminality mládeže dle plánů činností na jednotlivé roky.

Projekt **„Rozvoj probačních a resocializačních programů - posílení prevence a ochrany společnosti před opakováním trestné činnosti“**, bude uskutečňován v rámci Programu švýcarsko-české spolupráce a jeho cílem je **rozšiřování kapacity a dostupnosti probačních a resocializačních programů pro pachatele, kteří vykonávají alternativní tresty či opatření (mladiství i dospělí) a rovněž pro odsouzené do výkonu trestu odnětí svobody (VTOS).** Cílem programu pro mladistvé (tzv. **PUNKT Rodina**) je **inovovat a rozšířit stávající již vyzkoušený a osvědčený probační program pro mladistvé pachatele.** Tento inovovaný program bude rozšířen do všech soudních okresů. Program je realizován dle programového manuálu po jednotlivých lekcích, které jsou zaměřeny na trénink pozitivních modelů chování mladistvých, kteří se dopustili trestné činnosti. Program může být přizpůsoben i individuální práci s mladistvými.

Cílem inovace programu je rozšířit ho o prvky **intenzivnějšího zapojení rodiny mladistvého** v průběhu jeho povinnosti se programu účastnit, například docházení lektora programu do rodiny mladistvého nebo pravidelné setkání s rodiči během doby realizace programu.

Celkem realizováno prozatím 64 programů, kterých se zúčastnilo 258 klientů (234 mužů/24 žen). Ukončeno bylo 30 programů, kterých se zúčastnilo 131 klientů (119 mužů/12 žen). Z toho 100 klientů (76 %) programy úspěšně absolvovalo (91 mužů/9 žen). Realizace dalších programů bude pokračovat v následujícím období.

Evaluace efektivity programu u těchto absolventů:

- **99 (99%) absolventů v průběhu programu nerecidivovalo,**
- **90 (90%) absolventů se v průběhu programu nedostalo do konfliktu se zákonem.**

Dodavatelem programu pro mladistvé je Rubikon Centrum.

MPSV připravilo velkou **novelu zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí**, která byla v roce 2012 Parlamentem ČR schválena a provedena zákonem č. 401/2012 Sb. s účinností od 1. 1. 2013. **V rámci uvedené novelizace byl upraven rovněž specializovaný institut sociální kurately pro děti a mládež (viz § 31 až 34 zákona č. 359/1999 Sb.), která se zaměřuje na péči o děti s výchovnými problémy, které zanedbávají školní docházku, nepracují, i když nemají dostatečný zdroj obživy, požívají alkohol nebo návykové látky, žijí se prostitutí, spáchaly trestný čin nebo čin jinak trestný, dopouští se přestupku či jinak narušují občanské soužití, případně se opakovaně dopouštějí útěků od rodičů nebo jiných fyzických či právnických osob odpovědných za výchovu.**

Tato sociální kuratela zahrnuje soubor specializovaných opatření směřujících k odstranění, zmírnění, zamezení nebo opakování poruch psychického, fyzického a sociálního vývoje dítěte a podle novely musí být v rámci OSPOD zajišťována specializovanými zaměstnanci na pozici kurátora pro děti a mládež. Zákon zakotvuje pro kurátora pro děti a mládež kromě jiného povinnost spolupracovat s orgány obce, školami, zdravotnickými a školskými zařízeními, orgány sociálního zabezpečení, soudy, s Probační a mediační službou a dalšími orgány a povinnost věnovat zvýšenou pozornost poskytování pomoci nezletilým a mladistvým s nařízenou ústavní výchovou z důvodu závažných výchovných problémů, pomoc nezletilým a mladistvým s uloženou ochrannou výchovou, pomáhat těmto dětem rovněž po ukončení ústavní nebo ochranné výchovy a pomáhat nezletilým a mladistvým propuštěným z výkonu trestního opatření odnětí svobody.

Podle novelizovaného znění zákona č. 359/1999 Sb. musí obecní úřady obcí s rozšířenou působností zabezpečit výkon sociální kurately *prostřednictvím specializovaného kurátora pro děti a mládež*. **Na základě standardů kvality poskytování sociálně-právní ochrany dětí, které jsou závazně upraveny v prováděcí vyhlášce MPSV č. 473/2012 Sb., jsou obecní úřady obcí s rozšířenou působností povinny dbát na to, aby pracovní pozice kurátora pro děti a mládež byla vyhrazena výlučně pro výkon sociální kurately a aby nedocházelo ke kumulaci činnosti kurátora pro děti a mládež s jinými agendami v přenesené nebo samostatné působnosti obce, jak tomu bylo na některých úřadech doposud (např. agenda protidrogového koordinátora, manažera prevence kriminality apod.).**

Podle dalšího personálního standardu pak musí obecní úřad disponovat takovým počtem kurátorů pro děti a mládež, aby na jednoho kurátora nepřipadalo současně více než 40 případů. **Orgány sociálně-právní ochrany dětí jsou povinny standardy kvality stanovené vyhláškou**

č. 473/2012 Sb. naplňovat v plném rozsahu nejpozději od 1. 1. 2015.

Pokud jde o péči o děti v postavení oběti trestné činnosti, **obecní úřady obcí s rozšířenou působností standardně vykonávají funkci kolizního opatrovníka poškozeného dítěte v trestním řízení** podle § 45 odst. 2 trestního řádu v případech, kdy poškozené dítě nemůže být zastupováno ani jedním ze zákonných zástupců a kdy o jmenování OSPOD opatrovníkem poškozeného dítěte rozhodne státní zástupce v přípravném řízení nebo předseda senátu v řízení před soudem.

Opatření: 3.3.I Průběžné vzdělávání a odborná podpora všech aktérů systému sociálně-právní ochrany dětí;

Gestor: MPSV

Termín: průběžně, hlavní vlna proběhne v letech 2014 a 2015

Stanovisko KSZ: Opatření je plněno.

MPSV zajišťuje ve spolupráci s MV a se státní příspěvkovou organizací Institut pro veřejnou správu Praha **školení sociálních pracovníků a pracovníků, kteří jsou zaměstnáni v orgánech sociálně-právní ochrany dětí** na úrovni obecních úřadů, obecních úřadů obcí s rozšířenou působností a krajských úřadů. Vzdělávání sociálních pracovníků a pracovníků orgánů sociálně-právní ochrany dětí probíhá v rámci přípravy a zkoušek zvláštní odborné způsobilosti na úseku sociálně-právní ochrany dětí podle § 21 a násl. zákona č. 312/2002 Sb., *o úřednících územních samosprávných celků*. Příprav a zkoušek odborné způsobilosti se účastní zaměstnanci zařazení v obecních úřadech, obecních úřadech obcí s rozšířenou působností a v krajských úřadech, kteří jsou pověřeni výkonem agendy sociálně-právní ochrany dětí. Jedná se zejména o sociální pracovníky a pracovníce, kteří jsou nově přijati na obecní úřad nebo krajský úřad k výkonu agendy sociálně-právní ochrany dětí, ale také o zaměstnance, kteří zkoušky odborné způsobilosti sice již v minulosti absolvovali, ale jsou k přípravě a zkouškám odborné způsobilosti přihlášení opětovně za účelem aktualizaci a ověření jejich znalostí.

Součástí zvláštní části přípravy ke zkouškám odborné způsobilosti na úseku sociálně-právní ochrany dětí jsou **výukové bloky**:

- základní principy a zásady sociálně-právní ochrany dětí,
- mezinárodní smlouvy v oblasti ochrany práv dětí,
- oprávnění a povinnosti OSPOD,
- úprava rodinného práva v občanském zákoníku,
- ochrana a pomoc dětem ohroženým syndromem CAN,
- sociálně-právní ochrana dětí v případech domácího násilí,
- zprostředkování náhradní rodinné péče,
- posuzování žadatelů o náhradní rodinnou péči,
- sociální práce,
- zákon o sociálních službách,
- vybraná ustanovení občanského soudního řádu a zákona o zvláštních řízeních soudních,
- aplikace správního řádu a zákona o přestupcích v sociálně-právní ochraně dětí,
- vybraná ustanovení trestního zákona, trestního řádu, zákon o soudnictví ve věcech mládeže,
- dávkové systémy sociální ochrany obyvatel,
- nemocenské a důchodové pojištění,

v celkovém rozsahu 64 vyučovacích hodin. **Ročně se připrav a zkoušek odborné způsobilosti zúčastní v průměru 100 až 120 sociálních pracovníků a pracovníc**, kteří jsou zaměstnání v orgánech sociálně-právní ochrany dětí.

Ke školení zaměstnanců OSPOD v rámci individuálního projektu „*Systémová podpora procesů transformace systému péče o ohrožené děti a rodiny*“ viz informace k plnění opatření **3.3.j** a **3.3.n**.

Opatření: 3.3.m Realizace a rozvíjení osvěty v oblasti opatření v rodinné politice;

Gestor: MPSV

Termín: průběžně, kampaň Právo na dětství 2014/2015

Stanovisko KSZ: Opatření je plněno.

Opatření je plněno v rámci různých projektů a aktivit MPSV. Každoročně je MPSV a Stálou komisí pro rodinu a rovné příležitosti PSP ČR ve spolupráci s Asociací center pro rodinu a Sítí mateřských center vyhlašována **soutěž *Obec přátelská rodině***. Hlavním cílem soutěže je podpora realizace prorodinných opatření a aktivit v českých obcích, které pomáhají vytvářet prorodinnou atmosféru na místní úrovni. **V roce 2014 bylo obcím s nejlepším zpracováním rodinné politiky vyplaceno 6 mil. Kč.**

Zároveň MPSV realizuje **projekt „Sladění práce a rodiny inspirované příklady dobré praxe v Evropě“**, který se zaměřuje na získání mezinárodních zkušeností v problematice možnosti úprav pracovních podmínek (pracovní doby, délky úvazku, místa výkonu práce apod.) a rozvoje služeb péče o předškolní děti a využití těchto získaných příkladů dobré praxe k podpoře zapojení rodičů s dětmi do pracovního procesu. **Jeho cílem je podpořit využívání flexibilních forem práce, částečných úvazků, homeworkingu** a dalších úprav pracovních podmínek a rozvoj variabilních typů služeb péče o děti. V rámci projektu probíhají workshopy s účastí zahraničních partnerů na obě uvedená témata, připravují se semináře zaměřené na služby péče o děti určených pro potencionální i současné poskytovatele.

Opatření: 3.3.n Podporovat zvyšování kvality činnosti OSPOD ve vztahu k ohroženým dětem nebo rodinám včetně dětí a rodin v sociálně vyloučených lokalitách nebo rodin ohrožených vyloučením z bydlení.

Gestor: MPSV

Termín: Průběžně

Stanovisko KSZ: Opatření je plněno.

Pokud jde o provádění opatření v oblasti ochrany sociálně znevýhodněných rodin a dětí, MPSV pokračovalo v roce 2014 v realizaci **„Národní strategie ochrany práv dětí do roku 2018“** (schválena usnesením vlády č. 4 ze dne 4. 1. 2012) a **Akčního plánu k naplnění Národní strategie ochrany práv dětí na období 2012 – 2015** (schválena usnesením vlády č. 258 ze dne 11. 4. 2012), kde se této oblasti týkají zejména:

- **Cíl 4: Vyrovnání příležitostí pro děti a mladé lidi ze znevýhodněného sociálního prostředí, a**
- **Cíl 5: Prevence chudoby.**

V rámci naplňování aktivit k výše uvedenému cíli 4 byly v roce 2014 realizovány **vzdělávací programy pro zaměstnance orgánů sociálně-právní ochrany dětí** (dále jen „OSPOD“), **a to se zaměřením na práci s dětmi ze sociálně znevýhodněného prostředí, včetně práce s dětmi, které jsou příslušníky národnostních menšin.** Školení zaměstnanců OSPOD probíhalo jako součást Individuálního projektu *„Systémová podpora procesů transformace systému péče o ohrožené děti a rodiny“* financovaného z OP LZZ. Individuální projekt je realizován v období od 1. 7. 2012 do 31. 10. 2015. Základem školení zaměstnanců OSPOD je metodika vyhodnocování situace dítěte a rodiny a příprava individuálních plánů ochrany dítěte v návaznosti na úpravu § 10 odst. 3 a 5 zákona č. 359/1999 Sb., a sociálně-právní ochraně dětí, a úpravu § 1 a § 2 vyhlášky č. 473/2012 Sb., o provedení některých ustanovení zákona o sociálně-právní ochraně dětí (viz výše cíl 3.3.j.). Součástí vyhodnocování prováděného OSPOD je rovněž analýza rodinného prostředí dítěte, určení individuálních potřeb dítěte, posouzení ekonomické a sociální situace rodiny a hodnocení identity dítěte, pokud jde o vnímání dítěte z pohledu jeho příslušnosti k určitému etniku, národnosti, kultuře nebo víře.

Klíčovými aktivitami k zajištění ochrany dětí ze znevýhodněného sociálního prostředí a k zajištění prevence chudoby jsou:

- vyrovnání příležitostí v přístupu vzdělání u dětí a mladých lidí, zejména pokud pocházejí ze sociálně znevýhodněného prostředí, náhradní rodinné péče nebo ústavní péče;
- zavedení cílené pomoci a podpory mladým lidem při vstupu do samostatného života a na trh práce po ukončení vzdělání, zejména pokud pocházejí ze sociálně znevýhodněného prostředí, náhradní rodinné péče nebo ústavní péče;
- podpora kompetencí rodin s dětmi související s finanční gramotností;
- specifikace opatření a podpůrných mechanismů pro rodiny, kde hrozí odejmutí dítěte z důvodu bytové či hmotné nouze (terénní sociální práce, opatření v oblasti hmotné podpory);
- revize sociálních dávek v oblasti rodiny.

1.5 Plnění opatření v oblasti podpory rovného přístupu ke vzdělání

Kvalita předškolní výchovy a primárního vzdělávání je významnou determinantou vzdělatelnosti člověka v pozdějším věku a podstatným faktorem pro sociální integraci. Napomáhá ke snižování sociálních rozdílů a představuje efektivní opatření k výraznému snižování nákladů budoucích sociálních politik. Investice do kvalitního a široce dostupného počátečního vzdělávání představují velké úspory budoucích sociálních výdajů.

Mezi největší rizika, která Strategie v oblasti vzdělávání identifikovala, patří nedostatečný rozsah a kvalita předškolní péče o děti ze sociálně vyloučeného prostředí v rámci některých regionů, nedostatečná připravenost škol i jednotlivých pedagogů na zavádění principů rovného přístupu ve vzdělávání a na práci s žáky s různou mírou potřeby podpůrných opatření. S tím souvisí také neodůvodněná segregace žáků dle nadání a socioekonomického statutu rodiny v období plnění povinné školní docházky – na jedné straně koncentrace dětí ze skupin s nízkým socioekonomickým statusem příp. ze sociálně vyloučených lokalit ve školách, kde žáci pocházející ze socio-kulturně znevýhodněného prostředí tvoří většinu žáků školy, na druhé straně snaha některých škol o výběr žáků s vyššími studijními předpoklady či vyšším socioekonomickým postavením rodiny. Důležitým problémem českého školství je jeho pod-financování, zejména pak výdaje na žáka v poměru k HDP na hlavu v paritě kupní síly.

Cíl (z hlediska sociálního začleňování): Zajistit rovný přístup ke vzdělání pro všechny.

Opatření: 3.4.a Zajistit podmínky (materiální, technické, finanční, personální) pro vzdělávání ve školách hlavního vzdělávacího proudu pro všechny děti, žáky a studenty;

Gestor: MŠMT

Termín: průběžně

Stanovisko KSZ: Opatření je plněno.

Opatření je podporováno z **Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost** průběžně téměř ve všech výzvách, vč. podpory základních a středních škol. Podstatou oblasti podpory 1.2 je zajištění rovných příležitostí dětí a žáků ve vzdělávání bez ohledu na druh zdravotního nebo sociálního znevýhodnění. Projekty se zaměřují na **vytváření podmínek pro inkluzi osob se speciálními vzdělávacími potřebami do hlavního vzdělávacího proudu**. V projektech jsou podporovány aktivity podporující individuální přístup ve vzdělávání podle skutečných potřeb dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, včetně individuálních vzdělávacích plánů a dalších podpůrných mechanismů. Důležitá je také odborná příprava pedagogů v oblasti inkluze a individualizace vzdělávání.

Aktivity na zajištění podmínek pro vzdělávání ve školách hlavního vzdělávacího proudu tak prostupují všemi výzvami a projekty v oblasti podpory 1.2.

V rámci výzvy č. 43 je podporován **projekt společnosti Člověk v tísni, o.p.s., s názvem „Pojďte do školky!“** (CZ.1.07/1.2.00/43.0007). Uvedený projekt realizovaný od roku 2013 se zaměřuje na rozšíření sítě vzdělávacích zařízení pro sociálně znevýhodněné děti předškolního věku, které zpravidla nenavštěvují institucionalizované MŠ a svou vzdělávací kariéru na základní škole začínají s řadou handicapů. Vedle zajištění a provozování nízkoprahových předškolních klubů jsou v projektu předškolním pedagogům nabízeny vzdělávací kurzy zaměřené na metody práce se znevýhodněnými dětmi a hlubší porozumění tématu, které je potřebné proto, aby mohli snáze spolupracovat s rodiči těchto dětí.

Dalším podpořeným projektem v rámci výše uvedené výzvy je **projekt Univerzity Palackého v Olomouci s názvem „Systémová podpora inkluzivního vzdělávání v ČR“** (CZ.1.07/1.2.00/43.0003; dále jen SPIV), který se zabývá vytvořením katalogů podpůrných a vyrovnávacích opatření pro žáky se zdravotním a sociálním znevýhodněním. Součástí projektových aktivit je vytvoření uceleného modelu fungování asistenta pedagoga, včetně organizačních, metodických a ekonomických faktorů asistenta pedagoga v českém školství. Projekt se také zaměřuje na oblast dalšího vzdělávání pedagogů v oblasti inkluzivního vzdělávání.

Ve 47. výzvě dále byly podpořeny projekty zaměřené na organizaci seminářů pro zřizovatele a vedoucí pracovníky škol v oblasti rovných příležitostí, zlepšování klimatu a kvality vzdělávání ve školách. Příkladem je **projekt „Cesta k inkluzi: od segregace k pozitivní diverzitě ve školství“** (CZ.1.07/1.2.00/47.0008; příjemce UJEP), který je zaměřen na **rozšiřování kompetencí vedoucím pracovníkům a zřizovatelům škol v aspektu inkluzivního vzdělávání**. Podstatou je čerpání didaktických zkušeností ohledně inkluzivní edukace ze zahraničí. Ve výzvě byly také podpořeny projekty primárně zaměřené na výcvik lektorů programů předškolního vzdělávání v alternativních metodách vzdělávání a tím podpoře individualizace vzdělávání předškolních dětí.

Ve výše uvedené výzvě bylo také podpořeno šest obcí (Vejprty, Žlutice, Sokolov, Jirkov, Choceň, Krnov), které realizovaly **odstranění selektivnosti vzdělávací sítě**, a to např. zaváděním pozice asistenta pedagoga, nebo rozvojem kompetencí pedagogů v oblasti inkluze a inkluzivního vzdělávání.

Opatření: 3.4.b Zkvalitnění a rozvoj poradenského systému za účelem zajištění rovného přístupu ve vzdělávání (od předškolního po vysokoškolské, vč. prevence rizikového chování);

Gestor: MŠMT

Termín: průběžně

Stanovisko KSZ: Opatření je plněno.

Podpora byla realizována od ledna 2012 do června roku 2014 prostřednictvím ESF projektu v rámci OP VK - „**Rozvoj a metodická podpora poradenských služeb ve vybraných školách a školských poradenských zařízeních**“ (dále jen „RAMPS“).

Po ukončení projektu RAMPS byl v polovině roku 2014 vyhlášen rozvojový program na podporu školních psychologů a školních speciálních pedagogů (ve výši 47 mil. Kč). Tento program je vyhlášen i pro rok 2015 (nyní na 1. pololetí, ve výši 47 mil. Kč) s rozšířením i na podporu metodiků – specialistů ve školských poradenských zařízeních.

Rozvoj podpory a její zkvalitňování bude pokračovat i v Operačním programu Výzkum, vývoj a vzdělávání (dále jen OP VVV).

V OP VK 1.2 se tématu okrajově týká též oblasti podpory 1.2 - *Rovné příležitosti dětí a žáků, včetně dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami*, a to projekt systémová podpora inkluzivního vzdělávání, jehož příjemcem je Univerzita Palackého v Olomouci.

Opatření: 3.4.c Zajištění podpory rovného přístupu ve vzdělávání prostřednictvím mimoškolních aktivit (podpora efektivního zájmového a neformálního vzdělávání);

Gestor: MŠMT

Termín: průběžně

Stanovisko KSZ: Opatření je plněno.

Opatření je plněno skrze OP VK, a to projekty z 27. výzvy, která byla změřena především na **neformální a zájmové vzdělávání dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami**, a to formou např. podpory fungování nízkoprahových klubů, včetně klubů multikulturních, jejichž vedlejším produktem je rovněž prevence rizikového chování (jako je např. užívání návykových látek). Projekty se ve svých aktivitách zaměřují také na **vzdělávání pedagogů působících v oblasti neformální a zájmového vzdělávání**, v rámci klíčových aktivit jsou vytvářeny metodiky a další podpůrné vzdělávací materiály - také se zaměřením na prvky zážitkové pedagogiky.

K2 – kvalita a konkurenceschopnost v neformálním vzdělávání:

MŠMT ve spolupráci s Národním institutem dětí a mládeže (přímořízená organizace MŠMT, zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků a školské zařízení pro zájmové vzdělávání) realizovalo tento projekt od roku 2013 do roku 2015.

Projekt tvoří několik vzájemně propojených klíčových aktivit:

- Aplikace nástrojů řízení kvality v neformálním vzdělávání (včetně zájmového): Hlavním cílem této aktivity je zavedení nástrojů řízení do běžné praxe subjektů neformálního vzdělávání (včetně zájmového) a tím podpořit jejich kvalitu a zvýšit konkurenceschopnost.
- Metodická podpora uznávání neformálního vzdělávání (včetně zájmového): Tato klíčová aktivita je zaměřena na osobnostní rozvoj a jeho plánování, řeší cílenou systémovou podporu uznávání výsledků neformálního vzdělávání (včetně zájmového) v České republice, a to ve smyslu zákona č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání.

Hlavní cíle projektu:

1. **Zavedení nástrojů řízení kvality do běžné praxe subjektů neformálního vzdělávání** (včetně zájmového) a tím podpořit jejich kvalitu a zvýšit konkurenceschopnost.
2. **Zavedení systému uznávání neformálního vzdělávání, zvýšení konkurenceschopnosti a zaměstnatelnosti (prostupnost/flexibilita na trhu práce) pracovníků pracujících s dětmi a mládeží a mládeže prostřednictvím definování a prezentování kompetencí získaných nebo rozvinutých v aktivitách neformálního vzdělávání (NV).**

Cílovou skupinu tvoří primárně vedoucí pracovníci škol a školských zařízení pro zájmové vzdělávání a pracovníci nestátních neziskových organizací pracujících s dětmi a mládeží, dále děti a mládež – účastníci neformálního vzdělávání (včetně zájmového), pracovníci škol a školských zařízení pro zájmové vzdělávání, zaměstnanci vysokých škol, vyšších odborných škol, účastníci dalšího vzdělávání, instituce poskytující další vzdělávání.

Sekundárně se projekt dotkne samotných dětí a mládeže jako účastníků zájmového a neformálního vzdělávání, pro něž budou organizace schopny připravit kvalitnější nabídku služeb.

Opatření: 3.4.d Minimalizace rizik spojených s rizikovým chováním u dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami prostřednictvím podpory standardizovaných a certifikovaných služeb v oblasti primární prevence rizikového chování ve vzdělávání, ve spolupráci s rodinou a sociálními službami;

Gestor: MŠMT

Termín: průběžně

Stanovisko KSZ: Opatření je plněno.

MŠMT vyhlašuje dotační program „**Podpora realizace aktivit v oblasti primární prevence rizikového chování**“. Tento program je zaměřen na podporu žáků, pedagogů, nepedagogických pracovníků škol i samotných rodičů. Je realizován školami, školskými poradenskými zařízeními, nestátním neziskovým sektorem, vysokými školami a dalšími subjekty působícími v oblasti primární prevence.

Oblast je zaměřena na 2 okruhy:

1. Program sociální prevence a prevence kriminality:

- plnění úkolů v oblasti prevence kriminality a rizikového chování;
- zabezpečení úkolů a činností vyplývajících z vyhlášeného programu;
- na podporu aktivit v oblasti prevence rizikového chování určených školám, školským zařízením, školským zařízením pro výkon ústavní péče nebo ochranné výchovy, NNO, církevním organizacím, VŠ apod.;
- zabezpečení procesu standardizace služeb v oblasti prevence rizikového chování, včetně realizace procesu certifikací předmětné oblasti.

2. Program protidrogové politiky:

- plnění úkolů v oblasti protidrogové politiky;
- zabezpečení úkolů a činností vyplývajících z vyhlášeného programu na podporu aktivit v oblasti prevence rizikového chování určených školám, školským zařízením, školským zařízením pro výkon ústavní péče nebo ochranné výchovy, NNO, církevním organizacím, VŠ apod.;
- zabezpečení procesu standardizace aktivit v oblasti protidrogové politiky a realizace certifikace odborné způsobilosti poskytovatelů programů primární prevence uživatelů návykových látek.

Přehled podpory pro roky 2013 a 2014 uvádí následující tabulka:

Tabulka 10 Přehled podpory – program Podpora realizace aktivit v oblasti primární prevence rizikového chování

Rok	Počet podpořených projektů	Poskytnutá dotace v Kč
2013	107	18 543 300
2014	156	19 553 300,-

Dalším nástrojem pro podporu této oblasti je OP VK - Výzva 53, **projekt na podporu zavádění nástrojů primární prevence, jejich evaluaci a tvorbu dalších nástrojů primární prevence**. Výzva si klade za cíl rozšíření spektra forem a metod vzdělávání v oblasti zdravého životního stylu a dopravní výchovy pro žáky základních a středních škol a přispět tak k posílení jejich fyzické i psychické kondice. Dalším z cílů projektu je také zlepšení klimatu ve škole.

Mezi příklady podporovaných témat patří dopravní výchova (povinná), prevence obezity a správné stravovací návyky, první pomoc, prevence úrazů, dentální prevence, rizikové chování žáků apod.

V září 2014 byl spuštěn rozsáhlý jednoletý projekt pod názvem **“Implementace a evaluace minimálního preventivního programu, systémových nástrojů ve vzdělávání a vytvoření sběrného systému v oblasti prevence rizikového chování pro pracovníky škol a školských zařízení na celostátní úrovni”** (ESF OPVK č. CZ.1.07/1.1.00/53.0017), jehož hlavním cílem je otestovat a ověřit možnosti zavedení celonárodního systému školské prevence rizikového chování (včetně prevence užívání návykových látek, šikany atd.) pro děti základních škol.

Hlavním smyslem a cílem tohoto projektu je **pečlivě ověřit na přibližně 4 tisících dětech jednotlivé komponenty navrženého celonárodního systému školské prevence rizikového chování v praxi a zjistit, za jakých podmínek (materiálních, technických, personálních a ekonomických) by bylo možné realizovat ve všech krajích ČR, pokud o to tyto kraje a základní školy na jejich území, budou mít zájem**. Jde tedy o ověření podmínek postupné implementace a vytvoření plánu, jak ji krok za krokem provést, v jakém pořadí kroků a s čím vším je třeba počítat. Jaké výhody a nevýhody takový systém na národní úrovni bude mít a co od něj je možné očekávat.

Jednotlivé komponenty projektu reprezentují tři hlavní pilíře celého systému:

- (1) ucelený model posuzování a hodnocení kvalifikací pro preventivní práci s dětmi v rámci školní prevence rizikového chování,
- (2) jednotný systém hodnocení a řízení kvality zahrnující standardy kvality pro pracovníky, pro dílčí programy a intervence a pro jejich poskytovatele (včetně požadavků zahrnujících bezpečnost dětí, rodičů i pracovníků) a jednotný systém kontroly a hodnocení výkonnosti,

(3) model kurikula preventivních aktivit pro základní školu od první do deváté třídy pro všechny typy rizikového chování s modulárním řešením kombinování preventivní práce dle věku, dle tematické oblasti rizikového chování a dle náročnosti cílové skupiny (tato komponenta zahrnuje též databanku příkladů dobré praxe).

Projekt v průběhu léta a podzimu 2015 představí hlavní výsledky, které budou zdarma k dispozici školám i jejich zřizovatelům a provozovatelům a které umožní zahájit širší veřejnou diskusi o dalším směřování školské prevence rizikového chování v ČR. Tato diskuse by pak následně měla vyústit v rozhodnutí dotčených ministerstev uvést celý systém nebo jeho úspěšné části do praxe. Klíčem k úspěchu je však nyní právě ověření všech dílčích komponent v praxi a formulace jasného plánu případného zavedení do škol.

Opatření: 3.4.e Podpora rozvoje a tvorby místních strategií rozvoje výchovně vzdělávací soustavy a systematické sociálně pedagogické intervence v domácnostech ohrožených sociálním vyloučením;

Gestor: MŠMT ve spolupráci s MPSV a ASZ

Termín: průběžně

Stanovisko KSZ: Opatření je plněno.

MŠMT opatření plnilo prostřednictvím OP VK, 1.2 projekt z výzvy 27, kdy příjemcem projektu byl Člověk v tísni o. p. s., „**Tvorba pilotních vzdělávacích koncepcí v sedmi obcích, podporujících rovných přístup ke vzdělávání**“, který je realizován ve spolupráci s Agenturou pro sociální začleňování. **V projektu jsou v sedmi obcích vytvářeny lokální vzdělávací koncepce podporující rovný přístup ke vzdělání a obsahující konkrétní proinkluzivní opatření.** Souběžně s tvorbou vzdělávacích plánů je rovněž rozvíjeno profesní poradenství, mimoškolní doučování dětí a vzdělávání pedagogů. Výstupem projektu bude sedm lokálních vzdělávacích proinkluzivních plánů včetně katalogu podpůrných opatření. Aktivity projektu jsou zacíleny na začleňování znevýhodněných dětí do hlavního vzdělávacího proudu a podporují kooperaci všech relevantních aktérů v této oblasti vzdělávání a zejména vzdělávací politiky na lokální úrovni.

Dále byly realizovány projekty z výzvy 47 zaměřené na **podporu obcí, které odstranily ve své působnosti vyčleňování dětí a žáků z běžných škol hlavního vzdělávacího proudu** a podporují svými projektovými aktivitami inkluzivní vzdělávání ve svých školách, a to systémovým zavedením např. pozice asistenta pedagoga, služeb školního psychologa nebo center podpůrné péče.

V průběhu roku 2014 došlo k několika setkáním zástupců ASZ se zástupci MŠMT a Národního institutu pro další vzdělávání (NIDV) k tématu *místních akčních plánů (MAP)*. O podobě MAP bylo hojně diskutováno, následně měl NIDV připravit pilotní projekt na testování MAP, k čemuž bylo vybráno město Říčany. Projekt však nebyl realizován, protože přípravu projektu nebylo možné hradit z technické pomoci OP VK ani OP VVV. ASZ o přípravě MAP informovala spolupracující obce. Např. město Odry tento plán velmi zaujal a zástupci tamějšího odboru školství již začali plánovat místní strategii vzdělávací soustavy. Na počátku března 2015 začala ASZ připravovat příručku ke tvorbě MAP.

Co se týče sociálně pedagogické intervence v domácnostech, ASZ vydala v roce 2014 **dvě příručky na uvedené téma – příklady dobré praxe a metodiku sociálně pedagogické intervence**: <http://www.socialni-zaclenovani.cz/metodiky-a-manualy-dobre-praxe>. Příručky byly distribuovány do sociálně vyloučených lokalit a lokální partneři je využívají k práci s dětmi, žáky i studenty se sociálním znevýhodněním.

Opatření: 3.4.f Podpora poradenských, intervenčních a aktivizačních služeb v činnosti vzdělávacích institucí;

Gestor: MŠMT ve spolupráci s MPSV

Termín: průběžně

Stanovisko KSZ: Opatření je plněno.

MŠMT opatření plnilo prostřednictvím OP VK, 1.2 projekt z výzvy 43 je příjemce UPOL – SPIV, dále ve výzvě 47 projekty obcí, jimiž jsou zaváděny různé podpůrné služby včetně poradenských.

Ve 47. výzvě dále byly podpořeny **projekty zaměřené na organizaci seminářů pro zřizovatele a vedoucí pracovníky škol v oblasti rovných příležitostí, zlepšování klimatu a kvality vzdělávání ve školách**. Příkladem je projekt „*Cesta k inkluzi: od segregace k pozitivní diverzitě ve školství*“ (CZ.1.07/1.2.00/47.0008; příjemce UJEP), který je zaměřen na rozšiřování kompetencí vedoucím pracovníkům a zřizovatelům škol v aspektu inkluzivního vzdělávání. Podstatou je čerpání didaktických zkušeností ohledně inkluzivní edukace ze zahraničí. Ve výzvě byly také podpořeny projekty primárně zaměřené na výcvik lektorů programů předškolního vzdělávání v alternativních metodách vzdělávání a tím podpoře individualizace vzdělávání předškolních dětí.

MPSV vykonává funkci akreditačního orgánu pro kvalifikační kurzy pro pracovníky v sociálních službách a kurzy dalšího vzdělávání pro pracovníky v sociálních službách, sociální pracovníky, vedoucí pracovníky a osoby, které poskytují pomoc příjemcům příspěvku na péči (pečující osobám) podle ustanovení § 117a a násl. zákona č. 1058/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů. Tuto funkci plnilo také v roce 2014.

Opatření: 3.4.g Podpůrné služby k získání a dokončení vzdělání pro osoby ze sociálně znevýhodňujícího prostředí podporujících jednak samotné žáky a studenty ve studiu, tak jejich rodiče v podpoře svých studujících dětí;

Gestor: MPSV ve spolupráci s MŠMT

Termín: průběžně

Stanovisko KSZ: Opatření je plněno.

MPSV v roce 2014 finančně podpořilo 222 sociálně aktivizačních služeb pro rodiny s dětmi, a to částkou 125 104 437,- Kč. Tento druh sociální služby je povinen v návaznosti na nepříznivou sociální situaci konkrétních osob poskytnout také úkon: „zajištění podmínek a poskytnutí podpory pro přiměřené vzdělávání dětí“. K 31. 12. 2014 bylo registrováno celkem 224 služeb. Uvedený druh služby byl finančně podporován také prostřednictvím individuálních projektů krajů.

MŠMT vyhláší každoročně dotační program na podporu sociálně znevýhodněným romských žáků středních škol a studentů VOŠ a konzervatoří. Cílem uvedeného programu je podpořit studium těch romských žáků a studentů, jejichž rodinám způsobují náklady spojené se středoškolským studiem značné finanční potíže.

Prostředky jsou určeny na částečnou nebo úplnou úhradu nákladů žáků/studentů v těchto položkách:

Školné – Stravné – Ubytování – Cestovné - Školní potřeby

Výše dotace může činit na jedno období:

1. maximálně 4 000,- na jednoho žáka v 1. ročníku SŠ, konzervatoře;
2. maximálně 5 000,- na jednoho žáka v 2. ročníku SŠ, konzervatoře;
3. maximálně 6 000,- na jednoho žáka ve 3. ročníku SŠ, konzervatoře;
4. maximálně 7 000,- na jednoho žáka ve 4. ročníku SŠ, konzervatoře;
5. maximálně 8 000,- na jednoho studenta 1. až 3. ročníku VOŠ.

Výše uvedené částky platí pro jednotlivá kola programu. Finanční podpora je odstupňovaná dle ročníku žáka/studenta.

Přínos programu spočívá:

- v podpoře studia sociálně znevýhodněných romských žáků a studentů středních škol a studentů vyšších odborných škol a konzervatoří;
- v předcházení předčasným odchodům ze vzdělávání sociálně znevýhodněných romských žáků a studentů středních škol a studentů vyšších odborných škol a konzervatoří;
- v materiální podpoře sociálně znevýhodněných romských žáků středních škol a studentů vyšších odborných škol.

Program je vyhlašován dvakrát ročně (I. kolo - leden-červen, II. kolo září - prosinec).
Přehled poskytnuté podpory v roce 2014, 2015 (I. kolo; leden – červen)

Tabulka 11 Přehled poskytnuté podpory - MŠMT

Rok	Počet žádostí škol	podpořených	Počet žáků/studentů	podpořených	Poskytnutá dotace v Kč
2014	258		1 048		4 717 100,-
2015 (I. kolo)	146		517		2 400 500,-

Opatření: 3.4.h Propojení a spolupráce škol, rodin, sociálních služeb a orgánů sociálně právní ochrany dítěte.

Gestor: MPSV ve spolupráci s MŠMT

Termín: průběžně

Stanovisko KSZ: Opatření je plněno.

Předmětem novelizace zákona o sociálně-právní ochraně dětí provedené zákonem č. 401/2012 Sb. s účinností od 1. 1. 2013 (viz výše) bylo mj. **stanovení povinnosti OSPOD řídit se standardy kvality poskytování sociálně-právní ochrany dětí**, které jsou závazně upraveny v prováděcí vyhlášce MPSV č. 473/2012 Sb., úprava povinnosti OSPOD provádět vyhodnocování situace ohroženého dítěte a rodiny, na základě provedeného vyhodnocení zpracovat **individuální plán ochrany dítěte a úprava institutu případové konference**.

Od 1. 1. 2014 je forma záznamu o vyhodnocení situace dítěte a rodiny a individuálního plánu ochrany dítěte závazně upravena jako povinná součást spisové dokumentace OSPOD ve směrnici MPSV č.j. 26780-21 ze dne 19. 9. 2013 o stanovení rozsahu evidence dětí o obsahu spisové dokumentace o dětech vedené orgány sociálně-právní ochrany dětí (publikována ve Věstníku vlády pro orgány krajů a orgány obcí č. 5/2013). Podrobněji je úprava rozepsána v rámci plnění opatření **3.3.j**.

V rámci OP VK 1.2 byly realizovány především projekty z výzvy 47 zaměřené na **podporu obcí, které realizovaly odstranění selektivnosti vzdělávací sítě**, kde jedním z cílů je také propojování a vzájemná systematizace poskytovaných podpůrných služeb pro žáky se SVP, spolupráce škol, obce, PPP, rodiny a dalších důležitých zainteresovaných aktérů v území.

Dále **byla navázána spolupráce MPSV a MŠMT ohledně vyjasnění rolí asistenta pedagoga a asistenta v sociálních službách** při poskytování podpory ve škole a během školní výuky.

1.6 Plnění opatření v oblasti přístup k bydlení

Přístup k bydlení je základní podmínkou sociálního začlenění jednotlivců i rodin; bezdomovectví je chápáno jako extrémní sociální vyloučení ztěžující až znemožňující přístup osob k dalším zdrojům. Lidé, kteří z různých (objektivních či subjektivních) důvodů nemají dovednosti nebo prostředky k tomu, aby si bydlení zajistili nebo udrželi sami, existují v každé společnosti. Je povinností státu, aby v rámci uplatňování principu solidarity těmto lidem, a to prostřednictvím různých legislativních i nelegislativních opatření (od sociální práce až po sociální dávky), pomáhal. Strategie v roce 2013 identifikovala rizika v nedostatku dostupného a nesegregovaného bydlení (riziko nárůstu prostorového vyloučení), v nízké dostupnosti nástrojů prevence vyloučení z bydlení, v chybějící legislativě, nástrojích a finančních prostředcích pro řešení sociálního bydlení a v uplatňování principu „bydlení za odměnu“.

Cíl: Zvýšení dostupnosti bydlení pro osoby ohrožené vyloučením z bydlení nebo po jeho ztrátě.

Opatření: 3.5.a Zajištění místní dostupnosti standardního nesegregovaného bydlení (v bytech) pro osoby ohrožené vyloučením z bydlení nebo po jeho ztrátě (prostřednictvím legislativního vymezení rolí státu a obcí a návazného zajištění financování pořízení, rekonstrukce a provozu sociálního bydlení). Mělo by jít jednak o zajištění využití stávajícího bytového fondu (prostřednictvím rekonstrukcí, možnosti výhodného odkupu obcemi či neziskovými organizacemi) a nástrojů zvyšujících dostupnost bydlení na volném trhu s byty znevýhodněným jednotlivcům a rodinám (např. prostřednictvím garancí nebo sociálních nájemních agentur), jednak o zajištění podpory výstavby standardních nájemních bytů zvláště tam, kde nejsou k dispozici nevyužité byty, kde však existuje potřeba takového bydlení.

Gestor: MMR, MPSV

Termín: Průběžně

Stanovisko KSZ: Opatření je plněno.

V roce 2014 probíhaly **práce na přípravě systému sociálního bydlení**, který by měl sloužit ke zvýšení dostupnosti bydlení pro všechny osoby, které jsou nyní bez domova, žijí v nejistých či nevyhovujících podmínkách a ke zvýšení schopnosti udržet si bydlení u těch osob, které bydlení mají, ale jsou ohroženy jeho ztrátou. **Hlavní vizí sociálního bydlení je, aby důstojné bydlení bylo dostupné každému za rovných podmínek**, a to nejen skrze vlastnické bydlení. Ke splnění této vize by měl přispět nový *zákon o sociálním bydlení*.

V březnu 2015 byla do meziresortního připomínkového řízení odeslána **Koncepce sociálního bydlení ČR 2015 – 2025**, která je základním východiskem pro přípravu zákona. Po zapracování připomínek z jednotlivých resortů by měla uvedenou koncepci projednat a schválit vláda ČR na svém červnovém zasedání. Dokonce září 2015 by měl být předložen věcný záměr zákona. Na 2. čtvrtletí 2016 je plánováno předložení návrhu znění zákona o sociálním bydlení. Od 1. 1. 2017 se předpokládá účinnost tohoto zákona.

MMR každoročně poskytuje dotace na vznik nájemních bytů pro sociální bydlení podle programu „Podpora výstavby podporovaných bytů“. Cílem podpory je **vznik nájemních bytů sloužících k poskytování sociálního bydlení pro osoby, které mají ztížený přístup k bydlení** v důsledku zvláštních potřeb vyplývajících z jejich nepříznivé sociální situace - věk, zdravotní stav nebo sociální okolnosti jejich života. Dotace umožňují jak vznik nových nájemních bytů prostřednictvím výstavby (novostavby, stavební úpravy stávajících nebytových objektů, které dosud nesloužily k bydlení, rekonstrukce bytových domů, v nichž žádný byt není vhodný k užívání a pronajmutí), tak vznik nájemních bytů prostřednictvím pořízení (koupě nebo dražba bytu), což umožňuje využití stávajícího bytového fondu. Dotace podle výše uvedeného programu jsou poskytovány jakýmkoli právnickým osobám (včetně obcí) nebo fyzickým osobám podnikajícím. Aby byla zajištěna spolupráce vlastníka sociálních nájemních bytů pořízených s dotací, **jednou z podmínek pro použití dotace je povinnost příjemce dotace informovat obec o vzniku sociálního nájemního bytu a pravidelně tuto informaci aktualizovat.**

Níže uvedená tabulka ukazuje počty bytů, na jejichž výstavbu byla v letech 2013 a 2014 poskytnuta dotace z kapitoly MMR, podprogram „Podpora výstavby podporovaných bytů“:

Tabulka 12 Podpora výstavby podporovaných bytů - MMR

Rok	Dotační titul		Počet zahájených bytů v daném roce	Celkové finanční prostředky na zahájené byty v Kč
2013	Podporované byty	Celkem	347	196 234 898,-
		Pečovatelské byty	215	123 834 898,-
		Vstupní byty	132	72 400 000,-
2014	Podporované byty	Celkem	430	237 577 205,-
		Pečovatelské byty	223	128 978 500,-
		Vstupní byty	207	108 598 705,-

Opatření: 3.5.c Podpora programů prevence ztráty bydlení (prevence vyloučení z bydlení), jako je protidluhové poradenství, programy podporující sladování intervencí a nástrojů, personální zajištění apod.

Gestor: MPSV ve spolupráci s MSp

Termín: Průběžně

Stanovisko KSZ: Opatření je plněno.

Návrh „*Koncepce sociálního bydlení ČR 2015 – 2025*“ obsahuje základní principy, z nichž návrh nového systému vychází a které budou dále rozpracovány při přípravě věcného záměru zákona. Jedním z nich je **Princip prevence**, který se zabývá předcházením vzniku bytové nouze nebo jejího zhoršení až do situace, kdy bude jejímu řešení nutné využít mechanismy krizových, sociálních a dostupných bytů. Preventivní aktivity je třeba realizovat v rámci systému sociální ochrany, ale musejí být vyvíjeny i v resortu školství, místního rozvoje aj.

Sociální práce v rámci sociálních služeb bude mít v rámci sociálního bydlení klíčovou roli. Celý systém zahrnuje různé poskytovatele sociální práce, nejen sociální služby spojené s oblastí bydlení. Jedná se např. o programy prevence ztráty bydlení (kombinace sociálního poradenství, oddlužení, pomoci s jednáním s pronajímateli a úřady, vyhledávání náhradního bydlení, příp. ubytování, možnosti využití institutu náhradního příjemce atd.) nebo sociální realitní agentury - zprostředkování bydlení pro cílovou skupinu v soukromém nájemném bydlení (podpora v bydlení, aktivity prevence neplatičství a ztráty bydlení, rozšiřování kompetencí k samostatnému bydlení) aj.

Dluhy patří mezi rizikové faktory pro vznik bezdomovectví. Zároveň i pro osoby, které již bydlení ztratily, dluhy představují značnou bariéru pro přístup ke standardnímu bydlení a začlenění do společnosti. Mnozí bezdomovci mají exekuci na příjem, která je jednak demotivuje hledat si práci a zároveň je brzdí v přístupu k bydlení. Institut oddlužení (tzv. osobní bankrot) je v mnohých směrech pro bezdomovce bohužel nevhodný - soudy totiž povolují oddlužení, pokud je zajištěna v rámci pěti let splátka alespoň 30 % závazků klienta (neodpustí-li věřitel větší část dluhu), a je doloženo zaměstnání klienta ve formě pracovního poměru na dobu neurčitou v následujících letech. **Na základě úkolu 3.7.ch z této Strategie zpracovalo MSp materiál „Vyhodnocení a analýza změny nové právní úpravy týkající se ochrany spotřebitele po 1. 1. 2014, oddlužení po 1. 1. 2014 a vymáhání pohledávek po 1. 1. 2013, vyhodnocení jejich efektivity a návržení opatření k odstranění zjištěných nedostatků nebo k zefektivnění již zavedených opatření“.** Vláda vzala materiál na vědomí svým usnesením ze dne 25. března 2015 č. 206. Součástí uvedeného materiálu jsou také detekované problematické otázky a navržené možnosti legislativního i nelegislativního řešení.

Mezi tyto návrhy patří mj. posílení informovanosti dlužníků, potažmo jejich motivace pro včasné řešení jejich dluhové situace, diskuse o posílení některých ochranných prvků před „dluhovou pastí“ nebo zaměření se na ty komerční subjekty, které profitují z tíživé situace dlužníků například tím, že jim za neúměrně vysokou úplatu nabízí „možnost oddlužení“. Materiál dále doporučuje řešit otázku případných alternativ oddlužení, jakož i možností pro posílení motivace nezajištěných věřitelů k souhlasu s plněním nižším než 30 %. Potvrzuje též potřebu analyzovat výši nákladů insolvenčních správců v oddlužení a zvážit případné snížení jejich odměn. MPSV ve spolupráci s KSZ uplatnilo k materiálu několik připomínek vč. zásadních, které byly úspěšně vypořádány. Materiál představuje dobré východisko k hledání dalších kroků v řešení uvedených problémů.

„Koncepce prevence a řešení problematiky bezdomovectví do roku 2020“ (usnesení vlády ČR ze dne 28. srpna 2013 č. 666) obsahuje mj. opatření na podporu prevence zadlužování, a to např. formou podpory aktivit obcí směřujících k včasnému řešení dluhů osob souvisejících s bydlením (zde byla s MSp v souladu s uvedenou Konceptí započata spolupráce na vyhodnocení možností zavedení nástroje prevence soudního vystěhování po vzoru vídeňské organizace FAWOS).

Opatření: 3.5.d Podpora koordinace aktivit na místní úrovni za účelem udržení nebo zprostředkování odpovídající formy sociálního bydlení pro osoby vyloučené z bydlení nebo po ztrátě bydlení;

Gestor: MPSV ve spolupráci s MMR

Termín: Průběžně

Stanovisko KSZ: Opatření je plněno.

V rámci „Koncepce sociálního bydlení ČR 2015 – 2025“, na níž probíhaly práce v roce 2014, jsou navrhovány komplexní a adresné nástroje sociální práce související s problematikou bydlení:

- *programy koordinované inter-organizační spolupráce a podpory v bydlení vysoce zranitelných skupin, zejm. při depistáži (aktivní vyhledávání ohrožených osob a nabízení spolupráce), stabilizaci, ucelené rehabilitaci a zmírňování rizik duševních onemocnění či závislosti na návykových látkách,*
- *účast sociálních pracovníků obcí s rozšířenou působností (dále jen „ORP“) na zavádění a systematizaci administrace systému dostupného bydlení v obci - vedení seznamu domácností v bytové nouzi a jeho aktualizace, sledování indikátorů, výměna informací mezi jednotlivými aktéry, sledování volných kapacit ubytovacích zařízení a bytů atd.,*
- *zavádění case managementu a jiných forem koordinace v inter-organizační spolupráci (sociální služby x SP obce, vč. příp. OSPOD x ÚP ČR aj.) v zájmu zajištění/udržení bydlení atd.,*

- *sociální šetření* (vede k posouzení životní situace ohrožených osob, identifikaci rizik ztráty bydlení či setrvávání v bytové nouzi, často probíhá na začátku spolupráce před kontraktováním v rámci individuálního plánování),
- *individuální plánování* (individuální řešení konkrétní situace klienta na základě „kontraktu“ s klientem, přináší transparentní výsledky práce a umožní prověřovat úroveň motivace klienta sociální práce ke změně),
- *síťování a multidisciplinární spolupráce* (rozšiřuje sociálnímu pracovníkovi možnosti řešení situace klienta a umožňuje přenést řešení bytové otázky do komunitního plánování obce), aj.

Opatření: 3.5.f V jednotlivých opatřeních zohledňovat princip odmítnutí prostorové segregace znevýhodněných obyvatel;

Gestor: MMR, MPSV

Termín: Průběžně

Stanovisko KSZ: Opatření je plněno.

Politika územního rozvoje ČR stanoví rámcové úkoly pro navazující územně plánovací činnost a pro stanovování podmínek pro předpokládané rozvojové záměry s cílem zvyšovat jejich přínosy a minimalizovat negativní dopady. Dále stanoví „*Republikové priority územního plánování*“ pro zajištění udržitelného rozvoje území a územní soudržnost, uplatňované na celém území ČR. Jednou z priorit je „*Předcházet při změnách nebo vytváření urbánního prostředí prostorově sociální segregaci s negativními vlivy na sociální soudržnost obyvatel, analyzovat hlavní mechanismy, jimiž k segregaci dochází, zvažovat existující a potenciální důsledky a navrhnout při územně plánovací činnosti řešení vhodná pro prevenci nežádoucí míry segregace nebo snížení její úrovně.*“

Dle „*Koncepce sociálního bydlení ČR 2015 – 2025*“ je zvažována možnost, aby při výstavbě nových bytových domů bylo povinností developerů vyhradit určité procento nově vznikajících bytů jako sociální nebo dostupné. Tento postup by zároveň zaručil diverzitu mezi nájemníky a přispěl k **principu desegregace**.

Pro splnění požadavku sociálního bydlení jako součásti sociálně integrující strategie, která by neměla posilovat tendence lokální i socio-ekonomické segregace, je třeba v souladu s výše uvedenou Koncepcí zajistit též na úrovni financování odpovídající mechanismy umístění sociálního bydlení v prostředí umožňujícím navázání na fungující hospodářské a sociální struktury. Toto navázání by mělo fungovat spolu s proti-segregačním koeficientem jako podmínka pořízení či pronájmu pro účely sociálního bydlení.

Vzhledem k tomu, že koncentrace domácností, u kterých vznikne nárok na sociální bydlení, se bude pravděpodobně krýt s lokalizací menšího potenciálu hospodářského rozvoje, je nutné zajistit motivační mechanismy pro rozptýlení sociálního bydlení mezi ostatní, bydlení s tržním nájemným a do hospodářsky integrovaných lokalit.

Opatření: 3.5.g Rozvoj a podpora sociální práce jako nástroje zprostředkujícího přístup k adekvátnímu bydlení a jeho udržení;

Gestor: MPSV

Termín: Od roku 2014

Stanovisko KSZ: Opatření je plněno.

V roce 2014 probíhal sběr dat k zmapování významnosti sociální práce jako klíčového nástroje při řešení bezdomovectví na úrovni ORP prostřednictvím „Průzkumu řešení a prevence vzniku bezdomovectví v ORP“.

Dále je plánována **specifikace sociální práce v připravovaném systémovém řešení dostupného bydlení v ČR**, zejména s ohledem na přípravu příslušné legislativy, která bude obsahovat vázanost poskytnutí sociálního bydlení na spolupůsobnost sociální práce.

Vliv na plnění uvedeného opatření má i v říjnu 2014 přijatý zákon č. 252/2014 Sb., kterým se mění **zákon č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi**, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony. **Nová právní úprava doplatku na bydlení, účinná od 1. ledna 2015, směřuje k zamezení vyplácení doplatku na bydlení do nevyhovujících prostor v ubytovacích zařízeních, která jsou financována v nepřiměřené výši ve prospěch jejich provozovatelů, a obsahuje mimo jiné standardy kvality bydlení. Také je stanovena maximální výše nájemného podle částky v místě obvyklé a normativních nákladů na bydlení** (podle zákona o státní sociální podpoře). Doplatek na bydlení se nově od 1. 5. 2015 poskytuje osobám, které bydlí na ubytovně, pouze se souhlasem obce a jen do ubytoven, které plní hygienické standardy kvality bydlení.

Opatření: 3.5.h Pilotní ověření modelu Housing First (bydlení v první řadě) v podmínkách ČR;

Gestor: MPSV ve spolupráci s MMR, ASZ a dalšími relevantními aktéry

Termín: Od roku 2015.

Stanovisko KSZ: Opatření je plněno.

Již od roku 2014 probíhají ve spolupráci s řídicím orgánem a experty práce na přípravě projektového záměru „**Pilotní odzkoušení Housing First v podmínkách ČR**“ jakožto individuálního projektu MPSV do výzvy z OP Z, prioritní osy 3 Sociální inovace a mezinárodní spolupráce. Projekt si klade za cíl zjistit, za jakých podmínek a s jakými specifiky je možné implementovat model Housing First v ČR.

Koncept „Housing First“ je založen na myšlence, že řešení v oblasti bydlení (zajištění stálého a jistého bydlení) by mělo být dosaženo co nejdříve a mělo by předcházet řešení ostatních problémů, kterým člověk bez domova čelí. Dosavadní výzkumy ze zemí EU, USA nebo Kanady ukazují, že klienti, kterým bylo okamžitě poskytnuto samostatné bydlení (s podporou sociální práce, case managementu apod.), mají větší šanci úspěšného završení procesu sociální reintegrace než kontrolní skupina klientů, kterým nebyla poskytnuta možnost dlouhodobého bydlení.

V průběhu roku 2014 probíhala jednání mezi ASZ a Open society foundations o budoucnosti garančního fondu dosud využívaného pouze při posledním stupni tzv. prostupného bydlení. Jednou z myšlenek k diskusi je případné **využití garancí v modelu Housing First** (nájem bytu bez předchozího pobytu klientů v tréninkovém bydlení).

1.7 Plnění opatření v oblasti podpory přístupu ke zdravotní péči

Problém sociálního vyloučení a chudoby je umocněn vyššími zdravotními riziky pro ohrožené osoby, celkovým zanedbáváním prevence závažných onemocnění a nedostatečnou místní dostupností odpovídající péče. Jako nejvýraznější rizika v oblasti zdravotní péče a jejího vlivu na sociální začleňování označila Strategie dlouhodobě nevyřešenou komunikaci mezi poskytovateli zdravotních a sociálních služeb, neznalost práv a povinností pojištěnce na straně osob sociálně vyloučených nebo sociálním vyloučením ohrožených, neochotu pojištěnců dodržovat režim nastavený v rámci poskytování zdravotních služeb a neznalost multikulturní komunikace poskytovatelů zdravotní péče.

Cíl: Zlepšit přístup osob sociálně vyloučených nebo sociálním vyloučením ohrožených ke zdravotní péči

Opatření: 3.6.a Podpora osvětových, preventivních a informačních programů na podporu zdravého životního stylu u osob sociálně vyloučených nebo sociálním vyloučením ohrožených;

Gestor: MZ ve spolupráci s MPSV

Termín: Průběžně

Stanovisko KSZ: Opatření je plněno.

MZ se podílí na plnění úkolu prostřednictvím **dotačního programu MZ ČR „Národní program zdraví - projekty podpory zdraví“** (dále jen „NPZ – PPZ“), ke kterému každoročně vyhlašuje výběrové řízení. Dotační program NPZ - PPZ je důležitým nástrojem MZ ČR pro naplňování vybraných cílů a priorit strategického dokumentu „*Zdraví 2020 - Národní strategie ochrany a podpory zdraví a prevence nemocí*“, který byl schválen usnesením vlády č. 23 z 8. ledna 2014 a následně usnesením Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR č. 175 z 20. března 2014. **Základním cílem NPZ - PPZ je dlouhodobě podporovat zájem o aktivní vztah a odpovědnost ke zdraví** a jeho posilování a podporu v rodinách, školách, podnicích, obcích a jiných společenstvích, na zvyšování zdravotní gramotnosti, výchovu ke zdravému životnímu stylu, primární prevenci nemocí a zdravotních rizik, a to prostřednictvím realizace projektů podpory zdraví. Tematické okruhy jsou zaměřeny na ozdravení výživy a optimalizaci pohybové aktivity - prevenci nadváhy a obezity, prevenci užívání tabáku a nadměrné spotřeby alkoholu a komplexní projekty, jejichž cílem je snížit výskyt různých rizikových faktorů v intervenovaných populačních skupinách ovlivňováním způsobu života cílových skupin populace ve vztahu ke zdraví a zlepšením podmínek prostředí, ve kterém lidé žijí či pracují. Prioritou je zvyšovat znalosti o možnostech primární prevence nemocí a motivace ke změně chování cílových skupin populace.

V rámci naplňování Strategie sociálního začleňování za rok 2014 lze uvést **projekty podpory zdraví, podpořené z výše uvedeného dotačního programu, zaměřené na skupinu seniorů a skupinu dětí (včetně dětí z náhradní péče). V roce 2014 bylo podpořeno celkem 19 projektů v celkové výši 2 062 000,- Kč (viz níže uvedená tabulka).**

Tabulka 13 Projekty podpory zdraví podpořené v roce 2014 se zaměřením na děti a seniory

Název projektu	Předkladatel
Nakupujeme zdravě a chytře	Státní zdravotní ústav
Aktivní stáří a optimální výživa - šance na delší a spokojený život	Státní zdravotní ústav
Informační kampaň na téma WHO 5 klíčů k bezpečnému stravování, hygiena při manipulaci s potravinami a zdravá výživa	Ústav zemědělské ekonomiky a informací,
Zdraví pro seniory	Senior fitness, občanské sdružení
Hry našich babiček a dědečků	Národní síť podpory zdraví, z. s.
Poradenské centrum Výživa dětí	Občanské sdružení Výživa dětí
Fórum zdravé výživy	Fórum zdravé výživy
Zdravě jíst a hýbat se - to je oč tu běží	Vím, co jím a piju o.p.s
Putování za zdravým jídlem	Zdravotní ústav se sídlem v Ústí nad Labem
Mít své tělo ráda	Zdravotní ústav se sídlem v Ústí nad Labem
NEPIJ! NEKUŘ! BUĎ COOL!	DOMINO cz, o.p.s.
Bud zdravý, budeš "in"	Státní zdravotní ústav
"Školní informační kanál-moderní forma prevence"	Státní zdravotní ústav
MANUÁL k výuce zdravého chování ve výživě pro II- st. ZŠ	Státní zdravotní ústav
Normální je nekouřit	Státní zdravotní ústav
Program Škola podporující zdraví v ČR	Státní zdravotní ústav
Hravě žij zdravě	Potravinářská komora České republiky
Rotopedtours a Pěškotours 2014	Národní síť podpory zdraví, z. s.
Co na to odborník V.	"Educat o.s."

Projekty zaměřené na seniory byly cíleny na udržení vlastní mobility a soběstačnosti až do vysokého věku a udržení dobrého zdraví včetně fyzické kondice. U seniorů s chronickým onemocněním se jednalo o stabilizaci zdravotního stavu. U dětské populace byly projekty zaměřeny na prevenci nadváhy a obezity a prevenci dalších chronických neinfekčních onemocnění, kouření cigaret, užívání alkoholu, správnou výživu a pohybovou aktivitu.

V některých případech se do projektů zapojily i rodiny. Projekt „NEPIJ! NEKUŘ! BUĎ COOL!“ byl zaměřen na rizika spojená s užíváním tabáku a rizikovou konzumací alkoholických nápojů u dětí a mladých lidí z dětských domovů. Cílem byla především snaha o formování a změnu postojů cílové populace ve prospěch zdravého způsobu života. Realizace projektů je provázena často tvorbou zdravotně výchovných materiálů.

Plnění úkolu 3.6.a dále naplňuje MZ prostřednictvím programů, projektů podpory zdraví a aktivit realizovaných Státním zdravotním ústavem (SZÚ). SZÚ realizoval v roce 2014 níže uvedené **aktivity zaměřené na populaci ohroženou sociálním vyloučením nebo chudobou** (děti, seniory, romskou populaci). Aktivity byly taktéž provázeny tvorbou metodických materiálů:

Projektem realizovaným v roce 2014 a spolufinancovaným MZ ČR z NPZ - PPZ byl projekt „*Aktivní stáří a optimální výživa - šance na delší a spokojený život*“. Hlavním záměrem bylo **vytvoření seniorského konzultačního a stážového centra pro pohybovou aktivitu seniorů**. Další aktivitou SZÚ byla Implementace koncepce podpory zdraví a prevence nemocí v romské populaci. **V rámci Světového dne hepatitidy se uskutečnila akce zaměřená speciálně na Romy a sociálně vyloučené osoby ve zvýšeném riziku onemocnění vzhledem k nevyhovujícím životním podmínkám**. V rámci této aktivity proběhla distribuce zdravotně výchovných materiálů (plakátů a letáků).

Tyto aktivity SZÚ budou pokračovat i v roce 2015 prostřednictvím programu Jablíčko - Loli phabajori, který je určen pro děti předškolního věku a mladšího školního věku ohrožených sociálním vyloučením a jejich rodiny ze sociálně vyloučených lokalit s převahou romské populace.

Podpora osvětových, preventivních a informačních programů na podporu zdravého životního stylu u osob sociálně vyloučených nebo sociálním vyloučením ohrožených bude podporována také v rámci výzvy vyhlášené v OPZ pro MZ v investiční prioritě 2.2. Vyhlášení výzvy předpokládáme v posledním čtvrtletí 2015.

Opatření: 3.6.b Provádět deinstitucionalizaci psychiatrické péče v souladu s principy schválené Strategie reformy psychiatrické péče;

Gestor: MZ ve spolupráci MPSV

Termín: Průběžně

Stanovisko KSZ: Opatření je plněno částečně.

„Strategie reformy psychiatrické péče“ (dále „strategie“) byla schválena v říjnu 2013. Jejím základním posláním je **zvýšit kvalitu života duševně nemocných**, a to zejména:

- systematickým ukotvením **komunitního pilíře péče, tzv. Center duševního zdraví** (dále jen „CDZ“); v letech 2016-2020 bude vytvořena páteří síť těchto komunitních center, cílový indikátor je do roku 2020 celkem 30 (byť je ve Strategii definován cílový a ideální stav 1 CDZ na 100 000 obyvatel, tedy celkem 100 CDZ v ČR), zbylá centra budou budována s ohledem na regionální potřebnost;
- podporou rozvoje akutních oddělení psychiatrické péče ve všeobecných nemocnicích (nyní jich existuje 29, cílový stav je cca dvojnásobek, opět, s ohledem na regionální potřebnost);
- podporou vzdělávání personálu CDZ (psychiatrické sestry, terénní sociální pracovníci, case manager apod.);
- důrazem na preventivní aktivity s cílem zajistit včasný záchyt psychiatrických diagnóz;
- podporou destigmatizačních programů (oboru psychiatrie a duševně nemocných);

Další výzvy: CDZ by v prvotní fázi měla posloužit duševně nemocným s diagnostickým okruhem SMI (F2-F5), nejsou však v tuto chvíli řešeny adiktologické poruchy a degenerativní poruchy mozku, na což je potřeba se zaměřit. Je vytvořen standard CDZ, standard akutních oddělení a připravují se metodiky na měření kvality života, cost-efektivity péče, měření efektivity destigmatizačních programů atd., což se děje v souladu s tezemi předloženými ve strategii, kdy první 2 roky jsou určeny na "iniciaci a zajištění podmínek" zavedení prvků strategie. Ustavuje se také platforma na vytvoření samostatného zákona o duševním zdraví (Mental Health Act), což je v rámci legislativy rovněž významný posun.

Reforma psychiatrické péče je v gesci MZ, které sestavilo pracovní skupinu a implementační podskupiny k dané problematice. Skupiny se v roce 2014 sešly ve většině případů jen jednou, aktivita pokračuje i v roce 2015. **Příprava a realizace této reformy se opožďuje a přestává navazovat na připravované změny v zákoně o sociálních službách a další související legislativy.**

MPSV podpořilo v roce 2014 sociální služby s převažující cílovou skupinou osob s chronickým duševním onemocněním částkou 642 581 100 Kč. Jednalo se o 218 služeb (domovy se zvláštním režimem, chráněné bydlení, služby následné péče, odlehčovací služby, sociální služby poskytované ve zdravotnickém zařízení, odborné sociální poradenství, terapeutické komunity). Vybrané služby v pobytové formě měly celkovou kapacitu 12 011 osob. Ze 169 domovů se zvláštním režimem má 71 služeb kapacitu do 40 klientů.

Opatření: 3.6.c Zajišťovat osvětu a vzdělávání zdravotnických i nezdravotnických pracovníků v oblasti přístupu k osobám sociálně vyloučeným nebo sociálním vyloučením ohroženým a v dodržování právních předpisů upravujících přístup těchto osob ke zdravotním službám včetně zákazu diskriminace;

Gestor: MZ ve spolupráci MPSV

Termín: Průběžně

Stanovisko KSZ: Opatření je plněno.

Oblast vzdělávání lékařských pracovníků:

V případě lékařů, zubních lékařů a farmaceutů platí, že MŠMT garantuje pregraduální výchovu, MZ pak pouze část postgraduálního vzdělávání, konkrétně specializační vzdělávání uvedených zdravotnických povolání (viz zákon č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, ve znění pozdějších předpisů). V materiálu uváděná vyhláška č. 187/2009 Sb. sice spadá do gesce MZ, nicméně touto vyhláškou byla implementována směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/36/ES o uznávání odborných kvalifikací tak, aby v rámci všech členských států EU bylo zaručeno během pregraduální výuky splnění minimálních požadavků (konkrétně stanovených v čl. 24 citované směrnice), a to za účelem výkonu povolání a případného uznávání kvalifikací v rámci EU. V souladu s ustanovením § 79 odst. 1 písm. e) zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o vysokých školách“), MZ na základě vyhlášky č. 187/2009 Sb. vydává pouze stanovisko týkající se potvrzení, zda absolventi budou oprávněni vykonávat zdravotnické povolání. Konečné rozhodnutí o akreditaci pregraduálních vzdělávacích programů (a tedy i jejich konkrétního obsahu) je v gesci akreditační komise MŠMT, respektive MŠMT, a řídí se zákonem o vysokých školách, který je rovněž v působnosti MŠMT.

MZ má již v aktuálních vzdělávacích programech jednotlivých oborů specializačního vzdělávání lékařů, zubních lékařů a farmaceutů stanovenou **povinnost absolvovat teoretický kurz „Základy lékařské etiky, komunikace, managementu a legislativy“**. Část tohoto teoretického kurzu je věnována právě oblasti etického chování a komunikace s pacientem. V rámci specializačního vzdělávání, které je primárně vzdělávání praktickým (tzn. uskutečňovaným z větší části přímo ve zdravotnických zařízeních, kde probíhají příslušné praktické výkony), se domníváme, že případné hlubší teoretické vzdělávání pro práci s etnickými menšinami a osobami ze sociálně vyloučených lokalit by mělo být spíše součástí pregraduální výuky spadající, jak již bylo výše uvedeno do gesce MŠMT.

Oblast vzdělávání nelékařských pracovníků:

V rámci kvalifikačního vzdělávání v oboru Všeobecná sestra je nedílnou součástí studia:

- **předmět Multikulturní ošetřovatelství.** Předmět se zabývá kulturou minoritních skupin. Zdůrazňuje transkulturní přístup sestry v ošetřovatelském procesu.
- **předmět Komunitní péče,** který je koncipován jako teoreticko- praktický. Zaměřuje se na zdraví lidí v komunitě. Naučí se ošetřování pacientů/klientů ve vlastních sociálních podmínkách.
- **předmět Komunikace,** tento předmět je koncipován jako teoreticko- praktický. Naučí zásadám a dovednostem adekvátní komunikace nejen s pacienty, ale i se spolupracovníky, s rodinnými příslušníky a dalšími osobami.

V rámci postgraduálního vzdělávání jsou nelékařští zdravotničtí pracovníci vzdělávání ve vzdělávacích programech specializačního vzdělávání, které jsou tvořeny základním a odborným modulem. Základní modul obsahuje témata z oblasti pedagogiky a andragogiky, filozofie a etiky, řízení ošetřovatelské péče apod. Obsahuje následující konkrétní předměty:

- a. „Interpersonální dovednosti specialisty“ – náplní jsou interpersonální dovednosti s ohledem na pacienta a sociální prostředí, podpůrné techniky ke zvládnutí pracovní zátěže a komunikace s agresivním pacientem, komunikaci se zvláštními skupinami pacientů, etickému přístupu k pacientům a jejich blízkým s ohledem na věk a charakter onemocnění, techniky k identifikaci faktorů ovlivňujících kvalitu života pacientů.
- b. „Edukace“ – náplní je mimo jiné vztah mezi zdravotnickými pracovníky a pacienty ze sociálně vyloučeného prostředí, specifiky edukace dětí, seniorů, cizinců a zvláštních skupin nemocných

Pro získání zvláštní odborné způsobilosti pro úzce vymezené činnosti, které prohlubují získanou odbornou, nebo specializovanou způsobilost je možné absolvovat certifikovaný kurz. Například certifikovaný kurz: Edukační činnost sestry v podpoře zdraví. Kurz je koncipován jako teoreticko- praktický. Student získá znalosti z oblasti pedagogiky a didaktiky, tak aby je mohl efektivně využívat v edukaci klientů v podpoře zdraví a prevenci nemocí u komunity či jednotlivce napříč majoritní i minoritní komunitou.

Dále je možné v rámci celoživotního vzdělávání se zúčastnit celé řady vzdělávacích akcí, které jsou určeny pro všechna nelékařská povolání. Například **vzdělávací akce: Péče o bezdomovce.** Náplní vzdělávací akce je představit fenomén bezdomovectví, vysvětlení zdravotních a sociálních aspektů péče o bezdomovce, dále je kladen důraz na oblast právní problematiky a bezdomovců.

MZ informuje na svých webových stránkách v rámci náplně výše uvedených kurzů o možnosti využít při přednášce klíčové dokumenty a podklady.

V současné době nejsou plánovány změny ve vzdělávání nelékařských povolání, jsou zde ale možnosti nabídky nových kurzů a vzdělávání v oblasti osvěty zdravotnických pracovníků v širokém spektru témat.

Opatření: 3.6.d Zvyšovat informovanost subjektů zapojených do práce s osobami sociálně vyloučenými nebo sociálním vyloučením ohroženými o možnosti využití programů MZ zaměřených na oblast prevence nemocí a podpory zdraví;

Gestor: MZ

Termín: Průběžně

Stanovisko KSZ: Opatření je plněno částečně.

MZ se podílí na plnění uvedeného úkolu tím, že sekretariátu Rady vlády pro záležitosti romské menšiny průběžně zasílá **informaci o vyhlašovaných dotačních programech**. Dále zveřejňuje na svých webových stránkách (www.mzcr.cz) priority jednotlivých dotačních programů pro daný rok a podmínky účasti v dotačním řízení.

Opatření: 3.6.e Podpora terénní sociální práce (vyhledávání a práce s ohroženými v terénu) k zajištění poskytování informací, poradenství a usnadnění vyhledání potřebných a odpovídajících zdravotnických či sociálních služeb;

Gestor: MPSV

Termín: Průběžně

Stanovisko KSZ: Opatření je plněno.

Novelou zákona č. 108/2006 Sb., v § 102 a §103 a v § 65 písmeno a) zákona č. 111/2006 Sb. o pomoci v hmotné nouzi, byl s účinností od 1. 1. 2015 **nově zaveden samostatný dotační titul pro činnosti sociální práce v obcích a krajských úřadech**.

Při plánované aplikaci pomůže tento účelově vázaný dotační titul rozvíjet kompletní spektrum činností sociální práce v nižších úrovních státní správy, včetně aktivit zaměřených na prevenci všech forem sociálního vyloučení ohrožených osob.

Opatření: 3.6.f Podpora služeb na sociálně zdravotním pomezí s cílem zajistit dostupnost těchto služeb.

Gestor: MPSV, MZ

Termín: Průběžně

Stanovisko KSZ: Opatření je plněno.

Meziresortní pracovní skupina k řešení problematiky sociálně zdravotního pomezí funguje od března 2014, členové pracovní skupiny jsou zástupci MPSV, MZ, vybraných krajských úřadů, zástupce zdravotnického zařízení, zástupce Asociace poskytovatelů sociálních služeb ČR, Odborového svazu zdravotnictví a sociální péče ČR a Gerontologického centra. Pracovní skupina je v gesci MPSV.

Výstupem k únoru 2015 je **návrh definice dlouhodobé péče a teze k nastavení systému „dlouhodobé zdravotně sociální péče“**, jež má v sobě obsahovat připravovaný návrh „zákona o dlouhodobé péči“ (jedná se o pracovní název). Důležitým tématem jednání je financování ošetřovatelské péče v sociálních službách.

Za resort práce a sociálních věcí je třeba uvést, že prostřednictvím dotací byly podpořeny následující služby na sociálně zdravotním pomezí, které mají podle §36 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, povinnost zajišťovat kromě základních činností i zdravotní péči. Jedná se o domovy pro seniory, domovy se zvláštním režimem, domovy pro osoby se zdravotním postižením a týdenní stacionáře. **V roce 2014 byla poskytnuta celková přibližná částka 7 695 980 tis. Kč na celkem 1037 služeb.**

Na služby **hospicového typu** byla v roce 2014 poskytnuta prostřednictvím dotací MPSV částka **30 471 100 Kč.**

MZ se podílí na plnění úkolu prostřednictvím dotačního programu MZ ČR **Protidrogová politika ČR** a to již více než 15 let. Řídí se „*Národní strategií protidrogové politiky na období 2010 až 2018*“ (Usnesení vlády č. 340 ze dne 10. 5. 2010) a platným „*Akčním plánem realizace Národní strategie protidrogové politiky*“ a dále „*Pravidly pro vynakládání finančních prostředků státního rozpočtu na protidrogovou politiku*“ (Usnesení vlády č. 283 ze dne 18. 4. 2012). **Každoročně je v rámci dotačního řízení podpořeno 40 - 50 organizací, v každé organizaci je podpořeno minimálně jedno protidrogové centrum. V roce 2014 byla na zajištění chodu center alokována částka ve výši 15 mil. Kč, v tomto roce MZ usiluje o navýšení rozpočtu o 5 mil. Kč na celkových 20 mil. Kč.**

MZ dále z věcného pohledu garantuje pracovní náplň pozice zdravotně sociálního pomocníka, což je pozice zavedená do českého prostředí v roce 2006, a určená výhradně pro uplatnění v sociálně vyloučených lokalitách.

1.8 Plnění opatření v oblasti zajištění slušných životních podmínek

Každý člověk má v rámci komplexního a soudržného úsilí v boji proti sociálnímu vyloučení právo na prostředky a sociální pomoc dostatečné pro *důstojný život*⁶. Prvořadým faktorem, který má přispívat k začleňování osob ohrožených chudobou nebo sociálním vyloučením do společnosti a zajistit důstojný život, je účast na trhu práce spolu s nástroji garance adekvátního příjmu. Dokladem tohoto závěru je riziko chudoby zaměstnaných osob, která se projevuje též nevhodnými či nekvalitními pracovními podmínkami či nejistotou zaměstnání.

Komplementárně s politikou zaměstnanosti působí v těch oblastech chudoby a sociálního vyloučení, které nelze z různých důvodů řešit nebo zcela vyřešit integrací na trhu práce, další elementy sociální ochrany – pojistné a nepojistné dávkové systémy. Důležitá je též bezproblémová administrace systému výplaty dávek. Podpora adekvátního příjmu zahrnuje i pomoc osobám v přístupu k němu, což zdůrazňuje význam sociální práce, a to již při předcházení vzniku nepříznivé sociální situace.

Strategie upozornila na zvyšování počtu osob v hmotné nouzi, které bylo doprovázeno zesílením tlaku na osoby dlouhodobě závislé na dávkách, které tvořily jejich jediný zdroj příjmu. Za negativní označila potenciální pokračování politiky fiskální konsolidace, jejímž cílem byly v první řadě úspory ve výdajích na aktivní politiku zaměstnanosti a realizace úsporných opatření v nepojistných dávkových systémech (včetně valorizačního mechanismu u důchodů). Ve vztahu k životním nákladům upozornila na relativně nízkou a tudíž nemotivující úroveň minimální mzdy. Za riziko označila též vysokou úroveň zadluženosti domácností, která výrazně oslabuje zainteresovanost části nezaměstnaných/neaktivních usilovat o formální zaměstnání. Věnovala se též problému nedostatečné vymahatelnosti spotřebitelských práv a nízké úrovni finanční gramotnosti v ČR.

Cíl: Zajistit adekvátní příjem a prevenci ztráty příjmu pro osoby sociálně vyloučené nebo sociálním vyloučením ohrožené

Opatření: 3.7.a Doprovázení politiky fiskální konsolidace vhodnými prorůstovými opatřeními a posilováním zaměstnanosti, což umožní poskytování adekvátní podpory ohroženým skupinám, jejich zapojení na trhu práce, vytvoření dostatečných disponibilních zdrojů pro pasivní sociální ochranu;

Gestor: MPSV, MPO, MF

Termín: průběžně

Stanovisko KSZ: Opatření je plněno.

⁶ Doporučení Komise ze dne 3. října 2008 o aktivním začleňování osob vyloučených z trhu práce (2008/867/ES).

Hlavní vizí „**Strategie mezinárodní konkurenceschopnosti České republiky pro období 2012 až 2020**“ (usnesení vlády ČR ze dne 27. září 2011 č. 713) s podtitulem „Zpět na vrchol“ (dále jen „Strategie konkurenceschopnosti“) je „*vysoká a dlouhodobě udržitelná životní úroveň občanů České republiky založená na pevných základech konkurenceschopnosti*“. Tento materiál upozorňuje na to, že „*veřejné finance jsou dlouhodobě financovány pomocí narůstajícího dluhu, který sice zvyšuje agregátní poptávku, ovšem na druhou stranu vytváří dlouhodobě neudržitelnou nerovnováhu*“ (str. 17). Mezi cíle Strategie konkurenceschopnosti pak patří „*dlouhodobě udržitelná zaměstnanost*“ nebo nastavení daní a dávek „*...tak, aby byla zajištěna motivace k práci jak po stránce intenzivní (odpracovaná pracovní doba), tak extenzivní (zvýšení míry zaměstnanosti)*“. V oblasti věnované rozvoji trhu práce je vyjádřena potřeba „*...upravit stávající nebo přijmout nová opatření podporující inkluzi specifických skupin z trhu práce, ... je třeba zefektivnit (zacílení a dopad) realizaci politiky zaměstnanosti, především politiky aktivní, a spolu s tím rozvíjet využívání pravidel a postupů politiky založené na evidenci (angl. evidence based policies)*“.

MPSV v rámci plnění tohoto opatření odkazuje zejm. na kapitolu této Strategie „**1.2 Plnění opatření v oblasti podpory přístupu k zaměstnání a jeho udržení**“. Výdaje na nepojistné sociální dávky, jimiž jsou podporovány příjmy osob sociálně vyloučených nebo sociálním vyloučením ohrožených, jsou z hlediska MPSV mandatorními výdaji státního rozpočtu. K dávkovým systémům též viz níže.

MPO uvedené opatření plní skrze výše zmíněné programy „**Záruka 2015 až 2023**“ a „**Inostart**“ a „**Operačním programem Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost 2014 – 2020**“.

MF vykonává z hlediska hospodaření státu koordinační a regulační úlohu. K plnění opatření uvádí, že role resortu financí spočívá v garanci realizovatelnosti přijatých rozhodnutí, záměrů a opatření (a to vč. opatření této Strategie), a v jejich propojení se státním rozpočtem.

Opatření: 3.7.b Zvyšovat informovanost o možnostech a mezích pomoci, kterou skýtají sociální dávkové systémy;
Gestor: MPSV, ÚP ČR
Termín: průběžně
Stanovisko KSZ: Opatření je plněno.

Informace o sociálních situacích, které řeší nepojistné dávkové systémy, o podmínkách nároku na dávky, řízení o žádostech atd. jsou zveřejněny na internetových stránkách MPSV (<http://www.mpsv.cz/cs/5>; <http://www.mpsv.cz/cs/2>; <http://www.mpsv.cz/cs/8>), na **Portálu veřejné správy (<http://portal.gov.cz/portal/publikujici/sc9aavg/zs.html>) a na řadě dalších specializovaných webů. MPSV tyto informace pravidelně aktualizuje.**

Informování občanů o možnostech a mezích v oblasti dávkových systémů dále ÚP ČR provádí prostřednictvím **tištěných brožur**, které jsou dostupné na kterýchkoliv pracovištích úřadu práce, veškeré novinky v oblasti změn systému dávek jsou prezentovány přes tiskové oddělení GŘ ÚP ČR do masmédií - prostřednictvím médií - jedna z nejučinnějších možností, jak dostat informace mezi cílové skupiny. Komunikace probíhá jak proaktivně - prostřednictvím tiskových zpráv, které ÚP ČR pravidelně vydává, tak i v podobě adekvátních reakcí na jednotlivé dotazy novinářů. Velmi se osvědčují konkrétní příklady dobré praxe, tedy využití vyjádření samotných účastníků jednotlivých programů.

V případě potřeby aktuálního sdělení využívá ÚP ČR možnosti inzerce, PR článků v předem vytipovaných médiích dle cílové skupiny, kterou má dané sdělení zasáhnout. Probíhají též kulaté stoly, besedy, semináře pro zaměstnavatele i širokou veřejnost, burzy práce, účast zástupců ÚP ČR na veletrzích, (mezinárodních) burzách práce atd. - jedná se o cestu přímé komunikace s klienty, zájemci o práci, lidmi, kteří jsou v hmotné nouzi apod. Zástupci ÚP ČR jsou jim připraveni podat potřebné informace o možnosti pomoci v rámci poradenství, individuálního přístupu, rekvalifikacích, nepojistných sociálních dávkách, cílených programech určených konkrétní skupině uchazečů apod.

Na **Call centrum** se lidé se mohou obracet v případě, že budou potřebovat radu týkající se zprostředkování zaměstnání, evidence na úřadu práce, vyplácení podpory v nezaměstnanosti nebo rekvalifikace. K dispozici jsou také informace z oblasti aktivní politiky zaměstnanosti. Pracovníci kontaktního centra poradí i zaměstnancům, jejichž zaměstnavatel jim nevyplácí mzdu z důvodu platební neschopnosti. Zájemci získají informace také o sociálních dávkách, způsobech, jak o ně žádat a o zákonných podmínkách nutných pro jejich získání. Dozví se i to, zda jim už úřad přiznanou dávku odeslal. A v neposlední řadě i to, jak postupovat v případě, že mají zájem o vstup do konkrétního projektu zaměřeného na podporu zaměstnanosti, a tím pádem i sociálního začleňování, konkrétní skupiny.

Opatření: 3.7.c Zkvalitnit informace o vyplácených dávkách a jejich příjemcích tak, aby se mohly využít k včasné identifikaci koncentrace sociálních problémů a k formulaci návrhů opatření a hodnocení jejich dopadů;

Gestor: MPSV, ÚP ČR

Termín: průběžně

Stanovisko KSZ: Opatření je plněno.

Údaje o vyplácených dávkách a jejich příjemcích jsou využívány k identifikaci sociálních problémů a k formulaci návrhů opatření a hodnocení jejich dopadů. Kvalita a včasnost informací je závislá mimo jiné na informačních systémech.

ÚP ČR společně s MPSV a OK systémem průběžně v rámci pracovních skupin vytváří návrhy a podporující provázanost všech informačních systémů (OK práce, Ok služby, OK stat, OK nouze) tak, aby v budoucnu bylo možno efektivněji využívat informace o vyplacených dávkách / příjemcích dávek k prevenci i detekci případných sociálních problémů. Konkrétně **v oblasti nepojistných sociálních dávek je takto od ledna 2014** (přechod na nového provozovatele informačního systému) **statisticky sledováno například využívání poukázek pro věcnou formu výplaty dávek pomoci v hmotné nouzi, dávky hmotné nouze vyplácené do jiných než standardních forem bydlení – ubytovny.** V rámci zkvalitnění práce s žadateli/příjemci dávek jsou u dávek pomoci v hmotné nouzi sledována sociální šetření a šetření v místě, a to včetně zjištěných pochybení.

ÚP ČR společně s MPSV a OK systémem průběžně v rámci pracovních skupin vytváří návrhy a podporující **provázanost všech informačních systémů** (OK práce, Ok služby, OK stat, OK nouze) **tak, aby v budoucnu bylo možno využívat informace o vyplacených dávkách/příjemcích dávek k prevenci i detekci případných sociálních problémů.**

Opatření: 3.7.d Udržovat a kultivovat systém státní sociální podpory a v souladu se strategickými cíli v oblasti zaměstnanosti zvyšovat dostupnost zařízení služeb péče o děti;

Gestor: MPSV

Termín: průběžně

Stanovisko KSZ: Opatření je plněno.

MPSV kultivovalo státní sociální podporu v roce 2014 prostřednictvím **realizace každoročního zvýšení příspěvku na bydlení vlivem zvýšení normativních nákladů na bydlení**, z nichž se dávka vypočítává. Stalo se tak s účinností od 1. ledna 2014 na základě nařízení vlády č. 440/2013 Sb., kterým se pro účely příspěvku na bydlení ze státní sociální podpory pro rok 2014 stanoví výše nákladů srovnatelných s nájemným, částek, které se započítávají za pevná paliva a částek normativních nákladů na bydlení. V říjnu 2014 byl přijat zákon č. 253/2014, kterým se mění zákon č. 117/1995 Sb., *o státní sociální podpoře*, ve znění pozdějších předpisů. **S účinností od 1. ledna 2015 se upravuje okruh oprávněných osob pro nárok na dávky státní sociální podpory, zavádí porodné i na druhé dítě a rozšiřuje okruh rodin, které mají na porodné nárok.** V říjnu 2014 byl přijat rovněž zákon č. 252/2014 Sb., kterým se mění zákon č. 111/2006 Sb., *o pomoci v hmotné nouzi*, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony. Novela s účinností od 1. ledna 2015 upravuje ustanovení ve státní sociální podpoře, která vymezují rozhodný příjem a také byt a stanovení nákladů na bydlení. Rovněž ruší omezení doby poskytování příspěvku na bydlení.

Informace týkající se dostupnosti služeb péče o děti jsou uvedeny v kapitole „1.4 Plnění opatření v oblasti podpory rodiny“ (zejm. viz plnění opatření **3.3.d** a **3.3.g**).

Opatření: 3.7.e Hledat možnosti, jak při poskytování dávek prohlubovat působení aktivizačních prvků a přispívat k začlenění na trhu práce;

Gestor: MPSV, ÚP ČR

Termín: průběžně

Stanovisko KSZ: Opatření je plněno.

Prohloubení působení aktivizačních prvků v systému pomoci v hmotné nouzi a motivace k začlenění na trhu práce v podobě opětovného zavedení bonifikace veřejné služby či pracovní aktivity jako takové je předmětem senátního návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ve znění pozdějších předpisů (senátní tisk 195, sněmovní tisk 156). MPSV se k senátnímu návrhu na úpravu veřejné služby připojilo a spolupracovalo již při tvorbě návrhu právní úpravy.

V oblasti agendy dávek pomoci v hmotné nouzi a v souladu s § 63 zákona č. 111/2006 Sb. je řešením například **pravidelný kontakt sociálního pracovníka s klientem (sociální práce)**, snaha o integraci a motivace klienta, informovanost klienta o možných postupech řešení hmotné nouze a zapojení do řešení jeho situace s cílem vést k vlastní odpovědnosti, dále aktivní vyhledávání osob ohrožených hmotnou nouzí, spolupráce s obcemi, spolupráce s provozovateli sociálních služeb, poradenskými zařízeními a organizacemi. **Důraz je kladen na spolupráci se sociálními pracovníky obcí.**

Opatření: 3.7.f Podpora účasti uchazečů a zájemců o zaměstnání v aktivitách zaměřených na zvýšení finanční gramotnosti;

Gestor: ÚP ČR

Termín: průběžně

Stanovisko KSZ: Opatření je plněno.

Fond dalšího vzdělávání ve spolupráci s ÚP ČR realizuje projekt „**Vzdělávání uchazečů o zaměstnání v oblasti socioekonomických kompetencí**“ (SEKO). Hlavním cílem projektu je zvýšit šance uchazečů o zaměstnání na získání a udržení si zaměstnání prostřednictvím rozvoje socioekonomických kompetencí, tj. finanční gramotnosti a dalších sociálních dovedností. **Celkem bude proškoleno 25 000 uchazečů o zaměstnání. Cílovou skupinou jsou uchazeči o zaměstnání, kteří jsou exekucí či dluhovou pastí ohroženi, nebo se již v takto tíživé situaci nacházejí.** Realizace základních školení probíhá prostřednictvím dodavatelů od září 2014, a to ve všech krajích ČR. Školení není realizováno ve Středočeském a Jihočeském kraji, kde se nepodařilo vysoutěžit dodavatele.

Dosud proškolené počty osob uvádí následující tabulka:

Tabulka 14 Podpořené osoby

Kraj	Podpořené osoby	Úspěšně podpořené osoby
Hl. m. Praha	411	384
Středočeský	NR	NR
Jihočeský	NR	NR
Plzeňský	433	403
Karlovarský	1345	1326
Ústecký	1707	1640
Liberecký	1389	1373
Královéhradecký	162	119
Pardubický kraj	53	17
Vysočina	1014	937
Jihomoravský	1037	905
Olomoucký	756	739
Moravskoslezský	1192	1172
Zlínský	990	910
Celkem	10 489	9 925

Opatření: 3.7.g Podpora systému finančního vzdělávání – žáci základních a středních škol, pedagogové, odborníci, veřejnost;

Gestor: MŠMT

Termín: Průběžně

Stanovisko KSZ: Opatření je plněno.

Národní ústav pro vzdělávání ve spolupráci s MŠMT provádí změny v Rámcovém vzdělávacím programu (dále jen „RVP“), připravil **standardsy finanční gramotnosti**, které vymezují cílový stav úrovně finanční gramotnosti pro základní vzdělávání (1. stupeň a 2. stupeň; dále jen „ZV“) a pro střední vzdělávání, a připravil metodická doporučení (příručky pro pedagogické pracovníky).

1) Základní a střední školy:

Finanční gramotnost a upravený RVP ZV:

- finanční gramotnost je od 1. 9. 2013 nově povinnou součástí základního vzdělávání;
- očekávané výstupy vztahující se k FG jsou v upraveném RVP ZV zařazeny do vzdělávacího oboru Člověk a jeho svět na 1. stupni ZŠ a Výchova k občanství na 2. stupni ZŠ (finanční gramotnost musí být tedy realizována na 1. i na 2. stupni ZŠ).

Katalog materiálů pro rozvoj finanční gramotnosti:

Cílem katalogu je pomoci s orientací v dostupných materiálech a podpořit tak kvalitní výuku finanční gramotnosti ve školách. Průvodce při přípravě na vyučování i v dalším vzdělávání pedagogů. Katalog je určen především pro učitele základních a středních škol, kteří mají realizaci finanční gramotnosti na starosti. Katalog mohou využít také zájemci z řad široké veřejnosti.

2) Neformální vzdělávání:

Národní ústav pro vzdělávání zpracoval několik metodických materiálů pro neformální vzdělávání.

MŠMT dále opatření plní skrze výzvu 27. OP VK – viz plnění opatření **3.4 c**.

Opatření: 3.7.ch Vyhodnotit a zanalyzovat změny nové právní úpravy týkající se ochrany spotřebitele po 1. 1. 2014, oddlužení po 1. 1. 2014 a vymáhání pohledávek po 1. 1. 2013, vyhodnotit jejich efektivitu a navrhnout opatření k odstranění zjištěných nedostatků nebo k zefektivnění již zavedených opatření;

Gestor: MSP

Termín: Do konce roku 2014

Stanovisko KSZ: Opatření je splněno.

MSp předložilo vládě ČR dne 12. března 2015 materiál „**Vyhodnocení a analýza změny nové právní úpravy týkající se ochrany spotřebitele po 1. 1. 2014, oddlužení po 1. 1. 2014 a vymáhání pohledávek po 1. 1. 2013, vyhodnocení jejich efektivitu a návržení opatření k odstranění zjištěných nedostatků nebo k zefektivnění již zavedených opatření**“. Předkládaný materiál popisuje platnou právní úpravu týkající se ochrany spotřebitele po 1. 1. 2014, oddlužení po 1. 1. 2014 a vymáhání pohledávek po 1. 1. 2013. Materiál vyhodnocuje jejich efektivitu a navrhuje opatření k odstranění zjištěných nedostatků nebo k zefektivnění již zavedených opatření. Na připomínkování materiálu se podílela též KSZ.

Ochrana spotřebitele

Analýza se zaměřila především na úpravu nového občanského zákoníku, která je výsledkem transpozice nové směrnice o právech spotřebitelů – směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/83/EU ze dne 25. října 2011 o právech spotřebitelů, kterou se mění směrnice Rady 93/13/EHS a směrnice Evropského parlamentu a Rady 1999/44/ES a zrušuje směrnice Rady 85/577/EHS a směrnice Evropského parlamentu a Rady 97/7/ES, jež představuje podstatnou změnu v oblasti spotřebitelského práva.

V oblasti ochrany spotřebitele **byly učiněny závěry o nedostacích vzniklých při transpozici příslušných evropským směrníc**. MSp bude tuto oblast nadále sledovat a shromažďovat připomínky ke stávající právní úpravě. Výsledkem tohoto procesu bude legislativní návrh na komplexní změnu této problematiky tak, aby byly odstraněny všechny její nedostatky.

Institut oddlužení

Analýza se zaměřila zejména změny účinné od 1. ledna 2014. Mezi nejvýznamnější změny tak lze počítat umožnění oddlužení fyzickým osobám podnikatelům, umožnění oddlužení za určitých podmínek i v případě existence dluhů z podnikání, zavedení společného oddlužení manželů, výslovné umožnění dlužníku připojit k návrhu na povolení oddlužení i písemnou darovací smlouvu nebo smlouvu o důchodu k zajištění splnění podmínky oddlužení, umožnění za určitých podmínek zajištěnému věřiteli také v oddlužení zpeněžením majetkové podstaty netrvat na zpeněžení majetku sloužícího k zajištění pohledávky, dlužníku tak nemusí být v průběhu oddlužení zpeněžen veškerý majetek.

Z provedené analýzy bylo zjištěno, že **oddlužení je velmi využívaným institutem** a od svého zavedení v roce 2008 našel své stabilní místo v procesu řešení nepříznivých ekonomicko-sociálních situací dlužníků. Z analýzy jednoznačně vyplynula nutnost vést další diskuze o otázkách, které se obecně pojí s insolventcemi. Typickým příkladem může být **nutnost posílit informovanost dlužníků a tím i jejich motivaci pro včasné řešení jejich dluhové situace, dále pak nutnost zaměřit se na ty komerční subjekty, které profitují z tíživé situace dlužníků** například tím, že jim za neúměrně vysokou úplatu nabízí „možnost oddlužení“, vést diskuse k problematice dlužníka, který má na základě dřívějšího postoupení pohledávek několika věřiteli pouze jednoho věřitele apod.

Vymáhání pohledávek

V oblasti vymáhání pohledávek byl shrnut dosavadní vývoj, kdy byly analyzovány změny od roku 2013. Jedná se jak o změny vyvolané rekonstrukcí soukromého práva, tak i např. zavedení tzv. předžalobní výzvy a mnoho dalších. Pro informaci byl rovněž zmíněn sněmovní tisk 337, který se týká kromě jiného i postižení majetku ve společném jmění manželů pro dluh jednoho z manželů. Součástí analýzy jsou i podněty od soudů, exekutorské komory či neziskových organizací.

Co se týče problematiky vymáhání pohledávek, přinesla analýza velké množství poznatků z praxe, a to jak od soudů, tak i od Exekutorské komory ČR a neziskových organizací. Za všechny lze jmenovat např. **otázku náležitostí předžalobní výzvy, postižení majetku ve společném jmění manželů, spojování věcí v exekučním řízení, problematiku nepostižitelných částek na účtu u peněžního ústavu a další**. Oslovené subjekty rovněž uplatnily další samostatné podněty, kterými se bude MSp dále zabývat.

V analýze nastíněné problémy a navrhované možnosti řešení se však netýkají pouze zákonů, jejichž gestorem je MSp, nýbrž zasahují do dalších právních odvětví a zákonů, jež jsou též v kompetenci jiných resortů. MSp se v rámci legislativního odboru bude zabývat i nadále předmětnou problematikou a dílčími otázkami, které vyvstaly v rámci vyhodnocení a analýzy. V případě, že budou potřebné změny zákonů, které mají v gesci jiné resorty, bude MSP spolupracovat na těchto otázkách s příslušnými resorty.

Opatření: 3.7.i Implementace směrnice 2013/11/EU o alternativním řešení spotřebitelských sporů, která předpokládá, že členské státy zakomponují do svých právních řádů mimosoudní mechanismy pro řešení spotřebitelských sporů, které budou pro spotřebitele levné, případně bezplatné;

Gestor: MPO

Termín: Do konce roku 2014

Stanovisko KSZ: Opatření je splněno.

MPO připravilo v roce 2014 **návrh zákona, kterým se mění zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele**, ve znění pozdějších předpisů a některé další zákony. Uvedeným návrhem je do české legislativy implementována směrnice EP a Rady 2013/11/EU ze dne 21. května 2013 o alternativním řešení sporů a některé další právní předpisy. **Cílem návrhu je vytvořit nový systém mimosoudního řešení spotřebitelských sporů, který bude vyhovovat požadavkům evropské legislativy, zpřesnit právní úpravu nekalých obchodních praktik a upravit některé pravomoci dozorových orgánů v reakci na problémy z praxe.**

Zmíněný návrh zákona schválila dne 16. března 2015 vláda. Předpokládaný termín účinnosti uvedené novely je červen 2015.

Opatření: 3.7.j Důsledně se zaměřit na odhalování, prověřování a vyšetřování trestných činů v oblasti lichvy;

Gestor: MV

Termín: Průběžně

Stanovisko KSZ: Opatření je plněno.

Ve spolupráci MV, Policie ČR a ASZ **začala přípravná fáze pro realizaci pilotního kurzu se zaměřením na odhalování, prověřování a vyšetřování trestných činů v oblasti lichvy.** Záměrem školení bude prostřednictvím specialistů Policie ČR **proškolit kontaktní pracovníky (sociální pracovníci obcí a NNO, Asistenti prevence kriminality, příslušníci pořádkové jednotky PČR), kteří jsou ve styku s ohroženou cílovou skupinou (zejména ze sociálně vyloučených lokalit) v oblasti odhalování lichvy,** jejím prověřování a motivace postižených ke spolupráci s orgány činnými v trestním řízení.

Opatření: 3.7.k Rozvoj a podpora programů materiální pomoci pro osoby sociálně vyloučené nebo sociálním vyloučením ohrožené;

Gestor: MPSV

Termín: Průběžně

Stanovisko KSZ: Opatření je plněno.

Podpora bude zajištěna formou **přímé distribuce potravin a základního materiálního zboží v rámci *Operačního programu potravinové a materiální pomoci***⁷. Program je určen pro osoby a domácnosti ohrožené chudobou a sociálním vyloučením. V rámci programu budou nabízena také doprovodná opatření přispívající k sociálnímu začleňování nejchudších osob. Program má celorepublikovou působnost včetně hl. m. Prahy.

Cílové skupiny výše uvedeného programu:

- sociálně slabé rodiny s dětmi;
- osoby bez domova;
- osoby ohrožené ztrátou bydlení;
- osoby či domácnosti žijící v nevyhovujícím bydlení;
- osoby ve vážné sociální nouzi;
- rodiny žijící v sociálně vyloučených lokalitách.

Formy pomoci:

- Potravinová pomoc: hotová jídla nebo potravinové balíčky (včetně dětské stravy a nealkoholických nápojů);
- Materiální pomoc pro rodiny s dětmi: základní potřeby související se péčí o děti (např. výbava pro novorozence a kojence, dětské pleny, ošacení a obuv, školní potřeby, hygienické potřeby, základní kuchyňské vybavení);
- Materiální pomoc pro osoby bez domova, ohrožené ztrátou bydlení a ve vážné sociální nouzi: hygienické potřeby pro zajištění osobní hygieny, zdravotnické potřeby pro základní ošetření (nikoliv léky), deky a spací pytle, ošacení a obuv, základní kuchyňské vybavení.

⁷ Jedná se o operační program pro provádění *Fondu evropské pomoci nejchudším osobám* (FEAD), který je zřízen na období 2014-2020 jako prostředek doplňující stávající nástroje sociální soudržnosti, zejména Evropský sociální fond (ESF), tím, že se zaměří na nejhorší formy chudoby a sociálního vyloučení.

Opatření: 3.7.I Podpora poradenských a právních aktivit za účelem řešení zadlužení včetně bezplatného právního poradenství na místní úrovni;

Gestor: MPSV, MSp

Termín: Průběžně

Stanovisko KSZ: Opatření je plněno.

Na základě usnesení vlády ČR č. 340 ze dne 12. května 2014 bylo MSP uloženo předložit výstupy pracovní skupiny, která analyzovala institut oddlužení, vedla diskuse ke zjištěným problémům a zabývala se navrhovanými řešeními, které vyplynuly z vyhodnocení institutu oddlužení v rámci zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů, a to do 31. prosince 2014.

MSP byl proto v souladu s usnesením vlády č. 340 ze dne 12. května 2014 a na základě výstupů z jednání Pracovní skupiny pro analýzu insolvence a oddlužení vypracován materiál **„Výstupy a návrhy opatření Pracovní skupiny pro analýzu insolvence a oddlužení“**. Uvedený materiál obsahuje výstupy pracovní skupiny, která analyzovala institut oddlužení, vedla diskuse ke zjištěným problémům, ale zabývala se také řešením problémů, které vyplynuly z vyhodnocení institutu oddlužení v rámci zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů, které bylo obsaženo v závěrečné 6. kapitole dokumentu *„Vyhodnocení institutu oddlužení v rámci zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů“*, který byl předložen na základě usnesení vlády ze dne 11. prosince 2013, č. 935.

Součástí materiálu jsou detekované problematické otázky a navržené možnosti legislativního a nelegislativního řešení, mezi nimiž lze uvést například záměr vést další diskusi ohledně ochranných prvků před **„dluhovou pastí“** (která bývá často vyvolána již jen z důvodu vymáhání kapitalizovaných úroků a dalších smluvních sankcí po úplném splacení jistiny) anebo snaha podrobněji se zabývat posílením prevence před neuvážlivým zadlužováním formou tzv. „antireklamy“, která by ohroženým skupinám názorně ukazovala, jaké může mít neuvážlivé zadlužování reálné dopady pro jejich život.

V materiálu (str. 7) jsou pak uvedeny konkrétně tyto závěry:

- posílit prevenci před zadlužováním spotřebitelů spočívající zejména v jejich větší informovanosti;
- bude-li to možné, zvýšit podporu neziskových organizací specializujících se na poradenství v oblasti oddlužení, finanční gramotnosti a na vzdělávání mládeže a seniorů v uvedených oblastech.

Materiál dále obsahuje následující návrhy řešení (str. 9 materiálu):

- navrhuje se vést další diskusi ohledně zavedení, resp. o konkrétní podobě nové právní úpravy, která by zpřísnila podmínky poskytování poradenství (zejména v oblasti oddlužení) tak, aby byly placené právní služby (týkají se typicky sepisování návrhů na povolení oddlužení) poskytovány výlučně kvalifikovanými osobami ve smyslu *Stanoviska představenstva České advokátní komory*, a která povede k předložení návrhu na možnou změnu současné právní úpravy;
- vést diskusi ohledně možností realizace mediální kampaně proti zadlužování.

V souvislosti s otázkou možnosti zavedení alternativní formy oddlužení je pak v materiálu (str. 15) uveden návrh vést diskusi ohledně **zřízení poradenských center v tzv. sociálně vyloučených lokalitách.**

S ohledem na výše uvedené lze proto shrnout, že je uvedený úkol MSP plněn. Konkrétní podobu podpory poradenských a právních aktivit je však třeba v rámci další diskuse (s ohledem na věcný přesah řešení této problematiky) řešit ve spolupráci s dalšími ministerstvy.

MPSV podporuje sociální služby se zaměřením i na tuto problematiku. **Sociální služby odborné sociální poradenství byly v roce 2014 podpořeny částkou 244 135 370,- Kč z dotačního titulu MPSV.** Dále, každá sociální služba má povinnost poskytovat základní sociální poradenství podle § 2 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů, které by mělo danou osobu orientovat na specializovanou službu, jež jí poskytne příslušnou pomoc.

Opatření: 3.7.m Podpora programů vzdělávání pro pracovníky pracujícími se sociálně vyloučenými a zadluženými osobami.

Gestor: ÚP ČR

Termín: Průběžně

Stanovisko KSZ: Opatření je plněno.

Podpora programů vzdělávání pro pracovníky pracujícími se sociálně vyloučenými a zadluženými osobami byla ve fázi příprav zahrnuta mezi podporované aktivity v rámci připravované výzvy OP Z, prioritní osa 2 „Sociální začleňování a boj s chudobou“, investiční priorita 2.2, specifický cíl 1: „Zvýšit kvalitu a udržitelnost systému sociálních služeb, služeb pro rodiny a děti a dalších navazujících služeb podporujících sociální začleňování“.

Pro své pracovníky ÚP ČR v současnosti umožňuje vzdělávání v kurzech obsahově zaměřených na problematiku sociálně vyloučených nebo zadlužených žadatelů či příjemců dávek. Konkrétně se jedná např. o kurzy *Základy finanční gramotnosti, Komunikace s problémovým klientem, komunikace s klienty s různými zdravotními znevýhodněními* apod.

1.9 Plnění opatření v oblasti podpory dalším začleňujícím veřejným službám

Mezi další nástroje podporující sociální začleňování patří prevence kriminality, služby podporující sociální začleňování osob po výkonu trestu odnětí svobody, začleňující služby pro osoby závislé nebo závislostí ohrožené nebo dobrovolnická služba. Je třeba podporovat též nová a alternativní (účinnější, efektivnější, udržitelnější a spravedlivější) řešení, které naplňují aktuální společenské potřeby a zároveň vytváření nové sociální vztahy a spolupráci. Podpora opatření v jednotlivých oblastech je však systémově roztržštěná a moderní metody sociální práce zejm. u cílové skupiny závislých osob jsou aplikovány v nízké míře.

Cíl: Podpora dalších začleňujících služeb (mimo sektor sociálních služeb): Integrovaný systém kvalitních a dostupných služeb pro osoby závislé nebo závislostí ohrožené postavený na stabilním systému financování; zajištění provázanosti těchto služeb s dalšími začleňujícími službami a institucemi; aplikace moderních metod sociální práce, zjišťování potřebnosti, zajištění kvality, administrace a managementu.

Opatření: 3.8.a Zajistit podporu organizačním změnám vedoucím k integrovanému systému začleňujících služeb;

Gestor: ÚV v přímé spolupráci s MPSV

Termín: Průběžně.

Stanovisko KSZ: Opatření je plněno.

Vláda ČR na svém zasedání dne 20. 10. 2014 schválila usnesením vlády č. 858 **rozšíření působnosti Rady vlády pro koordinaci protidrogové politiky** (dále jen RVKPP). Protidrogová politika vlády ČR, doposud zaměřená na nelegální drogy, je rozšířena o problematiku alkoholu, tabáku a hazardního hraní. Jde o zásadní změnu směrem k integrované protidrogové politice a koordinovanému postupu státu při prevenci a řešení důsledků užívání návykových látek a hazardního hraní.

Současně proběhla revize „*Národní strategie protidrogové politiky na období 2010–2018*“, do které byly integrovány oblasti alkoholu a hazardního hraní.

Na konci r. 2014 začala příprava „*Akčního plánu pro oblast hazardního hraní Národní strategie protidrogové politiky na období 2010–2018*“, pro rok 2015 je plánována rovněž příprava *Akčních plánů pro oblast alkoholu a tabáku* této strategie (v návaznosti na další strategické dokumenty, jako je *Zdraví 2020*).

Sociální, ale i zdravotní či další preventivní služby pro uživatele alkoholu, tabáku a pro patologické hráče jsou nesystematicky budované a obecně regionálně poměrně nedostupné.

Dochází proto k postupným úpravám **systému koordinace protidrogové politiky**, který by obsáhnul všechny doposud parciálně řešené oblasti závislostního chování do jednoho celku. Mění se náplň práce jednotlivých poradních a pracovních orgánů RVKPP, koordinační roli nesou také některé pracovní orgány MZ.

Sekretariát RVKPP a věcně příslušné odbory MPSV spolupracují na přípravě individuálního projektu OP Z (ESF), který by tyto změny podpořil při jejich praktické realizaci.

Protidrogová politika se chronicky potýká s problémem nedostatku a nestability finančních prostředků rozpočtovaných na různých úrovních veřejné správy – jak ve státním rozpočtu, tak v rozpočtech krajů a obcí dochází ke značným výkyvům, což vede k nestabilitě služeb pro osoby závislé nebo závislostí ohrožené, přičemž celkový objem dotací na tyto služby je řádově v desítkách milionů Kč ročně. V **návrhu zákona o ochraně před návykovými látkami**, jehož předkladatelem je MZ a který je v současné době ve fázi po meziresortním připomínkovém řízení před předložením vládě, je návrh na zřízení státního fondu, který by byl určený na podporu preventivních léčebných a resocializačních programů v oblasti návykových látek a závislostních poruch a jehož příjmy by systémově tvořil malý (cca 1%) podíl ze spotřební daně z alkoholu, tabáku (a původní návrh obsahoval také 1% podíl z odvodů z hazardního hraní), čímž by se tento podnikatelský segment přímo podílel na prevenci a sanaci škod, které společnosti působí.

MPSV se v rámci **„Projektu podpora procesů v sociálních službách“** snaží nastavit například prostřednictvím úpravy druhů služeb takové změny, které by měly zabezpečit větší provázanost poskytování a řešení nepříznivých sociálních situací obyvatel. Dále viz plnění opatření 3.8.e.

Opatření: 3.8.b Zajistit podporu aplikace moderních metod financování, zjišťování potřeby a zajištění kvality, dostupnosti a provázanosti jako systémových opatření na všech úrovních;

Gestor: ÚV v přímé spolupráci s MPSV

Termín: Od roku 2014.

Stanovisko KSZ: Opatření je plněno.

V oblasti financování v roce 2014 započaly práce sekretariátu RVKPP, které reflektují možnosti **„Zásad vlády pro poskytování dotací ze státního rozpočtu České republiky nestátním neziskovým organizacím ústředními orgány státní správy směrem k víceletému financování“** , tyto by měly být projednány v roce 2015 s účinností od roku 2016.

V oblasti zajištění kvality byla od roku 2010 připravována odbornou pracovní skupinou **novelizace „Standardů odborné způsobilosti pro služby a programy poskytující adiktologické služby“**, která byla v roce 2014 finalizována do podoby materiálu určeného k projednání RVKPP na počátku roku 2015. Plánovaná účinností modernizovaných standardů je od 1. září 2015.

V roce 2014 odbornou debatou procházel materiál *„Koncepce sítě specializovaných adiktologických služeb v České republice“*, který byl vytvořen v rámci projektu ESF odbornými společnostmi. Cílem koncepce je definovat síť specializovaných adiktologických služeb, jejíž těžiště bude z jedné části spočívat jak v resortu zdravotnictví, tak v resortu práce a sociálních věcí, a jejíž jednotlivé články budou poskytovat zdravotní a/nebo sociální péči v oboru adiktologie jako hlavní nebo podstatnou část své činnosti v programech definovaných *„Standardy odborné způsobilosti pro zařízení a programy poskytující adiktologické odborné služby“*. Předpoklad předložení RVKPP je rok 2015.

Pro další uplatnění schválených změn se předpokládá možné využití individuálního projektu z OP Z (ESF), viz plnění opatření **3.8.a**.

K větší provázanosti financování a plánování sociálních služeb by mělo dojít díky vzniku metodického materiálu s pracovním názvem „Kritéria kvality plánování sociálních služeb na krajské úrovni“, který byl vytvořen na konci roku 2014 (začátkem roku 2015 se bude ještě ověřovat a perspektivně by měl sloužit jako jeden z podkladů pro přípravu vyhlášky k zákonu č. 108/2006 Sb., o soc. službách). Parametry potřebnosti, dostupnosti, finanční nákladovosti a kvality soc. služeb jsou zmíněny v zatím pracovním podkladu k *„Metodice pro vytváření krajské sítě sociálních služeb a pro plánování finančních prostředků v rámci procesů vytváření krajských střednědobých plánů rozvoje sociálních služeb“* (bude dopracována v průběhu roku 2015).

Opatření: 3.8.c Zajistit podporu aplikace moderních metod sociální práce s klienty např. case/care management, zavádění alternativních nebo inovativním metod sociální a terapeutické práce s klienty např. zaměřených na kompenzaci nedostatečných sociálních dovedností, self-management, udržení rodinných vazeb v průběhu léčby jedince;

Gestor: MPSV

Termín: Od roku 2014.

Stanovisko KSZ: Opatření je plněno.

Novelou zákona č. 108/2006 Sb. (dále jen ZSS), v § 102 a §103 a v § 65 písmeno a) zákona č. 111/2006 Sb., *o pomoci v hmotné nouzi*, byl s účinností od 1. 1. 2015 nově zaveden **samostatný dotační titul pro výkon sociální práce obecními a krajskými úřady**. Při plánované aplikaci pomůže tento účelově vázaný dotační titul **rozvíjet kompletní spektrum činností sociální práce v nižších úrovních státní správy, včetně aktivit zaměřených na prevenci všech forem sociálního vyloučení ohrožených osob**.

V průběhu roku 2015 MPSV připraví novelu zákona o sociálních službách v ustanovení § 92 k dosažení přesnější specifikace zaměření a úrovní výstupů ve vymezených oblastech sociální práce, která podpoří zavádění inovativních metod do praxe.

MPSV má od roku 2013 připraven **projektový záměr zaměřený na podporu výkonu sociální práce v obcích**, který je zaměřen na rozvíjení kompetencí veřejné správy v oblasti podpory odborného výkonu sociální práce.

V rámci OP Z je plánována realizace projektů z ESF zaměřených na rozvíjení metod sociální práce v legislativních podmínkách ČR.

Opatření: 3.8.e Podpora síťování a zabezpečení spolupráce s návaznými službami a institucemi na místní úrovni;
Gestor: MPSV ve spolupráci s ÚV a MV
Termín: Průběžně
Stanovisko KSZ: Opatření je plněno.

MPSV naplňovalo toto opatření prostřednictvím realizace projektu **„Systémová podpora profesionálního výkonu sociální práce“**. Kompletní informace o projektu naleznete zde: <http://www.mpsv.cz/cs/17865>.

MPSV dále plánuje specifikovat koordinaci poskytování sociálních služeb v místních podmínkách prostřednictvím činností sociální práce v obci a krajském úřadu **v novele zákona o sociálních službách a souvisejících předpisů s účinností od 1. ledna 2017.**

Součástí výše uvedených *„Standardů odborné způsobilosti pro služby a programy poskytující adiktologické služby“* a také *„Koncepce sítě specializovaných adiktologických služeb v České republice“* je vzájemná spolupráce programů ve prospěch klienta zakotvena mimo jiné v principu **case-managementu** koordinujícím kontakt klienta s více službami současně a zajišťujícím návaznost péče. Case-manager je také „rozcestníkem“ při prvním kontaktu klienta se systémem a rozhraním mezi sítí adiktologických služeb a sítí jiných sociálních, krizových, zdravotních a dalších služeb.

Opatření: 3.8.f Zajišťovat podporu službám pro osoby závislé nebo závislostí ohrožené;

Gestor: ÚV v přímé spolupráci s MPSV a MZ

Termín: Průběžně

Stanovisko KSZ: Opatření je plněno.

Podpora službám ze strany RVKPP je zajišťována v rámci dotačního řízení RVKPP na projekty protidrogové politiky. Dotační okruh zaměřený na zajištění základní dostupnosti služeb pro uživatele nelegálních drog byl vyhlášen v objemu 86 631 000,- Kč. RVKPP také v r. 2014 vyhlásila dotační okruh zaměřený na služby pro hazardní hráče v objemu 3 000 000,- Kč.

Podpora službám je nadále zajišťována také průběžně v rámci **poradenství a konzultací**. Zástupci zastřešujících organizací služeb jsou členy RVKPP a podílí se také na činnosti jednotlivých výborů a pracovních skupin RVKPP.

Specifickou formou podpory je i proces **certifikací odborné způsobilosti** (53 projednaných zpráv a certifikačních protokolů) zajišťovaný RVKPP a do určité míry i veřejná finanční kontrola (10 kontrol a návštěv na místě).

MPSV i v roce 2014 podporovalo finančními prostředky sociální služby určené osobám závislým (nebo závislostí ohroženým) na návykových látkách. Služby, které mají osoby závislé na návykových nebo psychotropních látkách jako jednu ze svých cílových skupin, byly podpořeny částkou 337 194 814,- Kč. Služby, které mají tuto cílovou skupinu jako převažující, byly v roce 2014 podpořeny částkou 144 901 618,- Kč.

Opatření: 3.8.g Zajistit podporu začleňujícím službám pro osoby po výkonu trestu;

Gestor: Msp (PMS) ve spolupráci s MPSV, MV, MZ a ÚV

Termín: Průběžně

Stanovisko KSZ: Opatření je plněno.

Vězeňská služba České republiky bude v „**Koncepci vězeňství 2025**“, která bude v červnu 2015 předložena vládě ČR, věnovat velkou pozornost problematice integrace propouštěných odsouzených do občanské společnosti. Je žádoucí, aby tyto osoby byly schopny vést po propuštění samostatný soběstačný život a nepáchaly další trestnou činnost, nebo minimálně páchaly trestnou činnost méně závažnou. Výchozím momentem integrace je určení způsobu práce s odsouzeným, jejíž zcela zásadní součástí je zaměstnávání a vzdělávání.

MSP v současné době usilovně a soustavně pracuje na vytvoření sítě „**probačních domů**“ jako formy účinné postpenitenciární podpory a pomoci osobám po výkonu trestu odnětí svobody. V uplynulém roce MSP zřídilo pracovní skupinu složenou z odborníků z řad Vězeňské služby České republiky, PMS, Institutu pro kriminologii a sociální prevenci a MPSV, která vyhodnotila všechny možnosti realizace koncepce probačních domů, resp. způsoby, jakým by měly být v praxi realizovány. V současné době připravuje podmínky pro získání a schválení nového dotačního titulu s názvem *Probační domy* a činí kroky k zahájení pilotního projektu *Probačního domu v působnosti PMS*. Pracovní skupina se zabývá také možnostmi využití objektů ve vlastnictví církví a jejich poskytnutí MSP právě pro účely zřízení a fungování jako probační domy. Posledně uvedený záměr je stále v jednání.

MPSV i v roce 2014 podporovalo finančními prostředky sociální služby určené pro osoby po výkonu trestu. **Služby pracující s cílovou skupinou „pachatelé trestné činnosti“ byly v roce 2014 podpořeny částkou 5 393 300,- Kč.**

Opatření: 3.8.h Zajistit podporu službám prevence kriminality a rizikových jevů;

Gestor: MV

Termín: Průběžně

Stanovisko KSZ: Opatření je plněno.

Preventivní politika zahrnuje opatření zejména nerepresivní povahy směřující k předcházení trestné činnosti a k minimalizaci rizik a následků s kriminalitou souvisejících. Cílem preventivní politiky je snižování míry a závažnosti trestné činnosti a zvyšování pocitu bezpečí občanů.

Odpovědnost za vytváření koncepce a koordinaci preventivní politiky má meziresortní orgán **Republikový výbor pro prevenci kriminality** (dále jen „Republikový výbor“). Nese gesci za zpracování materiálů pro jednání vlády ČR z oblasti prevence kriminality a rozhoduje také o přidělování finančních prostředků ze státního rozpočtu na programy a projekty vytvářené v rámci vládou schválené **„Strategie prevence kriminality v České republice na léta 2012 až 2015“**. V rámci vybudovaného systému prevence kriminality směřovaly v roce 2014 priority Republikového výboru k prevenci kriminality dětí a mládeže, k otázkám bezpečnostní situace v sociálně vyloučených lokalitách a preventivním projektům zaměřeným na předcházení a řešení jejich problémů, prevenci předlužování, k pomoci obětem trestné činnosti, zejména obětem domácího násilí, ke zvyšování bezpečí seniorů a ke snižování rizik spojených s internetovou kriminalitou. Důraz byl kladen na zdokonalování analytické činnosti, vyhodnocování kvality a efektivity projektů a na vzdělávání.

MV dlouhodobě realizuje **Program prevence kriminality** v krajích a obcích, jehož hlavním cílem je zvyšování pocitu bezpečí občanů, eliminace kriminálně rizikových jevů a ochrana lokálních komunit před kriminalitou.

K zajištění vyšší míry bezpečí obyvatel ČR a realizaci preventivních opatření vyhlásilo MV v roce 2014 v rámci *Programu prevence kriminality* dvě kola dotačního řízení. Podpořeno bylo 272 projektů prevence kriminality celkovou částkou 51 735 000 Kč. Jednalo se o projekty z oblasti sociální prevence (podpořeno 214 projektů částkou 37 428 000 Kč), které se týkaly zejména práce s rizikovými skupinami dětí a mládeže, zvýšení bezpečí v sociálně vyloučených lokalitách, dále byly zaměřeny na zvýšení bezpečí seniorům a zvláště zranitelných skupin osob, na eliminaci fatálního zadlužení a prevenci zneužívání v kyberprostoru. Podpořeny byly projekty, které nejsou pokryty jinými dotačními tituly ústředních orgánů státní správy.

Z oblasti situační prevence byly podpořeny nejčastěji projekty vybudování a rozšíření městských kamerových dohlížecích systémů, jejich propojení mezi obecní policií a Policií ČR a zabezpečení objektů měst a obcí (podpořeno 58 projektů částkou 14 307 000,- Kč).

Specifickým projektem zvyšujícím bezpečí v sociálně vyloučených lokalitách, působícím preventivně proti extremismu a motivujícím samosprávu i občany k pozitivnímu hledání řešení problémů je projekt **„Asistent prevence kriminality“** (dále jen „APK“), který od roku 2009 úspěšně realizuje MV v celé ČR především v rámci *„Programu prevence kriminality“*. Cílem projektu je snížení počtu spáchaných trestných činů i přestupků (protiprávního jednání obecně) v sociálně vyloučené lokalitě, zajištění vymahatelnosti práva, prevence sousedských sporů, bagatelní a latentní protiprávní činnosti, kterou Policie ČR a obecní policie v rámci sociálně vyloučených lokalit obtížně řeší, a změna negativního pohledu majoritní společnosti na osoby sociálně vyloučené. Projekt APK se v roce 2014 realizoval v 53 obcích, ve kterých působilo celkem 170 asistentů zaměstnaných u obecní či městské policie anebo u obce. V každé obci je také vytvořena pozice mentora – strážník obecní policie – který asistentům předává úkoly, kontroluje jejich plnění, pomáhá jim při zvládnutí úkolů a překonávání problémů. Tam, kde není obecní policie zřízena, zastává roli mentora Policie ČR nebo obecní policie sousedního města. S asistenty i mentory spolupracuje Policie ČR v příslušných lokalitách. Projekt APK je hodnocen velmi pozitivně, výrazně se podílí na zvýšení úrovně bezpečí a dodržování veřejného pořádku a aktivizuje dlouhodobě nezaměstnané.

Projekt APK je podporován v současné době ze dvou finančních zdrojů. Prvním je státní rozpočet, kapitola MV, státní účelová dotace v rámci *„Programu prevence kriminality 2014“* (33 obcí, 95 APK), druhým zdrojem je Evropský sociální fond, resp. OP LZZ. V rámci projektu ESF OPL ZZ *„Asistent prevence kriminality II.“* (CZ.1.04/3.3.00/C5.00001) je činnost rozšířena do 20 obcí celé ČR a je v něm zaměstnáno 75 osob na pozici APK. Tento projekt bude ukončen k 30. 10. 2015.

Tříletý projekt ESF OPLZZ *„Asistent prevence kriminality“* (CZ 1.04/ 3.3.00/61.00003), kdy působilo v 11 lokalitách 50 APK, byl úspěšně ukončen ke dni 30. 6. 2014.

V roce 2014 byla vytvořena obsáhlá „Metodika výběru, přípravy a činnosti asistenta prevence kriminality“, která je v redukované podobě zveřejněna na internetu MV (<http://www.mvcr.cz/clanek/seznam-metodickych-doporuceni-vyzvy-programu-prevence-kriminality-na-rok-2015.aspx>). V průběhu roku bylo uspořádáno několik společných aktivit obcí realizujících projekt APK se zástupci MV a dalšími odborníky ke sdílení příkladů úspěšné praxe ve zvyšování bezpečí v sociálně vyloučených a problémových lokalitách (např. Kulaté stoly v Praze dne 26. 11. a v Brně dne 9. 12. 2014 za celkového počtu 200 účastníků).

Dalším projektem, který reaguje na konkrétní potřeby obcí s cílem zvýšit bezpečí v bytových domech a jejich bezprostředním okolí, je preventivní projekt „Domovník – preventista“, který byl v roce 2013 pilotně odzkoušen v pěti městech ČR: Rotava, Obrnice, Orlová, Frýdek-Místek a Břeclav. Dílčími cíli projektu je snížit stávající rizika vandalizmu, pohybu a pobytu nepovolaných osob a rušení nočního klidu; vytvořit podmínky pro dlouhodobé udržení pořádku, společensky žádoucích vztahů a jednání; posílit odpovědnost nájemníků za péči, údržbu a užívání svěřeného majetku; umožnit alespoň částečnou zaměstnanost osob dlouhodobě nezaměstnaných.

V roce 2014 se počet obcí realizujících projekt „Domovník – preventista“ zvýšil na 12 a působilo v nich 26 domovníků. Jedná se o obce: Bruntál, Břeclav, Frýdek – Místek, Hodonín, Hradec Králové, Kolín, Moravský Beroun, Ornice, Orlová, Slaný, Štětí, Vsetín (MV-II/3).

V květnu 2014 zřídil ministr vnitra meziresortní Pracovní skupinu pro řešení problémů sociálně vyloučených lokalit na úrovni náměstků příslušných resortů a zástupců obcí a krajů. Pracovní skupina se zabývala potřebnými legislativními i nelegislativními změnami pro zlepšení situace sociálně vyloučených lokalit (např. problematika dávek na bydlení, sociálních služeb, výkupu kovů, prevence kriminality, kontroly ubytoven, kontroly migrace sociálně deprivovaných osob, boje proti drogám, podpory průmyslových zón a brownfields, podpory začleňování menšin). O její činnosti byla informována vláda ČR.

1.10 Plnění opatření v oblasti rovných příležitostí

Prosazování a podpora sociálního začleňování, respektive předcházení či omezování sociálního vyloučení různých zranitelných skupin osob, má v moderním pojetí přístupu k řešení problémů těchto skupin osob svoji nezastupitelnou úlohu.

K obecným cílům sociálního začleňování patří mimo jiné i zajištění rovného přístupu ke všem zdrojům, právům, zboží a službám. Nedílnou součástí sociálního začleňování tak musí být i uplatňování zásady rovného zacházení, resp. vyrovnávání příležitostí a zákazu diskriminace, což vede ke zlepšení podmínek pro aktivní účast dotčených osob a jejich zapojení do společnosti.

Cíl: Rovný přístup osob sociálně vyloučených nebo sociálním vyloučením ohrožených ke společenským zdrojům.

Opatření: 4.1.a Uplatňování zásady rovného přístupu ke všem zdrojům, právům, zboží a službám ve všech politikách týkajících se osob sociálně vyloučených nebo sociálním vyloučením ohrožených (rozlišování zavinění a nezavinění, příp. míry zavinění pro účely poskytnutí podpory je třeba odmítat jako protiprávní);

Gestor: ÚV a všechny resorty při navrhování opatření ve výše uvedených politikách

Termín: Průběžně

Stanovisko KSZ: Opatření je plněno.

ÚP ČR při poskytování služeb vyplývajících ze zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů, postupuje v souladu s principem rovného zacházení. Uchazeči o zaměstnání mají přístup ke všem službám, tj. ke zprostředkování zaměstnání a nástrojům a opatřením aktivní politiky zaměstnanosti. Podpora v nezaměstnanosti a kompenzace je uchazeči o zaměstnání poskytována při splnění zákonem stanovených podmínek. Podpora při rekvalifikaci je poskytována uchazeči o zaměstnání, kterému je ÚP ČR zabezpečena rekvalifikace.

„Koncepte sociálního bydlení ČR 2015 – 2025“ (MPSV) obsahuje základní vizi s cílem, aby důstojné bydlení bylo dostupné každému za rovných podmínek, a to nejen skrze vlastnické bydlení. Tuto snahu doplňuje i „**princip rovnosti a nediskriminace**“, obsažený v uvedené koncepci, na jehož základě navrhovaná opatření nesmí vést k sociálnímu vyloučení či ho podporovat.

System sociálního bydlení nesmí podporovat diskriminaci v přístupu ke konkrétním složkám sociálního bydlení. Vždy je nutné posuzovat individuální situaci každé osoby, které vzniká nárok na vstup do systému, zejm. ve vztahu k sociální situaci a bytové nouzi. Vstupu do systému nesmí bránit diskriminace na základě rasy, věku, pohlaví, sexuální orientace apod., ani zadluženost osoby či domácnosti.

Opatření je plněno též ve vztahu k **nepojistným dávkovým systémům**. Nepojistné sociální dávky respektují zásadu rovného přístupu, **nárok na dávkovou pomoc mají všechny osoby, které se nalézají ve stanovené (nepříznivé) sociální situaci a plní zákonem stanovené podmínky**.

MV vykonává dle příslušných ustanovení zákonů o územních samosprávných celcích (o obcích, o krajích a o hlavním městě Praze) dozor nad vydáváním a obsahem obecně závazných vyhlášek územních samosprávných celků a usnesení, rozhodnutí a jiných opatření jejich orgánů jen v jejich samostatné působnosti a z hlediska jejich zákonnosti.

MV v průběhu roku 2014 řešilo podnět Veřejné ochránkyně práv k posouzení zákonnosti obecně závazných vyhlášek města Litvínov č. 3/2013, o zabezpečení místních záležitostí veřejného pořádku a zlepšení vzhledu města, a města Varnsdorf č. 2/2012, o zabezpečení místních záležitostí veřejného pořádku a estetického vzhledu města (dále jen „OZV“). Z podnětu veřejné ochránkyně vyplynulo, že předmětné OZV by mohly být v rozporu s antidiskriminačním zákonem, jelikož dle jejího názoru by se regulace činností narušujících veřejný pořádek mohla dotýkat pouze určité etnické menšiny. MV provedlo ve spolupráci s Kanceláří veřejné ochránkyně práv místní šetření a uskutečnilo s městy Varnsdorf a Litvínov osobní jednání za účelem projednání namítaných skutečností a rovněž si vyžádalo nezbytné podklady a vyjádření. Na základě všech zjištěných informací poté provedlo opětovně posouzení obou obecně závazných vyhlášek. MV neshledalo obecně závazné vyhlášky města Varnsdorf a Litvínov v rozporu se zákonem ani v rozporu se zásadou nediskriminace.

Dále **na základě zákona o obcích MV vykonává dozor nad vydáváním a obsahem obecně závazných vyhlášek obcí a usnesení, rozhodnutí a jiných opatření orgánů obcí v samostatné působnosti**. Předpokladem uplatnění kompetencí MV je existence dokumentu vydaného obcí v oblasti její samostatné působnosti. Takovým dokumentem mohou být např. Pravidla pro přidělování obecních bytů, schválená usnesením zastupitelstva či rady obce. **MV při posuzování zákonnosti pravidel pro nakládání s obecním bytovým fondem mj. zejména zkoumá, zda obcí nastavená pravidla nemají diskriminační charakter**. Je-li to vhodné, konzultuje odbor dozoru a kontroly veřejné správy svůj právní názor s Kanceláří veřejného ochránce práv.

V roce 2014 MV žádný podnět, který by směřoval proti pravidlům pro nakládání s obecním bytovým fondem, nenevidovalo.

V oblasti **terciárního vzdělávání policistů** se předmětná problematika promítá do modulů zaměřených na právní disciplíny. Nejvýrazněji se však odráží v modulu Multikulturní společnost. V rámci komunikace v multikulturním prostředí jsou zmiňovány dvě základní, nejvíce zastoupené komunity v ČR – romská a vietnamská – v tématu: *Rasismus a práce policistů ČR s menšinami se zaměřením na vietnamskou a romskou komunitu*. Cílem je výchova policistů k respektu a toleranci s důrazem na hodnotu lidství. Důraz je kladen na komunikaci a jednání bez rasových a xenofobních prvků.

Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů je koncipován v celém svém rozsahu antidiskriminačně. V přijímacím řízení k Policii ČR jsou průběžně testovány a zjišťovány sklony uchazečů k předsudkům, zejména rasovým, a to formou psychologických testů a pohovoru. Uchazeči se sklony k rasistickým projevům jsou důsledně odmítáni. Tento úkol plní Policie ČR průběžně.

Problematika sociálního začleňování je zakomponována do modulu *Komunikace a etika policejní práce ve výuce ZOP*. Jejím obsahem je postavení policie v demokratické společnosti a profesionalita, předsudky a metody jejich ovlivňování, minority, multikultura, viktimologie a jednání s obětí trestného činu, sociálně patologické jevy, formy a prevence. Dotčená problematika je implementována též do modulu *Základy práva* (v tématech: Ústava ČR a Listina základních práv a svobod).

Sociální začleňování a postavení Romů ve společnosti je nedílnou součástí vzdělávání policistů a zaměstnanců policie a MV i v rámci tzv. další odborné přípravy a celoživotního vzdělávání.

Ve dnech 18. až 21. listopadu 2014 realizoval odbor bezpečnostní politiky MV ČR ve spolupráci s Ředitelstvím služby pořádkové policie Policejního prezidia ČR další etapu akreditovaného vzdělávacího programu "*Kurz styčných důstojníků a členů pracovních skupin I. a II.*". Cílovou skupinou tohoto kurzu byli příslušníci policie, kteří se při plnění svých úkolů dostávají ve zvýšené míře do kontaktu s příslušníky různých menšinových skupin. Cílem kurzu bylo osvojení a zdokonalení znalostí a dovedností uplatňovaných při kontaktu s těmito menšinami. V rámci obou kurzů bylo proškoleny více jak 80 policistů včetně 40 policistů zařazených do projektu "*Zavádění policejních specialistů v oblasti policejní práce ve vztahu k menšinám Romů v sociálně vyloučených lokalitách*", který je realizován v období 2014-2016. Náplní projektu je vyškolení policejních specialistů v oblasti policejní práce s romskou menšinou v sociálně vyloučených lokalitách a jejich zavedení do výkonu služby, stejně jako doplnění vzdělání v této problematice u stávajících styčných důstojníků pro menšiny a vybraných policejních manažerů. Cílem projektu je zlepšení vzájemných vztahů mezi policií a romskou komunitou, zejména v oblastech se zvýšeným sociálním napětím a dílčími konflikty mezi Romy a majoritou, vedoucí k minimalizaci trestné činnosti a interetnických konfliktů.

MD v roce 2014 ve své koncepční a normotvorné činnosti postupovalo v souladu s touto Strategií. Jako konkrétní příklad uvádí materiál „**Zelená kniha – Koncepce veřejné dopravy**“, ve kterém jsou uplatňovány principy rovného zacházení, tj. dostupnost veřejné dopravy cestujícím bez ohledu na pohlaví, sociální status nebo etnickou a náboženskou příslušnost, avšak se zohledněním specifických potřeb seniorů, rodičů s dětmi, žáků a studentů a osob se sníženou schopností pohybu a orientace. Uvedený materiál je k dispozici na internetové stránce MD: <http://www.mdcr.cz/cs/verejna-doprava/zelena+knih/>.

Rovný přístup a zákaz diskriminace uplatňují resorty též ve vztahu ke svým zaměstnancům v pracovním i služebním poměru. **Jedním ze stěžejních cílů MO je snaha předcházet sociálnímu vyloučení válečných veteránů** a pomoci tak jejich znovuzapojení v civilní sféře, zejména pokud se jedná o možnost jejich pracovního uplatnění. V souladu s touto Strategií jsou připravovány i projekty financované z ESF.

MK i jeho příspěvkové organice uplatňují zásadu rovného přístupu obecně, nejen ve vztahu k osobám ohroženým sociálním vyloučením. Všechny vytvářené i připomínkové normy jsou z tohoto hlediska posuzovány. Zároveň **MK sleduje, aby v jím zřizovaných příspěvkových organizacích byl zajištěn rovný přístup občanů ke kulturním službám. Ve všech institucích jsou poskytovány slevy držitelům průkazů ZTP.** Formy garance rovnosti přístupu občanů ke službám, tj. usnadnění přístupu znevýhodněným společenským skupinám, jsou součástí každoročního hodnocení činnosti příspěvkových organizací. Správy všech památkových objektů ve správě Národního památkového ústavu poskytují osobám – návštěvníkům se zdravotním postižením, držitelům průkazů ZTP, ZTP/P zvýhodněné vstupné.

Jinou příčinou sociálního vyloučení může být **věk**. Někteří příjemci dotací proto poskytují seniorům různé slevy na vstupném i jiná zvýhodnění; činí tak i státní příspěvkové organizace v gesci OULK/U - například Národní divadlo poskytuje 50% slevu pro seniory ve věku 65+ na vyhrazená místa v hledišti.

Tímto způsobem je usnadněn přístup osob, jež se nacházejí v nepříznivé sociální situaci v důsledku svého nepříznivého zdravotního stavu či vyššího věku, k veřejným kulturním službám (ve smyslu § 2 zákona č. 203/2006 Sb.).

Také některé z aktivit odboru umění, literatury a knihoven, oddělení literatury a knihoven (dále jen OULK/OLK), lze ke zmíněné strategii vztáhnout, nicméně nejsou realizovány jako plnění jejich cílů.

Zákon č. 257/2001 Sb., o knihovnách a podmínkách provozování veřejných knihovnických a informačních služeb (knihovní zákon), ve znění pozdějších předpisů, vymezuje knihovnu jako zařízení, v němž jsou způsobem zaručujícím rovný přístup všem bez rozdílu poskytovány veřejné knihovnické a informační služby vymezené tímto zákonem, a které je zapsáno v evidenci knihoven. Tento požadavek se dále opakuje v ustanovení § 4 citovaného zákona, jímž se provozovateli knihovny ukládá **povinnost zajistit rovný přístup všem k veřejným knihovnickým a informačním službám a dalším službám poskytovaným knihovnou**. Splnění tohoto požadavku je ověřováno při zápisu do evidence knihoven, vedené Ministerstvem kultury.

V „*Koncepci rozvoje knihoven v ČR na léta 2011 – 2015*“, přijaté usnesením vlády ČR ze dne 11. ledna 2012 č. 28, se problematiky sociálního vyloučení týká opatření č. 13: **Zlepšit dostupnost knihoven a jejich služeb, prosadit kritérium bezbariérovosti služeb knihoven jako kritérium hodnocení kvality služeb**. Knihovny jsou ve smyslu knihovního zákona (č. 257/2001 Sb.) garanty rovného přístupu k informacím a vzdělávání, jejich služby jsou poskytovány rovným způsobem všem bez rozdílu. Rozsah a kvalita VKIS má však nevyrovnanou úroveň, existuje řada překážek, které brání volnému využití VKIS. Pro některé skupiny obyvatel jsou VKIS jen omezeně dostupné.

Dále MK prostřednictvím odboru ochrany movitého kulturního dědictví, muzeí a galerií (dále jen OMG) zajišťuje plnění usnesení vlády ze dne 28. 7. 1999 č. 797, které ukládá ministrovi kultury zajistit podporu studia a vzdělávacích aktivit v oblasti holocaustu. Ve všech materiálech, studiích a dalších aktivitách k této problematice je spolu s holocaustem Židů uváděn **holocaust Romů**. Problematikou se programově zabývají Památník Terezín, Muzeum romské kultury a Památník Lidice.

Programově se otázkami lidských práv – zejména z historického a dokumentačního hlediska – zabývají zejména specializovaná muzea Památník Lidice (který má ve správě od roku 2008 NKP Ležáky a od roku 2009 i Památník v Letech), Památník Terezín a Muzeum romské kultury v Brně – příspěvkové organizace zřizované Ministerstvem kultury a Židovské muzeum v Praze (sdružení právnických osob, jehož zakladateli jsou MK a Federace židovských obcí v ČR), přestože hlavními činnostmi muzeí a galerií je ochrana, systematická tvorba, vědecké využití a prezentace muzejních sbírek. Aktivity v oblasti lidských práv vykazuje také Slezské zemské muzeum.

Základními dokumenty souvisejícími s využíváním movitého kulturního dědictví k výchově k toleranci a respektování lidských práv s cílem eliminovat řadu negativních společenských jevů (zejména rasismus a xenofobii) jsou:

- Usnesení vlády ze dne 28. 7. 1999 č. 797, které ministrovi kultury ukládá zajistit podporu studia a vzdělávacích aktivit v oblasti holocaustu;
- Usnesení vlády ze dne 3. dubna 2002 č. 345 k návrhu na vstup České republiky do Mezinárodního koordinačního výboru pro spolupráci ve vzdělávání, připomínání a výzkum v oblasti Holocaustu;

- Usnesení vlády ČR ze dne 1. prosince 2010 č. 862, kterým vláda vzala na vědomí Koncepti účinnější péče o movité kulturní dědictví v České republice na léta 2010-2014 (Koncepte rozvoje muzejnictví).

Národní informační a poradenské středisko pro kulturu (dále jen NIPOS) jako příspěvková organizace MK ČR v gesci odboru regionální a národnostní kultury (dále jen ORNK) v rámci své činnosti také uplatňuje **zásady rovného přístupu k umění, kultuře a veřejným kulturním službám**. Právo na rovný přístup k umění, kultuře a kulturnímu bohatství je přiznáno v Ústavním pořádku ČR, konkrétně v článku 34 odst. 2 zákona č. 2/1993 Sb., Listině základních práv a svobod.

NIPOS sestavuje měsíční „*Kalendář kulturních akcí a výstav podpořených dotací MK ČR v programu podpory kulturních aktivit zdravotně postižených občanů a seniorů*“. Tyto přehledy jsou zveřejňovány na webových stránkách MK a NIPOS.

V rámci statistického zjišťování za oblast kultury, které NIPOS provádí na základě příkazní smlouvy s MK, souhrnně za resort kultury zjišťuje ve výkazech o muzeích a galeriích počet vlastních kulturně výchovných akcí pro osoby se zdravotním postižením a bezbariérový přístup. Totéž se zjišťuje ve výkaze o divadlech, knihovnách, památkových objektech, kulturních domech a uměleckých festivalech. Údaje jsou k dispozici na webu instituce. MK důsledně dbá na dodržování zákonných postupů na poli ochrany osobních údajů, statistická zjišťování jsou zpracovávána v souladu s platnou legislativou.

Oddělení přípravy, kontroly a realizace investičních akcí a EDS/SMVS (evidenční dotační systém/správa majetku ve vlastnictví státu) mělo ve své správě i v roce 2014 podprogram 134D215 – **Program mobility pro všechny**, jehož cílem je plnění usnesení ze dne 26. března 2008 č. 292 o změně usnesení vlády ze dne 14. července 2004 č. 706, k návrhu Vládního plánu financování Národního rozvojového programu mobility pro všechny, jež ukládá členům vlády a vedoucím ostatních ústředních orgánů státní správy vyčlenit v letech 2009–2015 ve svých rozpočtových kapitolách finanční prostředky na zajištění úkolů Vládního plánu financování Národního rozvojového programu mobility pro všechny.

Z tohoto usnesení pro kapitolu MK tedy vyplývá **povinnost spolufinancovat investiční akce vedoucí k odstraňování bariér v budovách kulturních zařízení, tj. v budovách muzeí, galerií, divadel, kin a podobných zařízení ve výši cca 10 mil. Kč ročně v letech 2009 až 2015**. Odstraňování bariér je financováno podílově a příslušnými zdroji jsou státní rozpočet a vlastní zdroje účastníka programu v poměru 70 %:30 %.

Pokud jde o oblast médií a audiovize, v oblasti rovného přístupu ke službám lze uvést ustanovení § 4 odst. 2 zákona č. 348/2005 Sb., o rozhlasových a televizních poplatcích a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů:

Od rozhlasového a televizního poplatku je dále osvobozena fyzická osoba,

- a) jde-li o jednotlivce, jehož čistý příjem za uplynulé kalendářní čtvrtletí je nižší než 2,15násobek životního minima,
- b) žije-li v téže domácnosti s dalšími osobami a součet jejího čistého příjmu a čistých příjmů těchto osob za uplynulé kalendářní čtvrtletí je nižší než 2,15násobek životního minima osob žijících v této domácnosti.

Co se týče **operačních programů na období 2014 – 2020, dotčené resorty uvádějí, že rovný přístup je jedním ze základních principů a bude uplatňován vždy.**

Příkladem projektu podporujícím rovný přístup osob k uplatňování svých práv je projekt „Pomoc obětem trestných činů v sociálně vyloučených lokalitách na území města Brna“. Jde o projekt příspěvkové organizace DROM, romské středisko, v roce 2014 finančně podpořený MSP částkou ve výši 130 107,-Kč v rámci dotačního řízení. Primárně se jedná o program směřovaný na rozvoj pomoci obětem trestných činů dle zákona č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů.

1.11 Plnění opatření v oblasti podpory sociálního začleňování na místní úrovni

V ČR narůstají sociální rozdíly mezi obyvatelstvem a vznikají sociálně znevýhodněné a vyloučené skupiny obyvatelstva. Neřešení problémů spojených se sociálním vyloučením stimuluje dobrovolné separační procesy bohatší části populace a nedobrovolné segregační procesy chudší části populace. Důsledkem je růst územních disparit, a to jak na regionální, tak na místní úrovni. Vznikají tak sociálně problémové regiony a sociálně problémové lokality charakteristické dlouhodobou nezaměstnaností, předlužením, nízkým vzděláním a kvalifikací jejich obyvatel doprovázené špatným zdravotním stavem obyvatel a zvýšenou kriminalitou. Jejich přítomnost je vyšší v hospodářsky problémových regionech, nicméně byly identifikovány i sociálně vyloučené lokality v regionech s dobrými socioekonomickými ukazateli. Výzvou pro ČR je nastavit odpovídající systém sociálního začleňování na místní úrovni.

Cíl: Aktivní přístup lokálních aktérů k prevenci a řešení problematiky sociálního vyloučení

Opatření: 4.2.a Zajistit odpovídající podporu regionům k vytváření sociálně začleňujících politik – metodickou, personální, finanční. Opatření v oblasti podpory sociálního začleňování je třeba zaměřovat na území ČR, která jsou významně ohrožena zvýšenou nezaměstnaností, nedostatkem sociálních služeb, vysokou koncentrací skupin ohrožených chudobou a dalšími jevy konstituujícími prostředí sociálního vyloučení a tam, kde je potřeba dále rozvíjet již existující infrastrukturu sociálních služeb za účelem zvyšování konkurenceschopnosti a sociálního statutu jejího obyvatelstva;

Gestor: MPSV, MMR, MŽP, MPO, MV

Termín: 2014 – 2020

Stanovisko KSZ: Opatření je plněno.

V současné chvíli, v závěru OP LZZ, realizuje ÚP ČR prostřednictvím svých krajských poboček výše zmíněné **RIPy podporující zaměstnatelnost dlouhodobě evidovaných osob na ÚP ČR**, tyto projekty se nyní již chýlí ke konci. Do nového operačního období, OP Z, se rovněž chystají obdobně zaměřené projekty, jak z centrální úrovně generálního ředitelství ÚP ČR, tak z krajských poboček.

Projekty budou zaměřeny na komplexní podporu uchazečů o zaměstnání či zájemcům o zaměstnání ze sociálně vyloučených lokalit, nebo osob bezprostředně ohrožených sociálním vyloučením. Úspěšnému začlenění těchto osob zpět na trh práce bude předcházet odstranění početných bariér, a to nejen bariér vstupu na trh práce, ale také bariér osobních a rodinných. Projekty budou založeny na úzké spolupráci s neziskovými organizacemi, Odborem pro sociální začleňování ÚV, veřejnou správou a zaměstnavateli v regionu.

Základním předpokladem úspěšné realizace bude dlouhodobá práce s klientem, získání si jeho důvěry a pozvolná příprava klientů na vstup na trh práce.

Spolupráce ÚP ČR v rámci řešení nepříznivé sociální situace osob spočívá zejména ve vzájemné kooperaci s obecními úřady, obecními úřady s rozšířenou působností, újezdními úřady, kdy dochází k vzájemnému poskytování informací potřebných pro rozhodování ve věci řízení o dávkách, taktéž s provozovateli sociálních služeb, poradenskými organizacemi, a to jednak na rovině preventivní, tak v rovině přímé pomoci klientovi z jeho nepříznivého sociálního stavu a možnosti zpětné integrace do společenského začlenění.

Opatření je dále plněno skrze dotace ze státního rozpočtu, jimiž MPSV každoročně financuje neziskové organizace v oblasti podpory rodiny. Dotační program v oblasti podpory rodiny rozděluje neinvestiční dotace na podpůrné aktivity pro rodiny, které mají posilovat rodičovské kompetence, rodinné vztahy, pomoci ve sladění práce a rodiny a komplexně podpořit rodiny s dětmi ocitající se v ohrožení nebo jsou krizí ohroženy. Program je rozdělen do tří dotačních oblastí. V první oblasti jsou podporovány preventivní aktivity směřující k předcházení negativních jevů v rodinách, zejména pak tréninkové, poradenské a vzdělávací aktivity zaměřené na rodiče. Cílem podpory v druhé dotační oblasti je poskytnout komplexní pomoc rodinám s dětmi, které se mohou ocitnout nebo se ocitají v ohrožení, a předcházet jeho případnému prohlubování. Třetí dotační oblast si klade za cíl iniciovat zavádění nových, dosud nevyzkoušených nebo málo využívaných metod přímé práce s rodinami. **V roce 2014 byla v rámci dotačního programu rozdělena částka přibližně 96,5 mil. Kč.** (Z toho na oblast I. Preventivní programy na podporu rodiny bylo určeno 72 mil. Kč, na oblast II. Podpora rodin v agendě sociálně právní ochrany dětí bylo určeno 21 mil Kč a na oblast III. Zavádění nových a inovovaných postupů a metod do přímé práce s rodinami, jejich pilotní ověření bylo určeno 3,5 mil Kč).

Vzhledem k nastavení současného systému dochází potenciálně ke zvýšení vnějších nákladů (externalit) nejen v sociální oblasti a v dalších oblastech sociálního začleňování, ale i ekonomického fungování komunit a regionů. Systém *sociálního bydlení* při svém optimálním fungování a v součinnosti s další politikou sociální integrace by měl nejenom zajistit důstojné a dostupné bydlení, ale ve výsledku i svým charakterem redukovat následky sociálního a hospodářského vyloučení. **Komplexní politika sociálního bydlení by měla působit preventivně na bezdomovectví a dostatečně integrujícím způsobem na sociálně vyloučené občany.**

V připravovaném *Integrovaném regionálním operačním programu pro období 2015 - 2020* (dále jen „IROP“) je problematika bydlení řešena v rámci **Specifického cíle 2.1 - Zvýšení kvality a dostupnosti služeb vedoucí k sociální inkluzi - rozvoj dostupné, kvalitní a udržitelné sítě služeb vedoucí k sociálnímu začlenění osob sociálně vyloučených či ohrožených sociálním vyloučením.** V rámci tohoto cíle je možné dobudovat infrastrukturu k poskytování sociálních služeb a doprovodných programů na podporu sociálního začleňování. Podporována musí být síť pro poskytování služeb terénního charakteru,

nízkoprahových zařízení pro děti a mládež, azylového bydlení a zcela nově vytvořena kapacita dostupného bydlení v obcích.

MPSV poskytuje v oblasti sociálních služeb průběžnou metodickou podporu v jednotlivých tématech, kterými se zabývá. Jedná se jak o tematická a konzultační setkání pracovníků krajských úřadů, zástupců obcí nebo poskytovatelů soc. služeb, tak i separátní jednání nebo návštěvy v jednotlivých místech ČR. Dále MPSV poskytovalo i v roce 2014 dotace na poskytování sociálních služeb, a to napříč celou ČR. MPSV v minulém roce též provedlo dílčí novelizaci zákona o soc. službách, v němž například kromě jiného detailněji vymezilo roli obcí a krajů v plánování rozvoje soc. služeb, jejich spolupráci a předávání potřebných informací.

MPO plní průběžně úkoly spojené se zlepšením sociálních podmínek občanů jednotlivých krajů zejména prostřednictvím zmocněnce ASZ pro Moravskoslezský a Ústecký kraj. Podílí se rovněž na **zajišťování podpory regionů (zejména metodickou a finanční) k vytváření sociálně začleňujících politik. MV** průběžně zařazuje do vybraných vzdělávacích programů pro úředníky územních samosprávních celků **téma antidiskriminačního přístupu k občanům, zavádění principů dobré správy a multikulturní výchovy. Institut pro veřejnou správu Praha** uspořádal následující kurzy:

- školení pro pracovníky v oblasti integrace cizinců – cyklus kurzů na objednávku OAMP MVČR. Součástí obsahu bylo 4 hodinové téma „Interkulturní komunikace“ v termínech 29. 10. 2014 (18 posluchačů) a 19. 11. 2014 (19 posluchačů);
- téma zavádění principů dobré správy do praxe je nedílnou součástí volného cyklu kurzů průběžného a prohlubujícího vzdělávání „Správní řízení v praxi“;
- téma antidiskriminačního přístupu k občanům, zavádění principů dobré správy do praxe a multikulturní výchovy je akcentováno ve všech kurzech na objednávku, jejichž cílovou skupinou je Odbor azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra.

Od roku 2010 Vyšší policejní škola a Střední policejní škola MV v Holešově realizovala projekty „*Příprava a výběr žáků z národnostních menšin ke vzdělávání ve VPŠ a SPŠ MV v Holešově*“ a „*Vzdělávání žáků národnostních menšin ve VPŠ a SPŠ MV v Holešově*“. Oba projekty byly spolufinancovány z ESF prostřednictvím „*Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost*“ (dále jen „OP VK“) a státním rozpočtem ČR. V současné době jsou veškeré aktivity v rámci udržitelnosti projektu financovány z rozpočtu školy. Oba projekty byly v roce 2014 prezentovány na zasedání *Rady vlády ČR pro národnostní menšiny*. Realizované aktivity jsou zaměřeny na vytvoření rovných příležitostí pro žáky a žákyně z 9. tříd ZŠ z národnostních menšin žijících v ČR při přijímacím řízení a vzdělávání ve VPŠ a SPŠ MV v Holešově tak, aby nedocházelo k jejich vyčleňování z hlavního vzdělávacího proudu a obstáli v konkurenci na trhu práce. Po úspěšném ukončení vzdělávání se předpokládá přijetí těchto absolventů do služebního poměru příslušníka Policie ČR, popřípadě jejich uplatnění v dalších bezpečnostních sborech a ve veřejné správě.

Při vytváření operačních programů v novém období 2014 - 2020 byl respektován princip partnerství, byla dána příležitost širokému spektru různých organizací i jednotlivců k uplatnění připomínek. Zástupci neziskových organizací, včetně například odborů, mají příležitost účastnit se implementace programů prostřednictvím monitorovacích výborů. Veškerá podporovaná opatření jsou nediskriminačního charakteru.

Primární cíle „*Operačního programu Životní prostředí 2007-2013*“ jsou zaměřeny na zlepšování kvality životního prostředí. Kromě toho však programy přispívají k podpoře „*dlouhodobé konkurenceschopnosti a zaměstnanosti v regionech*“ (Programový dokument Operačního programu Životní prostředí 2007-2013) a „*zvýšení ekonomické, sociální a územní koheze*“ (Programový dokument Operačního programu Životní prostředí 2014-2020).

Podpora regionů (krajů, měst, obcí MAS) je zásadní též v OP Z, prioritní ose 2 „*Sociální začleňování a boj s chudobou*“, kde dosahuje přes 50% alokace. Podpora a rozvoj sociálních služeb je hlavním nástrojem sociálního začleňování.

Opatření: 4.2.b Podporovat spolupráci sociálních pracovníků sociálních služeb, služeb pro rodiny, mládež a děti, sociálních pracovníků obcí, sociálně právní ochrany dětí, Úřadu práce ČR, Probační a mediační služby ČR, výchovně vzdělávacích a dalších institucí za účelem prevence i komplexního řešení nepříznivé sociální situace osob;

Gestor: MPSV, ÚP ČR, MZ, MV, MŠMT, MŽP, obce, ve spolupráci s MMR

Termín: Průběžně

Stanovisko KSZ: Opatření je plněno.

Sociální práce s klienty je nedílnou součástí pomoci v hmotné nouzi. **Novým preventivním opatřením navázaným na doplatek na bydlení, které přinesl v říjnu 2014 přijatý zákon č. 252/2014 Sb., kterým se mění zákon č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony, je povinnost ÚP ČR informovat obce o zahájení sociální práce s cílem nalézt pro klienta v nestandardní formě bydlení vhodné bydlení.**

MPSV převzalo v roce 2014 od Technologické agentury ČR certifikovanou „*Metodiku integrace sociální práce s příjemci dávek v hmotné nouzi*“, která je určena sociálním pracovníkům ÚP ČR a obcím k rozvíjení činností sociální práce podle ustanovení §64 a §65 zákona č. 111/2006 Sb. o pomoci v hmotné nouzi, v platném znění, k posílení procesů spolupráce v případové práci a sociálním začleňování ohrožených osob. V roce 2015 proběhne v 5 vytipovaných lokalitách pilotáž metodiky. MPSV v této věci úzce spolupracuje s GŘ ÚP ČR.

V prosinci roku 2014 byla uzavřena „**Deklarace o spolupráci Probační a mediační služby a Úřadu práce České republiky týkající se zaměstnávání klientů Probační a mediační služby v rámci nástrojů a opatření aktivní politiky zaměstnanosti**“. Tato deklarace se týká zaměstnávání klientů Probační a mediační služby (dále jen „PMS“) v rámci nástrojů a opatření aktivní politiky zaměstnanosti, upravuje zájem a ochotu PMS a ÚP ČR systémově spolupracovat v rámci uplatňování nástrojů a opatření aktivní politiky zaměstnanosti. Cílem uvedené Deklarace je systémově podpořit postupné uplatnění osob s trestní minulostí - klientů PMS na trhu práce, a to klientů PMS, kteří vykonali či vykonávají tresty uložené soudem, zejména trest obecně prospěšných prací (dále jen „OPP“), kde může být realizována možnost, aby poskytovatel trestu OPP po jeho úspěšném vykonání vytvořil pro tohoto odsouzeného společensky účelné pracovní místo vyhrazené (dále jen „SÚPM vyhrazené“) případně pracovní příležitost v rámci veřejně prospěšných prací (dále jen „VPP“) a klientů PMS podmíněně propuštěných s dohledem či podmíněně odsouzených s dohledem probačního úředníka, kde ÚP ČR ve spolupráci s probačním úředníkem koordinují plán probačního dohledu a individuální akční plán (dále jen „IAP“) s cílem umístit tyto klienty PMS u zaměstnavatele, který vytvoří SÚPM nebo VPP.

Spolupráce bude ze strany ÚP ČR probíhat následovně:

- a) Místně příslušné kontaktní pracoviště ÚP ČR zaregistruje klienta PMS s trvalým bydlištěm v místě jeho působnosti na základě jeho písemné žádosti jako uchazeče o zaměstnání.
- b) ÚP ČR vypracuje v součinnosti s klientem PMS a místně příslušným střediskem PMS strategii ke zvýšení možnosti uplatnění uchazeče o zaměstnání na trhu práce v rámci vypracování IAP, který bude obsahovat postup a časový harmonogram plnění jednotlivých opatření obou subjektů (PMS a ÚP ČR).
- c) ÚP ČR ověří aktuální možnost zaměstnání u konkrétního zaměstnavatele, který má zájem na vytvoření pracovního místa pro osobu se záznamem v rejstříku trestů.
- d) Místně příslušné kontaktní pracoviště ÚP ČR (zaměstnanec útvaru trhu práce) ve spolupráci s místně příslušným střediskem PMS (pracovník určený pro kontakt s ÚP ČR) jedná v tomto ohledu s PMS a přijímá žádosti příslušných zaměstnavatelů o vytvoření místa v rámci APZ. Poskytování příspěvků APZ bude realizováno dle příslušných ustanovení zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů.

Opatření 4.2.b bylo plněno též s přispěním OP LZZ. **V OPZ (v rámci investiční priority 2.2) bude multidisciplinární spolupráce řešena jak resortními systémovými projekty, tak projekty krajů.**

Dále je plánována realizace projektu „Systémová podpora sociální práce v obcích“, zaměřeného na pilotní ověření realizace komplexního spektra činností sociální práce jak v oblasti případové práce, tak i nastavení procesů spolupráce relevantních aktérů sociálního začleňování na místní úrovni.

V rámci nástrojů MŽP není a priori uplatněna přímá spolupráce či podpora osob v nepříznivé sociální situaci, avšak tato problematika je součástí širšího uplatňování principů udržitelného rozvoje - **Místní Agendy 21** (dále jen „MA 21“). MA 21 je formou pracovní skupiny Rady vlády pro udržitelný rozvoj (dále jen „RVUR“) i orgánů MŽP podporována a pravidelně sledována. Hlavními prvky je strategické řízení, aktivní a partnerský přístup a systémové směřování k udržitelnému rozvoji.

Opatření: 4.2.c Podpora specifickým programům a projektům řešící eskalaci sociálního napětí na místní úrovni.

Gestor: MPSV, ASZ, MV, MMR, MPO, MSp a další resorty

Termín: Průběžně

Stanovisko KSZ: Opatření je plněno.

V květnu 2014 MV zřídilo meziresortní Pracovní skupinu pro řešení problémů sociálně vyloučených lokalit na úrovni náměstků příslušných resortů a zástupců obcí a krajů. Pracovní skupina se zabývala potřebnými legislativními i nelegislativními změnami pro zlepšení situace sociálně vyloučených lokalit v širokém spektru oblastí (např. problematika dávek na bydlení, sociálních služeb, výkupu kovů, prevence kriminality, kontroly ubytoven, kontroly migrace sociálně deprivovaných osob, boje proti drogám, podpory průmyslových zón a brownfields, podpory začleňování menšin).

MPSV v současné době realizuje projekt z OP LZZ „Podpora sociálního začleňování na místní a regionální úrovni“. Cílem tohoto projektu je přispět k tomu, aby stát efektivněji zajišťoval odpovídající podporu (v tomto příp. zejm. metodickou) místním aktérům ve vytváření sociálně začleňujících politik. Konkrétně se jedná o implementaci národních dokumentů z oblasti sociálního začleňování na místní a regionální úrovni (mimo Prahu), osvětu v problematice sociálního vyloučení a začleňování na místní úrovni, úspěšné zvládnutí negativních jevů ve společnosti spojených se stárnutím populace, zlepšení úrovně informovanosti zaměstnanců působících v oblasti sociálního začleňování a zpracování střednědobé koncepce sociálního začleňování a boje s chudobou na místní a regionální úrovni (mimo Prahu).

Problematika bude dále podpořena skrze OP Z v rámci výzev vyhlášených pro koordinovaný přístup k sociálně vyloučeným lokalitám v rámci Prioritní osy 2 „Sociální začleňování a boj s chudobou“.

V rámci projektů budou krajské pobočky GŘ ÚP usilovat o vytvoření pozitivních vzorů v jednotlivých lokalitách, a to nejen uvnitř těchto lokalit, ale i mimo ně. Projekty zároveň budou usilovat o rozšíření spolupráce mezi subjekty působícími v jednotlivých lokalitách tak, aby pomoc byla cílená a výsledky dlouhodobě udržitelné. GŘ ÚP předpokládá, že zapojením více subjektů dojde k lepší udržitelnosti výsledků projektů.

K plnění opatření by měla přispět též realizace projektu „**Systémová podpora sociální práce v obcích**“, zaměřeného na pilotní ověření realizace komplexního spektra činností sociální práce.

V resortu spravedlnosti v současné době pobíhá výzkumný projekt „Regionální rozložení a podmíněnost kriminality“, který zahrnuje i problematiku tzv. vyloučených lokalit. Bude dokončen v prvním čtvrtletí roku 2016. Se zařazením projektů souvisejících se sociálně patologickými jevy spojenými se sociálním vyloučením se počítá i v dalším období.

V obcích v působnosti ASZ je podporován a realizován v rámci lokálních partnerství vznik formalizovaných komunikačních platforem, ve kterých vznikají návrhy opatření k omezování bezpečnostních rizik a pro oblast lokální prevence kriminality. Tyto jsou začleňovány do strategických plánů lokálních partnerství nebo do lokálních strategií prevence kriminality. Do činnosti pracovních skupin se přímo zapojuje lokální konzultant/ka a v dílčích otázkách si může vyžádat podporu agenturního odborného pracovníka pro oblast bezpečnosti. Pracovní skupiny pro bezpečnost fungují v naprosté většině lokalit, kde ASZ působí. Existují v různých obměnách, pod různými názvy a k základní náplni z oblasti bezpečnosti v některých případech přibírají také další související agendu.

V roce 2014 bylo realizováno několik desítek jednání pracovníků ASZ v exponovaných lokalitách, kde zejména mediátor ASZ spolu s místní samosprávou a policií řešil hrozící eskalaci sociálního napětí. Jako příklad těchto jednání lze uvést například krizovou intervenci v Příbrami, která zahrnovala koordinační schůzky se zástupci relevantních institucí, včetně Policie ČR a přípravu návrhu dalšího postupu a komunikace s veřejností, či mediaci v Cítolibeč mezi zástupci samosprávy, Policie ČR a vlastníkem objektu využívaném jako ubytovna. Na setkání Rady Českých Budějovic také proběhla prezentace výzkumné zprávy a doporučení, kterou ASZ nechala vypracovat v reakci na nenávistné protesty ve městě v roce 2013 (<http://www.socialni-zaclenovani.cz/studie-agentury-priblizuje-situaci-na-sidlisti-maj>).

V dotčeném období probíhala pravidelná komunikace ASZ zejména s Odborem bezpečnostní politiky a Odborem prevence kriminality MV.

Spolupráce místních útvarů a územních odborů s ASZ probíhala především formou konzultací s představiteli obce, obecní policie a Policie ČR z lokalit v působnosti ASZ k fungování pracovních skupin pro bezpečnost a žádostem do Programu prevence kriminality.

Dne 25. září 2014 realizoval pracovník ASZ na zasedání Republikového výboru pro prevenci kriminality prezentaci na téma „*Aktuální bezpečnostní situace v SVL z pohledu Agentury pro sociální začleňování*“.

Jednou ze specifických aktivit v roce 2014 byla jednání ASZ s MÚ Ústí nad Labem, ÚO P ČR a KŘ P ČR týkající se prvomájového shromáždění DSSS a následný monitoring shromáždění.

Prevence rizik spojených s pravicovým extremismem

Dne 20. února 2014 realizoval pracovník ASZ na školení velitelů opatření Policie ČR ve školicím zařízení MV v Solenicích prezentaci na téma „Aktivity PEX a Přerov jako příklad dobré praxe“.

Dne 18. září 2014 realizoval pracovník ASZ v budově Magistrátu města Karlovy Vary prezentaci na téma legální formy odporu proti extremismu na semináři „Extremistické pochody a legální obrana“. Seminář pořádal spolek ProVARY, Člověk v tísni, o.p.s. a MMKV. Akce byla určena zejména policistům, úředníkům magistrátu a občanským aktivistům.

Pracovníci ASZ se opakovaně účastnili jednání přípravného výboru veřejného slyšení „Extremismus a role elit“ v Senátu dne 16. září 2014, včetně přípravy podkladů a připomínkování výstupů a na tomto veřejném slyšení také ASZ realizovala prezentaci s názvem „Co mohou dělat a co dělají komunální politici PRO nebo PROTI dobrému soužití?“.

Kampaň proti násilí z nenávisti

Odbor pro sociální začleňování ÚV je realizátorem dlouhodobého projektu „Kampaň proti násilí z nenávisti“. Jeho součástí je iniciativa **HateFree Culture**, jejímž cílem je oslovit mladé lidi ve věku 15 - 25 let a poskytnout jim atraktivní a důvěryhodné informace skrze komunikační kanály, které jsou jim blízké - tedy především sociální sítě. V rámci projektu se tým zaměřuje na monitoring tzv. hatespeech a snaží se na tyto projevy nenávisti aktivně reagovat. Projekt byl oficiálně spuštěn v druhé polovině listopadu 2014 spoty v českých televizích a rádiích.

Zveřejněn byl také rozsáhlý průzkum mezi mladými na téma násilí z nenávisti, který v období 5. - 19. listopadu 2014 realizovala agentura MEDIAN (<http://www.socialni-zaclenovani.cz/omensinach-mame-dostatek-informaci-rikaji-mladi-casto-ale-veri-nenavistnym-famam>).

Za pozornost stojí zejména zjištění ohledně vnímání pojmu násilí z nenávisti. Z výzkumu vyplynulo například to, že 46 % respondentů bylo přístupných argumentům, které zodpovědnost za napadení rozkládají mezi útočníky a oběti (mohly si to zavinit svým oblékáním, příslušností k určité skupině apod.). Nebo to, že u nepravdivých výroků o Romech bylo pouze 20 - 34 % respondentů schopno přímo identifikovat nepravdivost. Častěji uváděli, že neví/nedokáží posoudit, což vytváří další potenciál pro šíření hoaxů, které mohou mladé lidi přesvědčovat svým opakováním či přenosem do jiných forem komunikace („septanda“) apod.

Na webu hatefree.cz mají návštěvníci možnost seznámit se s příběhy obětí násilí z nenávisti, sami kreativně tvořit audiovizuální obsah a především navštívit sekci „Hejtomat“, kde jsou průběžně vyvraceny nejběžnější nenávistné hoaxy. Projekt bude dále pokračovat budováním sítě tzv. HateFree Zón, což jsou kavárny, kluby, divadla a další instituce, které svůj prostor vyhlásí jako místo, kde pro násilí a nenávist není místo. Aktivity projektu budou pokračovat až do dubna 2016. Doposud iniciativa vyvolala především pozitivní reakce.

Další relevantní aktivity

V požadovaném termínu byla ASZ podávána pololetní „**Průběžná zpráva o bezpečnostních rizicích v sociálně vyloučených lokalitách**“ pro MV a Policii ČR. Na tuto zprávu však, až na výjimky, reaguje pouze MV ČR a Policejní prezidium ČR, ale odezva od místních útvarů a územních odborů či specialistů chybí.

Proběhla jednání ASZ s OBP MV ČR ohledně rizik spojených s novým dotačním programem *Bezpečnostní dobrovolník*. Došlo k vyjasnění kontextu, nastavení základního rámce spolupráce a následné nominaci pracovníka ASZ do dotačního výboru.

ASZ v roce 2014 vydala **manuál dobrých praxí „Bezpečnost, prevence a krizová intervence“**, který obsahuje přehled českých i zahraničních dobrých praxí v oblasti zajištění bezpečnosti a prevence kriminality v SVL a příklady dobrých praxí a doporučených postupů v oblasti krizových intervencí při eskalaci napětí ve městech a obcích. Ke stažení na webu ASZ: <http://www.socialni-zaclenovani.cz/metodiky-a-manualy-dobre-praxe>.

ASZ dne 13. listopadu 2014 také realizovala **odborný seminář „Bezpečnost v sociálně vyloučených lokalitách a vybrané metody konceptu community policing“**. Akce byla určena zejména lokálním partnerům Odboru pro sociální začleňování ÚV, zástupcům obcí a měst, policistům a strážníkům a dále pracovníkům nestátních neziskových organizací.

Při Radě vlády pro záležitosti romské menšiny byla založena pracovní skupina pro bezpečnost, do jejíž činnosti jsou kromě RVZRM zapojeni také pracovníci ASZ, OPK a OBP MV ČR a vybraní specialisté za P ČR.

MPO uvedené opatření plní podporou malých a středních podniků prostřednictvím vyhlášených programů „*Záruka 2015 až 2023*“ a „*Inostart*“ a „*Operačním programem Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost 2014 – 2020*“.

MV dlouhodobě a systémově podporuje specifické projekty zvyšující bezpečí v sociálně vyloučených lokalitách a to jak finanční podporou, tak vydáváním metodik, pořádáním seminářů a konferencí (APK, Domovník-preventista, Bezpečná lokalita apod.). Projekt **Asistent prevence kriminality** (dále jen „APK“), který zvyšuje bezpečí v sociálně vyloučených lokalitách, působí preventivně proti extremismu a motivuje samosprávy i občany k pozitivnímu hledání řešení problémů, je od roku 2009 úspěšně realizován Ministerstvem vnitra v celé ČR především v rámci Programu prevence kriminality. Více k projektu viz plnění opatření **3.8.h**.

MK vzhledem ke svému zaměření nepodporuje žádné specifické programy a projekty řešící eskalaci sociálního napětí na místní úrovni. Lze však připustit, že některé projekty podporované ve výběrových dotačních řízeních však mohou přispívat ke zmírnění sociálního napětí, i když ne přímo místně, poněvadž většina z nich má spíše nadregionální nebo celostátní charakter.

MK každoročně vyhlašuje výběrové dotační řízení na podporu kulturních aktivit zdravotně postižených občanů a seniorů, ve kterém jsou podporovány projekty zaměřené na realizaci „Národního plánu vytváření rovných příležitostí pro osoby se zdravotním postižením na období 2010-2014“, schváleného usnesením vlády ČR č. 253/2010, kulturní aktivity zaměřené na realizaci „Národního akčního plánu podporující pozitivní stárnutí pro období let 2013 až 2017“, schváleného usnesením vlády ČR č. 108/2013 a aktivity směřující k naplňování článků „Úmluvy OSN o právech osob se zdravotním postižením“, která byla ve Sbírce mezinárodních smluv uveřejněna pod číslem 10/1010 Sb.m.s. V roce 2014 byla v uvedeném programu poskytnuta státní dotace v celkové výši 4 760 000,- Kč na podporu realizace 76 projektů.

Další výběrová dotační řízení MK v působnosti odboru regionální a národnostní kultury - *Podpora rozvoje zájmových kulturních – mimouměleckých aktivit a Podpora kulturních aktivit příslušníků národnostních menšin žijících v České republice* jsou určena pro fyzické a právnické osoby. Všechny subjekty, které splňují podmínky, mohou do výběrových řízení projekty předložit. Všichni mají zajištěn rovný přístup.

Do výběrového dotačního řízení v programu na podporu kulturních aktivit příslušníků národnostních menšin žijících v ČR, který vyhlašuje MK, mohou být předloženy též **projekty, zaměřené na multietnické kulturní akce, směřující mimo jiné např. k potírání negativních projevů extremismu, rasové a národnostní nesnášenlivosti a xenofobie. V roce 2014 v tomto programu bylo podpořeno 58 projektů v celkové výši 7 942 000,- Kč.**

MK každoročně také vyhlašuje v souladu s usnesením vlády ČR ze dne 21. února 2007 č. 122 o nařízení vlády, kterým se mění nařízení vlády č. 98/2002 Sb., kterým se stanoví podmínky a způsob poskytování dotací ze státního rozpočtu na *aktivity příslušníků národnostních menšin a na podporu integrace příslušníků romské komunity*, ve znění nařízení vlády č. 262/2005 Sb., **výběrové dotační řízení v programu na podporu integrace příslušníků romské menšiny. V roce 2014 bylo v rámci tohoto programu podpořeno 23 projektů od 20 žadatelů částkou ve výši 1 516 000,- Kč.** Koncem roku 2014, v lednu a únoru roku 2015 však došlo k vrácení nevyužitých finančních prostředků v částce 34 854,- Kč (někteří příjemci dotací nevyčerpali poskytnuté finanční prostředky v plné výši). Po odečtení vrácených finančních prostředků byl tento program tedy podpořen částkou 1 481 146,- Kč (stav k 15. 2. 2015).

Za významný přínos k posilování společenského povědomí a postavení **seniorů** ve společnosti považuje MK také udělování cen za celoživotní, významný a dlouholetý přínos v oblasti neprofesionálního umění.

V rámci výběrového dotačního řízení v oblasti kinematografie a audiovize odbor médií a audiovize pravidelně podporuje projekty – filmové festivaly, které uvádějí mimo jiné i filmy zabývající se problematikou sociálního vyloučení, čímž zejména mezi dětmi a mládeží přispívají k tlumení možného sociálního napětí. Jedná se například o **Mezinárodní filmový festival o lidských právech Jeden svět** či **Festival dokumentárních filmů Jihlava**.

1.12 Plnění opatření v oblasti posilování sociální soudržnosti

Proces sociálního vyloučení se vždy dotýká celé společnosti; jedním z jeho negativních rysů je závažné narušení společenské soudržnosti. Sociální soudržnost označuje stav sdílené identity, loajality a solidarity ve společnosti. Vyjadřuje schopnost společnosti zajistit dobré odpovídající životní podmínky všem svým členům. Soudržnost nevzniká prostou občanskou, prostorovou či teritoriální příslušností, nýbrž participací na sociálně ekonomické dynamice a správě věcí. Důležitými tématy v této oblasti je mezigenerační solidarita, vnímání sociálně vyloučených osob veřejností, participace sociálně vyloučených či sociálním vyloučením ohrožených osob a také zapojení soukromého a občanského sektoru, které je důležité pro nastolení sociálního dialogu.

Cíl: Snižování sociálního napětí

Opatření: 4.3.a Podpora spoluúčasti občanů na řízení věcí veřejných včetně zapojování osob sociálně vyloučených nebo sociálním vyloučením ohrožených;

Gestor: MPSV – metodiky a šíření dobré praxe

Termín: Průběžně

Stanovisko KSZ: Opatření je plněno.

MPSV má připraven k realizaci v novém programovacím období projekt „**Systémová podpora výkonu sociální práce v obcích**“, který je proklientsky zaměřen a jehož cíle jsou v souladu se Strategii sociálního začleňování i se Strategií boje proti sociálnímu vyloučení.

MPSV se v rámci projektu „**Transformace sociálních služeb**“ a při tvorbě samotných **transformačních plánů v zařízeních usiluje o zapojení uživatelů** těchto služeb do jednotlivých procesů.

Participace cílové skupiny je zohledňována také při čerpání prostředků z ESF. Např. v Prioritní ose 3 OP Z „Sociální inovace a mezinárodní spolupráce“ je aktivní zapojování cílové skupiny do navrhovaného inovačního řešení zahrnuto mezi hodnotící kritéria (pro první kolo hodnocení musí žadatelé v projektovém záměru navrhnout alespoň minimální relevantní úroveň zapojení cílové skupiny ve všech fázích projektu, což bude posouzeno hodnotící komisí, v druhém kole hodnocení budou bodově zvýhodněny ty projekty, kde je navržena nejvyšší reálná míra zapojení. Podle charakteru projektu a cílové skupiny může být pro zapojení cílové skupiny optimální jedna (nebo více) z následujících přístupů:

- Sdílení informací s uživateli služeb – uživatel nemá žádný vliv;
- Konzultace – poskytovatelé se ptají uživatelů, co si myslí o dané službě či směrnicích – uživatelé mají omezený vliv;

- Participace – posilování uživatelů k tomu, aby se podíleli na rozvoji služeb, směrnic či vnímání služeb. Uživatelé mohou formovat doporučení a ovlivnit výstupy;
- Sdílení pravomocí – sdílené rozhodování a zodpovědnost, také na státní úrovni. Uživatelé mohou ovlivnit a předurčit výstupy;
- Plná kontrola – uživatelé služeb mají nad rozhodovacím procesem kontrolu.

Ve dnech 26. a 27. listopadu 2014 se v prostorách Poslanecké sněmovny uskutečnila **„Konsensuální konference o bezdomovectví v České republice“**, jakožto jedno z opatření **„Koncepce prevence a řešení problematiky bezdomovectví v České republice do roku 2020“** (usnesení vlády ze dne 28. srpna 2013 č. 666). Konsensuální konferenci lze popsat jako veřejný průzkum, v jehož středu stojí porota, která má posoudit společensky kontroverzní téma. Odborníci předloží porotě důkazní materiály, ta může nejprve klást otázky a poté posuzuje důkazy v soukromí, z čehož vzejde její výsledné stanovisko. Cílem je rozpoutat mezi odborníky a zainteresovanými skupinami debatu na kontroverzní téma, a přispět tak k posouzení tématu za účelem dalšího rozhodování. Slovo i příležitost k dialogu zde dostali tvůrci politik, poskytovatelé sociálních služeb, představitelé nevládních organizací i lidé se zkušeností života bez domova, a to jak v Přípravném výboru uvedené Konference, tak jako experti hovořící k porotě v rámci jednotlivých panelů. Příspěvky všech expertů a rozhodnutí poroty byly zveřejněny ve sborníku z Konference dne 8. dubna 2014, a to i elektronicky na webu www.bezdomovectvi.info. **Výstupy konference ve formě sborníku směřují ke všem relevantním aktérům včetně MPSV, které přijalo konsenzuální stanovisko poroty jako podklad pro další strategické směřování v oblasti politiky prevence a řešení bezdomovectví.**

Opatření: 4.3.b Zapojování občanského a soukromého sektoru do tvorby a implementace opatření na podporu sociální soudržnosti, včetně posilování společenské odpovědnosti zaměstnavatelů nebo rozvoje sociální ekonomiky;

Gestor: MPSV – metodiky a šíření dobré praxe

Termín: Průběžně

Stanovisko KSZ: Opatření je plněno.

V závěru roku 2014 započalo MPSV s realizací výše zmíněného projektu **„Podpora sociálního začleňování na místní a regionální úrovni“**. Cílem uvedeného projektu je přispět k tomu, aby stát efektivněji zajišťoval odpovídající podporu (v tomto příp. zejm. metodickou) místním aktérům ve vytváření sociálně začleňujících politik. Jednu z klíčových aktivit projektu je organizace kulatých stolů ve všech krajích, které se budou zabývat osvětou v oblasti sociálního začleňování a představením Metodiky tvorby strategií sociálního začleňování na místní úrovni. Kulatých stolů se budou účastnit zástupci příslušných odborů městských a krajských úřadů, ale také zástupci neziskových organizací či soukromého sektoru.

Opatření je plněno také v rámci přípravy legislativních opatření v oblasti nepojistných dávkových systémů. Obecným požadavkem na tvorbu právních předpisů je zhodnocení dopadů změny právního stavu, při kterém se postupuje dle **Obecných zásad pro hodnocení dopadů regulace (RIA)**. RIA je dle Legislativních pravidel vlády součástí legislativního procesu u všech obecně závazných právních předpisů připravovaných ministerstvy uloženým s cílem přispět mimo jiné formou konzultací k lepší informovanosti občanů a organizací z řad odborné, profesní a zájmové veřejnosti o podobě připravované regulace. Konzultace s dotčenými subjekty jsou povinnou součástí RIA. S reprezentanty občanského a soukromého sektoru probíhají konzultace a vyjednávání velmi silně zejména v případě právních předpisů, které se dotýkají situace osob se zdravotním postižením. Jednotlivci a organizace zastupující zájmy osob se zdravotním postižením se aktivně podílely na zpracování zákon č. 313/2013 Sb., kterým se mění zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony. Novela s účinností od 1. ledna 2014 změnila způsob posuzování zdravotního stavu pro splnění zdravotní podmínky pro nárok na průkaz osoby se zdravotním postižením, zasáhla i do příspěvku na mobilitu a příspěvku na zvláštní pomůcku. Dalším příkladem zapojení občanského sektoru je zákon č. 329/2014 Sb., kterým se mění zákon č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, který řeší přechod nároku z průkazu mimořádných výhod a průkazu osoby se zdravotním postižením.

V rámci oblasti podpory 1.2 OP LZZ *Zvýšení adaptability zaměstnanců restrukturalizovaných podniků* probíhala v roce 2014 realizace 6 projektů zaměřených na podporu zaměstnanců ve výpovědi z důvodu restrukturalizace podniků. Projekty byly realizovány hospodářskými komorami a lze je tak do jisté míry považovat za formu **podpory společenské odpovědnosti zaměstnavatelů**.

V roce 2014 byla na MZe ustavena **Pracovní komise sociálního zemědělství**. Jejími členy byli jmenováni zástupci MZe, MPSV, Podpůrného a garančního rolnického a lesnického fondu, a.s., Centra pro komunitní práci a další odborníci hlavně z regionů, kteří mají zkušenosti s řešením problematiky sociálního začleňování na venkově. Náplní práce této pracovní skupiny jsou především následující činnosti:

- Zpracování koncepce propojení poskytovatelů sociálních služeb a zemědělských subjektů;
- příprava organizačních, legislativních a faktických opatření týkajících se života osob ohrožených diskriminací na venkově;
- předkládání návrhů na realizaci podpor z dotačních resortních titulů a dalších zdrojů;
- ostatní činnosti směřující k řešení sociálních podmínek lidí žijících ve venkovských oblastech.

Cílem MZe je za účasti hlavních aktérů (zemědělci a místní komunity) podporovat nebo vytvářet sociální služby ve venkovských oblastech, které přispívají sociálnímu začleňování. Důležitou přidanou hodnotou je možnost integrovat znevýhodněné osoby do prostředí, které především ve venkovských oblastech umožňuje flexibilitu, blízkost a neformálnost širokého spektra vztahů při jejich začleňování, a to především za předpokladu, že budou vykonávat smysluplnou činnost – práci – vedoucí k posílení jejich osobnostních a profesních dovedností a schopností, ale také větší nezávislosti a lepšímu sociálnímu postavení. Sociální zemědělství v současné době získává pozornost na základě pozitivního vnímání zemědělství a venkovských zdrojů, kdy se přirozenou cestou zvyšuje i zájem o příznivé účinky přírodních prostor a zemědělských činností pro sociální, zdravotní a duševní pohodu zúčastněných osob. V tomto kontextu představuje **koncept sociálního zemědělství novou šanci pro zemědělce zavádět a vytvářet nové alternativní služby, rozšířit a diverzifikovat své činnosti a jejich roli ve společnosti.**

Opatření: 4.3.c V rámci probíhající důchodové reformy zohledňovat udržení mezigenerační spravedlnosti;

Gestor: MPSV

Termín: Průběžně

Stanovisko KSZ: Opatření je plněno.

Při rozhodování o změnách v rámci důchodového systému MPSV vždy systematicky a komplexně zvažuje dopady jednotlivých opatření na seniory. Je vyvíjena maximální snaha o zabezpečení na jedné straně adekvátnosti/přiměřenosti dávek a na druhé straně dlouhodobé finanční udržitelnosti důchodového systému, který je základním předpokladem pro stabilitu, funkčnost důchodového systému a v neposlední řadě pro důvěru veřejnosti. **V roce 2014 byla založena Odborná komise pro důchodovou reformu**, která se ve svém mandátu „*zavazuje provést zhodnocení stavu českého důchodového systému v interdisciplinárním pohledu a připravit široce sdílený návrh pokračování důchodové reformy v ČR tak, aby byl zabezpečen důstojný příjem důchodců a zajištěno dlouhodobě stabilní uspořádání a finanční udržitelnost důchodového systému ve výhledu budoucích desetiletí*“. Odborná komise vzniká za účelem nalezení široké shody o budoucím směřování důchodového systému a předpokládá se, že její návrhy budou dobrým doporučujícím podkladovým materiálem pro strategické rozhodování vlády o budoucnosti důchodové reformy v ČR.

Opatření: 4.3.d Rozvoj potenciálu a rolí starších lidí v rodině, ekonomice a celé společnosti.

Gestor: MPSV

Termín: Průběžně

Stanovisko KSZ: Opatření je plněno.

MPSV je gestorem a koordinátorem opatření obsažených v národní strategii přípravy na stárnutí "**Národní akční plán podporující pozitivní stárnutí pro období let 2013 až 2017**" (dále jen "NAP"). Na základě usnesení vlády ze dne 14. července 2014 č. 584 ke „Zprávě o plnění Národního akčního plánu podporujícího pozitivní stárnutí pro období let 2013 až 2017 za rok 2013“ byla schválena aktualizovaná verze NAP (usnesení vlády ze dne 30. 3. 2015 č. 218 o Národním akčním plánu podporujícího pozitivní stárnutí pro období let 2013 až 2017 (aktualizovaná verze ke dni 31. prosince 2014)). NAP je mezirezortním dokumentem, obsahující opatření, která se týkají problematiky stárnutí populace a která je třeba prosazovat horizontálně napříč sektory a na všech úrovních veřejné správy. K hlavním oblastem NAP patří: Realizace politiky přípravy na stárnutí, zajištění a ochrana práv starších osob, celoživotní učení, zaměstnávání starších pracovníků a seniorů, dobrovolnictví a mezigenerační spolupráce, kvalitní prostředí pro život seniorů, zdravé stárnutí a péče o seniory s omezenou soběstačností. Hlavním cílem je změna přístupu lidí a celé společnosti ke stárnutí, zlepšení zapojení starších občanů do života společnosti a podpora aktivního stárnutí jako prevence sociálního vyloučení a zdravotních problémů.

V oblasti podpory zvýšení zaměstnanosti starších lidí byl realizován projekt „**Pracujme společně**“, v jehož rámci bylo pilotně ověřeno sdílené pracovní místo (starší a mladší pracovník sdílí jednu pracovní pozici). Projekt proběhl postupně ve třech krajích - v Ústeckém, Karlovarském a Libereckém kraji, kde ve spolupráci s pobočkami úřadu práce probíhal nábor účastníků projektu. Účastníci potom prošli „Vstupním modulem“ a „Individuálním vzděláváním“. Zároveň byla účastníkům průběžně poskytována „Podpora při hledání pracovního uplatnění“. Na základě výstupů z bilanční a pracovní diagnostiky byly zpracovány plány osobního rozvoje účastníků.

S cílem podpory zaměstnanosti starších lidí je ÚP ČR realizován další projekt „**Generační tandem**“, který je zaměřen na zajištění generační výměny a podpory mezigenerační solidarity na trhu práce prostřednictvím udržení v zaměstnání pracovníků v předdůchodovém věku a posílení souladu mezi kvalifikační nabídkou a poptávkou na trhu práce u osob na trh práce nově vstupujících. Projekt je pilotně realizován v Olomouckém, Karlovarském a Středočeském kraji. Projekt podpoří přenos pracovních zkušeností na osoby vstupující na trh práce a to bez předchozích pracovních zkušeností (max. do dvou let praxe). Projekt si také slibuje podporu delší zaměstnatelnosti starších osob v předdůchodovém věku, kdy dochází ke snížení produktivity nebo aktivity v rámci pracovní činnosti.

Cílem Generačního tandemu je zvýšit jistotu starších zaměstnanců v zaměstnání prostřednictvím mezigeneračního přenosu pracovních zkušeností ve vztahu k mladším zaměstnancům, jejich zapracováním, a to i za pomoci investic do jejich vzdělání a dalšího rozvoje.

Od roku 2012 je MPSV autorizačním orgánem profesní kvalifikace (PK) ***Chůva pro děti do zahájení povinné školní docházky a Chůva pro dětské koutky*** (podle zákona č. 179/2006 Sb.). Profesní kvalifikace umožní větší zapojení osob 50+ na trhu práce v rámci zajištění služeb péče o děti (dětská skupina, služby péče o děti na základě živnostenského oprávnění). V roce 2014 bylo MPSV uděleno celkem 24 autorizací, z toho 14 pro profesní kvalifikaci *Chůva pro děti do zahájení povinné školní docházky* a 10 pro profesní kvalifikaci *Chůva pro dětské koutky*. Osvědčení o způsobilosti k těmto profesním kvalifikacím získalo 235 uchazečů (227 PK *Chůva pro děti do zahájení povinné školní docházky* a 8 PK *Chůva pro dětské koutky*).

1.13 Plnění opatření v oblasti mainstreamingu sociálního začleňování

Mainstreaming sociálního začleňování znamená zahrnutí této agendy nejen do sociální politiky, ale i do politik vzdělávání, zdravotnictví, regionálního rozvoje, v oblasti kultury, spravedlnosti, financí, bezpečnosti a prevenci kriminality. Jeho nejvýraznější charakteristikou je změna přístupu, která usiluje o nadhled a širší chápání daného problému. Při plánování politik cílených na osoby ohrožené sociálním vyloučením a sociálně vyloučené do popředí vystupuje význam tzv. evidence based policy (politiky založené na důkazech). Mainstreaming vytváří proces tvorby politik založený na lepších informacích, v procesu politiky vede k větší transparentnosti a otevřenosti a prostřednictvím účinných konzultačních mechanismů podněcuje jak širší individuální a skupinovou participaci, tak synergický potenciál relevantních politik.

Cíl: Využívání evidence based přístupu při tvorbě politik a posilování informovanosti o problematice sociálního vyloučení

Opatření (všechny resorty; průběžně): 4.4.a Zvyšování analytické kapacity ve státní správě a samosprávě, ale i v neziskovém sektoru, zavedení stálé spolupráce státní správy a samosprávy s akademickou a výzkumnou sférou, realistické informování a posilování informovanosti o problematice sociálního vyloučení ve státní správě a samosprávě prostřednictvím vzdělávání pracovníků veřejné správy;

Stanovisko KSZ: Opatření je plněno.

V rámci MPSV funguje **Vědecká rada pro sociální práci**, která je poradním orgánem ministra práce a sociálních věcí pro aplikaci vědeckých poznatků z oboru sociální práce při řešení odborných problémů souvisejících s realizací sociální politiky státu.

V rámci přípravy legislativních opatření v oblasti nepojistných dávkových systémů MPSV spolupracuje s akademickou a výzkumnou sférou. Dokladem je např. zapracování připomínek z diskuse s představiteli akademické sféry (CERGE-EI) na půdě Legislativní rady vlády k právní úpravě porodného při zpracování návrhu zákona č. 253/2014, kterým se mění zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů. Při přípravě nové právní úpravy doplatku na bydlení, kterou obsahoval zákon č. 252/2014 Sb., kterým se mění zákon č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony, byly využity výsledky z projektu „**Analýzy socioekonomické situace příjemců sociálních dávek na ubytovnách**“, kterou pro MPSV v roce 2014 zpracoval Deloitte Advisory s.r.o.

Odborníci z akademické a výzkumné sféry se pravidelně podílí na **přípravě i monitorování plnění strategických materiálů MPSV z oblasti sociálního začleňování (KSZ a její expertní skupiny, např. Expertní skupina pro řešení problematiky bezdomovectví)**. Experti byli a nadále budou zapojeni i do **příprav nového programového období (příprava OPZ, projektových záměrů)**.

MPO dlouhodobě věnuje největší pozornost problematice výzkumné a analytické činnosti formou účelové podpory, která v roce 2014 dosahovala desítek milionů korun. Podpora se týkala konkrétních projektů příslušných ústavů Akademie věd ČR a univerzit i dalších vysokých škol.

MSp trvale využívá výzkumné poznatky; je zřizovatelem organizace specializované na kriminologický výzkum (**Institut pro kriminologii a sociální prevenci**), v jejímž výzkumném programu jsou zařazovány také úkoly, týkající se problematiky sociálně patologických jevů, majících souvislost se sociálním vyloučením. S předmětnou problematikou konkrétně souvisel výzkumný úkol *„Současná situace v oblasti extremistických hnutí v ČR s důrazem na jejich potenciální podporu u mladistvých a na šíření extremistických ideologických obsahů po Internetu“*. Úkol byl řešen v rámci *„Programu bezpečnostního výzkumu“*, byl dokončen v roce 2013 a úspěšně obhájen. Jeho výsledky byly využity ve *„Zprávě o situaci v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku na území České republiky v roce 2013“* a *„Zprávě o extremismu na území ČR v roce 2013“*, které byly dány k dispozici mj. Republikovému výboru pro prevenci kriminality, resortům školství a práce a sociálních věcí.

MV ohledně plnění tohoto opatření odkazuje na informace uvedené u plnění opatření **4.2.a**. Poznatky a praktické zkušenosti krajských koordinátorů pro romské záležitosti, romských poradců na úrovni obcí v přenesené působnosti a poskytovatelů sociálních služeb příslušníkům romských komunit jsou navíc průběžně začleňovány do celoživotního vzdělávání příslušníků a zaměstnanců Policie ČR. Tyto informace jsou pravidelně zobecňovány a zařazovány do vzdělávacích aktivit příslušníků a zaměstnanců Policie ČR, zejména vykonávajících činnosti na úseku menšin. Styční důstojníci pro menšiny jednotlivých krajských ředitelství policie a členové jejich pracovních skupin jsou ve stálém kontaktu s uvedenými koordinátory, poradci a dalšími osobami, činnými v této problematice.

Opatření: 4.4.b Zavedení systematického posuzování potenciálních dopadů nově přijímaných opatření na osoby ohrožené sociálním vyloučením včetně identifikace rizik a přijetí odpovídajících opatření;

Stanovisko KSZ: Opatření je plněno.

Opatření je plněno v rámci přípravy legislativních opatření v oblasti nepojistných dávkových systémů. Obecným požadavkem na tvorbu právních předpisů je zhodnocení dopadů změny právního stavu, při kterém se postupuje dle **Obecných zásad pro hodnocení dopadů regulace (RIA)**. RIA je dle Legislativních pravidel vlády součástí legislativního procesu při zpracování všech obecně závazných právních předpisů připravovaných ministerstvy. Závěrečná zpráva RIA je součástí návrhu právního předpisu a posuzování relevantních sociálních dopadů nově přijímaných opatření zejména na specifické sociální skupiny obyvatel a jejich práva, např. na sociálně slabé, osoby se zdravotním postižením, národnostní menšiny, sociálně vyloučené, nebo hodnocení okolností majících dopad např. na zhoršení sociální rovnosti, sociální začleňování, práva menšin, ochranu osobních údajů, včetně identifikace a eliminace rizik, je její povinnou součástí. Viz např. RIA k zákonu č. 252/2014 Sb., kterým se mění zákon č. 111/2006 Sb., *o pomoci v hmotné nouzi*, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony. Návrh nové právní úpravy doplatku na bydlení zvažuje sociální dopady na osoby v hmotné nouzi, jimž garantuje nárok na hmotné zabezpečení a zabraňuje vytlačování sociálně ohrožených skupin obyvatel do substandardních forem bydlení.

I v rámci roku 2014 byl realizován **„Projekt podpora procesů v sociálních službách“**, který se snaží nastavit **monitoring a evaluaci efektivity sociálních služeb**. Efektivita systému by měla být nastavena v návaznosti na nepříznivou sociální situaci.

Opatření: 4.4.c Pravidelné sledování a vyhodnocování vazeb mezi přijímanými strategickými dokumenty v oblastech souvisejícími se sociálním začleňováním;

Stanovisko KSZ: Opatření je plněno částečně

KSZ (MPSV) se podílí na tvorbě a připomínkování zásadních dokumentů z oblastí souvisejících se sociálním začleňováním, což přispívá k lepší provazbě opatření a plnění cílů v oblasti sociálního začleňování. KSZ má zejména poradní roli. Je žádoucí hledat další řešení pro lepší koordinaci průřezové agendy sociálního začleňování.

I v rámci roku 2014 MPSV realizovalo **„Projekt podpora procesů v sociálních službách“**, jehož cílem je nastavení **monitoringu a evaluace efektivity sociálních služeb**. Efektivita systému by měla být nastavena v návaznosti na nepříznivou sociální situaci.

Opatření: 4.4.d Podpora zavádění monitoringu a evaluace efektivity opatření;

Stanovisko KSZ: Opatření je plněno částečně

I v rámci roku 2014 MPSV realizovalo "**Projekt podpora procesů v sociálních službách**", který se snaží nastavit **monitoring a evaluaci efektivity sociálních služeb**. Efektivita systému by měla být nastavena v návaznosti na nepříznivou sociální situaci.

Ke zvýšení efektivity ve sledování pokroku v oblasti boje s chudobou a sociálním vyloučením ve vztahu ke Strategii je a nadále pravidelně bude využívána certifikovaná a oponovaná metodika VÚPSV „**Indikátory strategie potlačování chudoby a sociálního vyloučení v České republice**“.

Opatření je dále plněno v rámci přípravy legislativních opatření v oblasti nepojistných dávkových systémů. Dokladem je např. využití poznatků o právních úpravách porodného v členských zemích Evropské unie při zpracování návrhu zákona č. 253/2014, kterým se mění zákon č. 117/1995 Sb., o *státní sociální podpoře*, ve znění pozdějších předpisů.

Opatření: 4.4.e Podpora využívání výzkumných závěrů a zkušeností ze zahraničí, podpora výzkumných činností dlouhodobého charakteru, včetně predikce trendů budoucnosti, podpora výzkumných záměrů sledujících regionální dimenzi sociálního vyloučení.

Stanovisko KSZ: Opatření je plněno

V roce 2014 bylo formulováno několik výzkumných potřeb MPSV, které byly přijaty a v roce 2015 vyhlášeny TAČR. Jedná se např. o:

- 1) Využití kapacit pobytových sociálních služeb s ohledem na řešení potřeb jejich uživatelů;
- 2) Výkon sociální práce z hlediska prevence a řešení situací sociálního vyloučení v rámci veřejné správy, poskytovatelů sociálních služeb a ostatních organizací.

MPSV pravidelně spolupracuje s VÚPSV na prohlubování a zkvalitňování informací o oblasti sociálního začleňování. VÚPSV v roce 2014 pro MPSV zpracoval několik analýz, např. „**Chudoba, deprivace a sociální vyloučení v České republice s důrazem na děti a domácnosti vychovávající děti**“, „**Role lokálních vlád při řešení problémů sociálního začleňování**“ nebo „**Analýzu problému rizika ztráty bydlení a vyhodnocení existujících mechanismů v České republice**“. V rámci další činnosti VÚPSV bylo zadáno mj. další „**Zhodnocení vývoje situace v oblasti sociálního vyloučení a Strategie sociálního začleňování 2014-20 za rok 2014 podle soustavy indikátorů**“.

MV (OBVPV) je gestorem národního bezpečnostního výzkumu, vývoje a inovací (dále jen „**bezpečnostní výzkum**“). Plní všechny úkoly poskytovatele státní podpory ve výzkumu vývoji na základě zákona č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací z veřejných prostředků a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o podpoře výzkumu a vývoje), ve znění pozdějších předpisů. Bezpečnostní výzkum je realizován na základě „*Meziresortní koncepce bezpečnostního výzkumu a vývoje ČR do roku 2015*“, která byla schválena usnesením vlády č. 743/2008. Koncepce stanovila 3 základní priority bezpečnostního výzkumu v ČR – Bezpečnost občanů, Bezpečnost kritických infrastruktur, Krizový management a 5 priorit podpůrných. V rámci priority „*Bezpečnost občanů*“ je zahrnuta mimo jiné i tematická oblast „*Ochrana proti kriminalitě, protispolečenskému jednání a sociopatologickým jevům*“.

V roce 2014 byl podpořen projekt „***Analýza přirozeného jazyka v prostředí internetu***“ (č. projektu VF20102014003) realizovaný Masarykovou univerzitou v Brně v období od 1. 10. 2010 do 31. 12. 2014. Předmětem je vyvinout a implementovat techniky zpracování přirozeného jazyka umožňující analyzovat jazykové projevy na Internetu, které spadají do působnosti českých bezpečnostních orgánů (neonacismu, anarchismu, rasismu, terorismu) s důrazem na určování pravděpodobnosti autorství textů. Předmětem zájmu bude veškerý webový obsah produkovaný domácími i mezinárodními zájmovými skupinami nebo jednotlivci.

V rámci programu „Zavádění policejních specialistů pro práci s romskou menšinou v sociálně vyloučených lokalitách“, financovaného z Norských fondů, bude realizován rozsáhlý výzkum veřejného mínění na téma vnímání policejní práce touto menšinou a jeho následná analýza, sloužící k nastavení parametrů policejní práce.

Policie ČR ad hoc podporuje a účastní se výzkumů mapujících strukturu a dynamiku kriminality, která je spojena s životem menšinových komunit. V současné době Policie ČR takový průzkum sama nerealizuje.

V souladu s plněním „*Strategie pro práci Policie ČR ve vztahu k menšinám pro období 2013-2014*“ MV spolupracuje na realizaci **výzkumu, který je zaměřený na zjištění hlavních typů zátěžových situací, se kterými se setkávají příslušníci Policie ČR při kontaktu s menšinami.** Výzkum je součástí klíčové aktivity „*Zpracování odborného obsahu výukových seminářů pro příslušníky Policie ČR na téma interkulturní kompetence – zvládnutí psychické zátěže při kontaktu s obyvateli sociálně vyloučených lokalit či nositeli sociálních, kulturních a jiných zvláštností včetně výukových videospotů*“ v rámci projektu „*Efektivní rozvoj a posilování kompetencí lidských zdrojů*“, který je spolufinancovaný z OP LZZ. Na základě uvedeného výzkumu budou následně zpracovány výukové materiály pro lektory Policie ČR, které budou sloužit pro výuku příslušníků Policie ČR. Cílem aktivity je především snížení konfliktních situací při kontaktu policie s příslušníky menšin včetně romské menšiny a posílení odborných dovedností příslušníků Policie ČR při kontaktu s menšinami.

„Národní informační a poradenské středisko pro kulturu“ (NIPOS), příspěvková organizace MK, v současné době připravuje výzkumný projekt týkající se vlivu amatérských uměleckých aktivit na kvalitu života obyvatel v regionech. Záměrem projektu je postihnout všechny sociální skupiny obyvatel ve vybraných krajích ČR.

2 Vyhodnocení obecné situace podle metodiky „Indikátory strategie potlačování chudoby a sociálního vyloučení v České republice“

Na konci roku 2014 a počátku roku 2015 bylo provedeno vyhodnocení větší části soustavy „*Indikátorů strategie potlačování chudoby a sociálního vyloučení v České republice*“ dle stejnojmenné metodiky (podklad navržený VÚPSV v roce 2013).

Jedná se zejména, jak předpokládal Implementační plán výše uvedené metodiky, o okruh 1 (dobře dostupné a snadno zpracovatelné indikátory). Rovněž byla v této fázi zahrnuta velká část indikátorů okruhu 2 (dostupné, ale na zpracování náročnější indikátory). V další fázi bude okruh 2 dopracován a bude řešena dostupnost dat okruhu 3. Účelem tohoto vyhodnocení je podat fakta o vývoji širšího okruhu indikátorů, jež charakterizují vývoj situace i vývoj opatření v oblasti sociálního začleňování a mohou být podkladem k další diskusi o prioritách a dalších opatřeních v této oblasti.

Období, za které jsou indikátory sledovány, je období let 2010 - 2013 tak, aby bylo možné sledovat vývojovou tendenci v posledních letech. Podklady (data) a zpracování údajů podle metodiky soustavy indikátorů zajistili: Český statistický úřad, MPSV (odbor statistik a analýz, odbor sociálních služeb), MŠMT, ČNB a VÚPSV. Metodika bude na základě zkušeností se zpracováním, dostupností dat a ověření dalších možností v průběhu roku 2014 aktualizována.

Zhodnocení soustavy indikátorů srovnáním roku 2013 (případně roku 2014, pokud byla data dostupná) s rokem 2012, stejně jako v dlouhodobém vývoji od roku 2010, ukázalo spíše příznivý trend, zejména pokud jde o indikátory vztažené k národním cílům Strategie Evropa 2020 a řadu dalších klíčových indikátorů v oblasti sociálního začleňování.

Přestože ještě zcela neodezněly dopady krize, stále citelné zejména na trhu práce, a přestože byla provedena řada úsporných opatření v oblasti veřejných výdajů s dopadem na sociální systém, došlo k růstu životních nákladů, zejména v oblasti bydlení a růstu počtu lidí závislých na podpoře ve formě dávek hmotné nouze, složený indikátor sociálního vyloučení v roce 2013 svou hodnotou předchází národní cíl a podobně míra rizika chudoby je nejnižší v Evropě. Příznivé jsou indikátory vývoje míry zaměstnanosti a celá řada dalších indikátorů zaznamenala mírné zlepšení; často šlo navíc o výraznější zlepšení u kategorií populace, u nichž tyto indikátory dlouhodobě naznačují vyšší rizika sociálního vyloučení.

Indikátory také ukazují na následující skutečnosti: úsporná opatření neznamena zásadní dopad na sociální systém, ať už v dávkové oblasti či v oblasti sociálních služeb, i když je zřejmé, že **v některých oblastech došlo ke stagnaci a zaostávání veřejných politik za narůstajícím potřebami. Deficit je patrný zejména v oblasti aktivní politiky zaměstnanosti.**

Zaznamenáváme vysoké zatížení pracovníků v přímé práci s klienty a stále relativně nízké podíly účastníků opatření aktivní politiky zaměstnanosti či programů celoživotního vzdělávání – projevuje se to i v neplnění národních cílů snížení nezaměstnanosti mladých osob a osob s nízkým vzděláním či v relativně vysokém podílu dlouhodobé nezaměstnanosti. **Problém prohlubuje i zvyšující se podíl mladých osob předčasně opouštějících vzdělávací systém. U specifických skupin žáků se speciálními vzdělávacími potřebami však systém zároveň prokazuje jistý progres směrem k inkluzivnímu vzdělávání, ten však zatím není potvrzen adekvátnější podporou poradenských služeb, které tento způsob vzdělávání implikuje.**

Přetrvávají **nedostatečné možnosti předškolní péče o děti, zejména ve věku do 3 let**, které implikují nízké možnosti zaměstnání rodičů pečujících o děti v předškolním věku. **Za potřebami zaostává také vývoj v oblasti služeb péče o staré lidi.**

Podobně slabá je zatím reálná politika v oblasti podpory bydlení skupin, pro které je bydlení hůře cenově dostupné, či rozsah krizových intervencí ve vztahu k bezdomovectví.

V neposlední řadě jsou **nedostačující i kapacity sociální práce, jež negativně ovlivňují řadu oblastí** – například individuální práci v oblasti zaměstnávání, inkluzivní vzdělávání, prevenci bezdomovectví, terénní práci v sociálně vyloučených lokalitách a další.

Efektivnost sociálních transferů v eliminaci chudoby je trvale relativně vysoká, avšak horší je právě v případě specifických kategorií populace, jako jsou neúplné domácnosti s dětmi, dílem i domácnosti jednotlivců, ale především nezaměstnaní. Nepříznivý je rychlý nárůst počtu osob závislých na dávkách hmotné nouze, zejména doplatku na bydlení v průběhu posledních let.

Lze říci, že tyto deficity se nejeví být jako výrazné, s fatálními následky. Přesto ale indikátory upozorňují na řadu skutečností, jež s těmito deficity souvisejí.

Nepřiměřeně vysoká je míra nezaměstnanosti osob do 25 let, osob s nejvýše základním vzděláním, extrémně vysoký je dopad mateřství a péče o děti do 6 let na zaměstnanost žen, nízké jsou míry pracovní intenzity v neúplných domácnostech a v domácnostech jednotlivců.

Prohlubuje se rozsah a intenzita sociálního vyloučení v oblasti bydlení. Obecně je problémem přelidněnost bytů (trpí jí až třetina domácností se závislými dětmi). Čtvrtina až třetina domácností jednotlivců či neúplných domácností s dětmi má náklady na bydlení vyšší než 40% jejich příjmu a jejich počet spíše roste. V neposlední řadě, během let 2010-13 výrazně narostl počet osob v hmotné nouzi bydlících ve formě bydlení „jiná“ (jde především o ubytovny). To vše souvisí s nedostatkem dostupného nájemního (sociálního) bydlení. Naproti tomu se zhoršují indikace poměrů neuspokojených žadatelů o krizové formy bydlení, jako jsou noclehárny a azylové domy, a jejich deficit narůstá v konfrontaci s potřebou. To vše se stává faktorem, jenž ovlivňuje nepříznivě další oblasti sociálního vyloučení.

Dlouhodobě dochází ke **koncentraci rizik nezaměstnanosti, chudoby a sociálního vyloučení do určitých kategorií populace, která je doprovázena koncentrací prostorovou** (což zatím data soustavy indikátorů neukazují, nicméně je potvrzeno jinými zdroji).

Sociální vyloučení, materiální deprivace, chudoba a nezaměstnanost dopadají neúměrně silně (v porovnání s ostatní populací) na nezaměstnané, na neúplné domácnosti s dětmi, na domácnosti s třemi a více dětmi, na domácnosti jednotlivců (které velice tíží náklady na bydlení).

Prostorově se jedná o koncentraci problémů v regionech Severozápad a Moravskoslezsko, v Ústeckém, Karlovarském a Moravskoslezském kraji.

Obecné indikátory sociální soudržnosti jsou mírně pod průměrem zemí EU a spíše se zhoršují, zatímco evropský trend naznačuje spíše zlepšování. Může to souviset právě s koncentrací sociálního vyloučení v určitých kategoriích populace a v určitých prostorech.

Situace v oblasti sociálního začleňování bude v průběhu roku 2015 dále vyhodnocována, což bude směřovat k lepšímu a efektivnějšímu nastavení cílů opatření Strategie.

Příloha č. 1: Seznam plnění cílů a opatření

Plnění opatření Strategie v roce 2014

Cíl: Nastavení a rozvoj sociální práce:

Opatření:	Termín plnění:	Gece:	Plněno (ano/ne/částečně)
2.a Zajistit a podporovat vzájemnou spolupráci aktérů veřejné správy a ostatních subjektů při výkonu sociální práce	průběžně	MPSV ve spolupráci s MV, kraji, obcemi	ano
2.b Zabezpečit odpovídající metodickou a finanční podporu sociální práce	od roku 2014	MPSV	ano
2.f Podpora sociální práce na obcích, sladování metod sociální práce a spolupráce s ÚP ČR, NNO a sociálních služeb	průběžně	MPSV	ano
2.g Podpora péče poskytované v co největší míře v přirozeném prostředí klienta (komunitní péče)	průběžně	MPSV	ano
2.h Podporovat alternativní přístupy v sociální práci	průběžně	MPSV	ano
2.ch Zvyšování prestiže sociální práce prostřednictvím osvěty a informování	průběžně	MPSV	ano

Cíl: Vytvářet podmínky pro vstup a udržení se na trhu práce pro osoby sociálně vyloučené nebo sociálním vyloučením ohrožené:

Opatření:	Termín plnění:	Gece:	Plněno (ano/ne/částečně)
3.1.a Zabezpečit odpovídající poradenské, motivační a podpůrné služby pro vstup a udržení se na trhu práce včetně tvorby individuálních akčních plánů (programy personální, technické, metodické a motivační podpory), i prostřednictvím zapojení nestátních neziskových organizací do poskytování komplexních poradenských služeb	průběžně	MPSV, ÚP ČR	ano
3.1.d Zajistit podporu odpovídajících služeb pracovní rehabilitace, podpora programům sociální rehabilitace	průběžně	MPSV, ÚP ČR	ano
3.1.e Zajištění koordinačních aktivit podporujících vstup a udržení se na trh práce na místní úrovni, zaměstnavatel – ÚP – NNO, personální posílení asistentů, služeb zaměstnanosti – nastavení metodik procesu koordinace a vzájemné spolupráce	průběžně	MPSV, ÚP ČR	ano
3.1.f Ve spolupráci s dalšími aktéry (zejm. motivovaní zaměstnavatelé) zajistit regionální zaměřování programů zaměstnanosti s možností jejich neprodleného nasazení ve vyloučených lokalitách	do konce roku 2014	MPSV, ÚP ČR ve spolupráci s Agenturou pro sociální začleňování (ASZ)	částečně
3.1.h Zavedení profilace uchazečů o zaměstnání na základě vzdálenosti od trhu práce za účelem lepšího zacílení opatření APZ	do konce roku 2014	MPSV, ÚP ČR	částečně
3.1.i Zajištění návaznosti jednotlivých opatření APZ ve smyslu dostupného zaměstnávání	do konce roku 2014	MPSV, ÚP ČR	částečně
3.1.j Podporovat vytváření lokálních sítí zaměstnanosti (viz Evropská strategie zaměstnanosti: http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=104&langId=cs) se zapojením všech relevantních aktérů, tj. zaměstnavatelů, územní veřejné správy a neziskového sektoru;	průběžně	MPSV, ÚP ČR	ano
3.1.k Šířeji prosazovat princip společensky odpovědného zadávání veřejných zakázek/motivovat podniky s účastí státu při vytváření pracovních míst pro znevýhodněné osoby na trhu práce (například České dráhy, Lesy ČR, správy povodí apod.), seznamovat veřejně zadavatele s metodikou společensky odpovědného zadávání veřejných zakázek	od roku 2014	Agentura pro sociální začleňování (ASZ) ve spolupráci s MMR, MPSV a dalšími resorty	ano
3.1.l Vzhledem k demografickým predikcím ohledně stárnutí populace dále rozvíjet koncept Age managementu na podporu zaměstnávání starších osob	průběžně	MPSV	ano
3.1.m Podporovat rozvoj sociálního podnikání formou osvěty, poradenství, finanční podpory i after care (následné podpory), včetně zvážení nutnosti přijetí specifické právní úpravy sociálního podnikání	průběžně	MPSV, MPO, MŽP	ano
3.1.n Zavedení systémové podpory přístupu osob k mikrofinancování	do konce roku 2014	MPSV ve spolupráci s MPO a dalšími aktéry	částečně
3.2.o Podpora rozvoje sociálně aktivizačních služeb za účelem podpory osoby k přístupu a udržení na trhu práce	od roku 2014	MPSV	ano
3.2.p Podpora rozvoje sociální práce ve službách zaměstnanosti (např. využití metody case managementu apod.)	od roku 2014	MPSV, ÚP ČR	ano
3.2.q Podpora rozvoje sociálně terapeutických dílen vzájemně dostupných s integračním sociálním podnikáním a zaměstnáváním znevýhodněných, propojování činnosti sociálně terapeutických dílen s potřebami obce, města, regionu	od roku 2014	MPSV	ano

Cíl: Zajistit dostatečně rozvinutý systém sociálních služeb pro potřeby osob sociálně vyloučených nebo sociálním vyloučením ohrožené reagující na jejich individuální potřeby v			
Opatření:	Termín plnění:	Gesce:	Plněno (ano/ne/částečně)
3.2.e Podporovat vznik modelů měření efektivity služeb sociální prevence, aktivizačních a začleňujících služeb, včetně služeb sociálního poradenství s důrazem na aktivity sociálního začleňování	do konce roku 2014	MPSV	částečně
3.2.f Optimalizovat systém financování sociálních služeb, který bude reflektovat demografický vývoj, nároky uživatelů a rostoucí náklady poskytovatelů	od roku 2014	MPSV	ano
3.2.i Zvyšování prestiže sociálních služeb a sociální práce prostřednictvím osvěty a informování	průběžně	MPSV	ano
Cíl: Zajistit dostupné, provázané a kvalitní služby pro rodiny, děti a mládež. Posílení ekonomické stability rodin a jejich samostatnost s důrazem na svobodu volby rodinné			
Opatření:	Termín plnění:	Gesce:	Plněno (ano/ne/částečně)
3.3.b Zajištění systémových změn v oblasti náhradní rodinné péče	průběžně	MPSV	ano
3.3.c Zajištění systémové podpory rodin při výchově dětí se specifickými potřebami	průběžně	MPSV	ano
3.3.d Zajištění odpovídající a standardy garantované kvality širokého spektra služeb pro rodiny, děti a mládež	průběžně	MPSV	ano
3.3.f Realizace opatření k podpoře flexibilních forem práce a dalších opatření v oblasti sladování profesního, rodinného a osobního života (motivovat zaměstnavatele k realizaci pro-rodinných opatření, včetně flexibilních forem práce);	průběžně	MPSV	ano
3.3.g Rozvoj služeb péče o děti, jejich dostatečné kapacity a místní dostupnosti	průběžně	MPSV	ano
3.3.h Rozvoj nízkoprahových služeb na podporu rodin ohrožených sociálním vyloučením, jako jsou kluby matek, mateřská centra, předškolní kluby nebo rodičovské skupiny založené na principu svépomoci	průběžně	MŠMT ve spolupráci s MPSV	ano
3.3.ch Realizovat dotační podporu prarodinných organizací poskytujících služby pro rodiny, včetně rodin se specifickou potřebou	průběžně	MPSV	ano
3.3.i Zajištění a podpora komunikace se všemi aktéry v oblasti rodinné politiky (rozvíjet spolupráci s územními samosprávnými celky při zajištění regionální rodinné politiky)	průběžně	MPSV	ano
3.3.j Zajištění účinných mechanismů spolupráce všech aktérů v systému sociálně-právní ochrany dětí, podpora mechanismů průběžného a dlouhodobého vyhodnocování situace ohrožených rodin a dětí, tvorby individuálních plánů a jejich naplňování	průběžně, evaluace v roce 2016	MPSV	ano
3.3.k Realizace programů a opatření v péči o děti v postavení obětí či pachatelů trestné činnosti	průběžně	MSP, spolupráce MV	ano
3.3.l Průběžné vzdělávání a odborná podpora všech aktérů systému sociálně-právní ochrany dětí	průběžně	MPSV	ano
3.3.m Realizace a rozvíjení osvěty v oblasti opatření v rodinné politice	průběžně, kampaň Právo na dětství 2014/2015	MPSV	ano
3.3.n Podporovat zvyšování kvality činnosti OSPOD ve vztahu k ohroženým dětem nebo rodinám včetně dětí a rodin v sociálně vyloučených lokalitách nebo rodin ohrožených vyloučením z bydlení	průběžně	MPSV	ano

Cíl: Zajistit rovný přístup ke vzdělání pro všechny			
Opatření:	Termín plnění:	Gesce:	Plněno (ano/ne/částečně)
3.4.a Zajistit podmínky (materiální, technické, finanční, personální) pro vzdělávání ve školách hlavního vzdělávacího proudu pro všechny děti, žáky a studenty	průběžně	MŠMT	ano
3.4.b Zkvalitnění a rozvoj poradenského systému za účelem zajištění rovného přístupu ve vzdělávání (od předškolního po vyokoškolské, vč. prevence rizikového chování)	průběžně	MŠMT	ano
3.4.c Zajištění podpory rovného přístupu ve vzdělávání prostřednictvím mimoškolních aktivit (podpora efektivního zájmového a neformálního vzdělávání)	průběžně	MŠMT	ano
3.4.d Minimalizace rizik spojených s rizikovým chováním u dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami prostřednictvím podpory standardizovaných a certifikovaných služeb v oblasti primární prevence rizikového chování ve vzdělávání, ve spolupráci s rodinou a sociálními službami;	průběžně	MŠMT	ano
3.4.e Podpora rozvoje a tvorby místních strategií rozvoje výchovně vzdělávací soustavy a systematické sociálně pedagogické intervence v domácnostech ohrožených sociálním vyloučením	průběžně	MŠMT ve spolupráci s MPSV a ASZ	ano
3.4.f Podpora poradenských, intervenčních a aktivizačních služeb v činnosti vzdělávacích institucí	průběžně	MŠMT ve spolupráci s MPSV	ano
3.4.g Podpůrné služby k získání a dokončení vzdělání pro osoby ze sociálně znevýhodňujícího prostředí podporujících jednak samotné žáky a studenty ve studiu, tak jejich rodiče v podpoře svých studujících dětí	průběžně	MŠMT ve spolupráci s MPSV	ano
3.4.h Propojení a spolupráce škol, rodin, sociálních služeb a orgánů sociálně právní ochrany dítěte	průběžně	MŠMT ve spolupráci s MPSV	ano
Cíl: Zvýšení dostupnosti bydlení pro osoby ohrožené vyloučením z bydlení nebo po jeho ztrátě			
Opatření:	Termín plnění:	Gesce:	Plněno (ano/ne/částečně)
3.5.a Zajištění místní dostupnosti standardního nesegregovaného bydlení (v bytech) pro osoby ohrožené vyloučením z bydlení nebo po jeho ztrátě (prostřednictvím legislativního vymezení rolí státu a obcí a návazného zajištění financování pořízení, rekonstrukce a provozu sociálního bydlení). Mělo by jít jednak o zajištění využití stávajícího bytového fondu (prostřednictvím rekonstrukcí, možnosti výhodného odkupu obcemi či neziskovými organizacemi) a nástrojů zvyšujících dostupnost bydlení na volném trhu s byty znevýhodněným jednotlivcům a rodinám (např. prostřednictvím garancí nebo sociálních nájemních agentur), jednak o zajištění podpory výstavby standardních nájemních bytů zvláště tam, kde nejsou k dispozici nevyužité byty, kde však existuje potřeba takového bydlení.	průběžně	MPSV, MMR	ano
3.5.c Podpora programů prevence ztráty bydlení (prevence vyloučení z bydlení), jako je protidluhové poradenství, programy podporující slaďování intervencí a nástrojů, personální zajištění apod.	průběžně	MPSV ve spolupráci s MSp	ano
3.5.d Podpora koordinace aktivit na místní úrovni za účelem udržení nebo zprostředkování odpovídající formy sociálního bydlení pro osoby vyloučené z bydlení nebo po ztrátě bydlení	průběžně	MPSV ve spolupráci s MMR	ano
3.5.f V jednotlivých opatřeních zohledňovat princip odmítnutí prostorové segregace znevýhodněných obyvatel	průběžně	MMR, MPSV	ano
3.5.g Rozvoj a podpora sociální práce jako nástroje zprostředkujícího přístup k adekvátnímu bydlení a jeho udržení	průběžně	MPSV	ano
Cíl: Zlepšit přístup osob sociálně vyloučených nebo sociálním vyloučením ohrožených ke zdravotní péči			
Opatření:	Termín plnění:	Gesce:	Plněno (ano/ne/částečně)
3.6.a Podpora osvětových, preventivních a informačních programů na podporu zdravého životního stylu u osob sociálně vyloučených nebo sociálním vyloučením ohrožených	průběžně	MZ ve spolupráci s MPSV	ano
3.6.b Provádět deinstitucionalizaci psychiatrické péče v souladu s principy schválené Strategie reformy psychiatrické péče	průběžně	MZ ve spolupráci s MPSV	částečně
3.6.c Zajišťovat osvětu a vzdělávání zdravotnických i nezdravotnických pracovníků v oblasti přístupu k osobám sociálně vyloučeným nebo sociálním vyloučením ohroženým a v dodržování právních předpisů upravujících přístup těchto osob ke zdravotním službám včetně zákazu diskriminace;	průběžně	MZ ve spolupráci s MPSV	ano
3.6.d Zvyšovat informovanost subjektů zapojených do práce s osobami sociálně vyloučenými nebo sociálním vyloučením ohroženými o možnosti využití programů MZ zaměřených na oblast prevence nemocí a podpory zdraví	průběžně	MZ	částečně
3.6.e Podpora terénní sociální práce (vzhledáváním a práce s ohroženými v terénu) k zajištění poskytování informací, poradenství			

Cíl: Zajistit adekvátní příjem a prevenci ztráty příjmu pro osoby sociálně vyloučené nebo sociálním vyloučením ohrožené			
Opatření:	Termín plnění:	Gesce:	Plněno (ano/ne/částečně)
3.7.a Doprovázení politiky fiskální konsolidace vhodnými prorůstovými opatřeními a posilováním zaměstnanosti, což umožní poskytování adekvátní podpory ohroženým skupinám, jejich zapojení na trhu práce, vytvoření dostatečných disponibilních zdrojů pro pasivní sociální ochranu	průběžně	MPSV, MPO, MF	ano
3.7.b Zvyšovat informovanost o možnostech a mezích pomoci, kterou skýtají sociální dávkové systémy	průběžně	MPSV, ÚP ČR	ano
3.7.c Zkvalitnit informace o vyplácených dávkách a jejich příjemcích tak, aby se mohly využít k včasné identifikaci koncentrace sociálních problémů a k formulaci návrhů opatření a hodnocení jejich dopadů	průběžně	MPSV, ÚP ČR	ano
3.7.d Udržovat a kultivovat systém státní sociální podpory a v souladu se strategickými cíli v oblasti zaměstnanosti zvyšovat dostupnost zařízení služeb péče o děti	průběžně	MPSV	ano
3.7.e Hledat možnosti, jak při poskytování dávek prohlubovat působení aktivizačních prvků a přispívat k začlenění na trhu práce	průběžně	MPSV, ÚP ČR	ano
3.7.f Podpora účasti uchazečů a zájemců o zaměstnání v aktivitách zaměřených na zvýšení finanční gramotnosti	průběžně	ÚP ČR	ano
3.7.g Podpora systému finančního vzdělávání – žáci základních a středních škol, pedagogové, odborníci, veřejnost	průběžně	MČMT	ano
3.7.ch Vyhodnotit a zanalyzovat změny nové právní úpravy týkající se ochrany spotřebitele po 1. 1. 2014, oddlužení po 1. 1. 2014 a vymáhání pohledávek po 1. 1. 2013, vyhodnotit jejich efektivitu a navrhnout opatření k odstranění zjištěných nedostatků nebo k zefektivnění již zavedených opatření	do konce roku 2014	MSp	ano
3.7.i Implementace směrnice 2013/11/EU o alternativním řešení spotřebitelských sporů, která předpokládá, že členské státy zakomponují do svých právních řádů mimosoudní mechanismy pro řešení spotřebitelských sporů, které budou pro spotřebitele levné, případně bezplatné	do konce roku 2014	MPO	ano
3.7.j Důsledně se zaměřit na odhalování, prověřování a vyšetřování trestných činů v oblasti lichvy	průběžně	MV	ano
3.7.k Rozvoj a podpora programů materiální pomoci pro osoby sociálně vyloučené nebo sociálním vyloučením ohrožené	průběžně	MPSV	ano
3.7.l Podpora poradenských a právních aktivit za účelem řešení zadlužení včetně bezplatného právního poradenství na místní úrovni	průběžně	MPSV, MSp	ano
3.7.m Podpora programů vzdělávání pro pracovníky pracujícími se sociálně vyloučenými a zadluženými osobami	průběžně	ÚP ČR	ano
Cíl: Podpora dalších začleňujících služeb: Integrovaný systém kvalitních a dostupných služeb pro osoby závislé nebo závislostí ohrožené postavený na stabilním systému			
Opatření:	Termín plnění:	Gesce:	Plněno (ano/ne/částečně)
3.8.a Zajistit podporu organizačním změnám vedoucím k integrovanému systému služeb	průběžně	ÚV v přímé spolupráci s MPSV	ano
3.8.b Zajistit podporu aplikace moderních metod financování, zjišťování potřebnosti a zajištění kvality, dostupnosti a provázanosti jako systémových opatření na všech úrovních	průběžně	ÚV v přímé spolupráci s MPSV	ano
3.8.c Zajistit podporu aplikace moderních metod sociální práce s klienty např. case/care management, zavádění alternativních nebo inovativních metod sociální a terapeutické práce s klienty např. zaměřených na kompenzaci nedostatečných sociálních dovedností, self-management, udržení rodinných vazeb v průběhu léčby jedince	od roku 2014	MPSV	ano
3.8.e Podpora síťování a zabezpečení spolupráce s návaznými službami a institucemi na místní úrovni	průběžně	MPSV ve spolupráci s ÚV a MV	ano
3.8.f Zajišťovat podporu službám pro osoby závislé nebo závislostí ohrožené	průběžně	ÚV v přímé spolupráci s MPSV a MZ	ano
3.8.g Zajistit podporu začleňujícím službám pro osoby po výkonu trestu	průběžně	MSp (PMS) ve spolupráci s MPSV, MV, MZ a ÚV	ano
3.8.h Zajistit podporu službám prevence kriminality a rizikových jevů	průběžně	MV	ano

Cíl: Rovný přístup osob sociálně vyloučených nebo sociálním vyloučením ohrožených ke společenským zdrojům.			
Opatření:	Termín plnění:	Gesce:	Plněno (ano/ne/částečně)
4.1.a Uplatňování zásady rovného přístupu ke všem zdrojům, právům, zboží a službám ve všech politikách týkajících se osob sociálně vyloučených nebo sociálním vyloučením ohrožených (rozlišování zavinění a nezavinění, příp. míry zavinění pro účely poskytnutí podpory je třeba odmítat jako protiprávní)	průběžně	ÚV a všechny resorty při navrhování opatření ve výše uvedených politikách	ano
Cíl: Aktivní přístup lokálních aktérů k prevenci a řešení problematiky sociálního vyloučení			
Opatření:	Termín plnění:	Gesce:	Plněno (ano/ne/částečně)
4.2.a Zajistit odpovídající podporu regionům k vytváření sociálně začleňujících politik – metodickou, personální, finanční. Opatření v oblasti podpory sociálního začleňování je třeba zaměřovat na území ČR, která jsou významně ohrožena zvýšenou nezaměstnaností, nedostatkem sociálních služeb, vysokou koncentrací skupin ohrožených chudobou a dalšími jevy konstituujícími prostředí sociálního vyloučení a tam, kde je potřeba dále rozvíjet již existující infrastrukturu sociálních služeb za účelem zvyšování konkurenceschopnosti a sociálního statutu jejího obyvatelstva	průběžně	MPSV, MMR, MŽP, MPO, MV	ano
4.2.b Podporovat spolupráci sociálních pracovníků sociálních služeb, služeb pro rodiny, mládež a děti, sociálních pracovníků obcí, sociálně právní ochrany dětí, Úřadu práce ČR, Probační a mediační služby ČR, výchovně vzdělávacích a dalších institucí za účelem prevence i komplexního řešení nepříznivé sociální situace osob	průběžně	MPSV, ÚP ČR, MZ, MV, MŠMT, MŽP, obce, ve spolupráci s MMR	ano
4.2.c Podpora specifickým programům a projektům řešící eskalaci sociálního napětí na místní úrovni	průběžně	MPSV, ASZ, MV, MMR, MPO, MSp a další resorty	ano
Cíl: Snižování sociálního napětí			
Opatření:	Termín plnění:	Gesce:	Plněno (ano/ne/částečně)
4.3.a Podpora spoluúčasti občanů na řízení věcí veřejných včetně zapojování osob sociálně vyloučených nebo sociálním vyloučením ohrožených	průběžně	MPSV	ano
4.3.b Zapojování občanského a soukromého sektoru do tvorby a implementace opatření na podporu sociální soudržnosti, včetně posilování společenské odpovědnosti zaměstnavatelů nebo rozvoje sociální ekonomiky	průběžně	MPSV	ano
4.3.c V rámci probíhající důchodové reformy zohledňovat udržení mezigenerační spravedlnosti	průběžně	MPSV	ano
4.3.d Rozvoj potenciálu a rolí starších lidí v rodině, ekonomice a celé společnosti.	průběžně	MPSV	ano
Cíl: Využívání evidence based přístupu při tvorbě politik a posilování informovanosti o problematice sociálního vyloučení			
Opatření:	Termín plnění:	Gesce:	Plněno (ano/ne/částečně)
4.4.a Zvyšování analytické kapacity ve státní správě a samosprávě, ale i v neziskovém sektoru, zavedení stálé spolupráce státní správy a samosprávy s akademickou a výzkumnou sférou, realistické informování a posilování informovanosti o problematice sociálního vyloučení ve státní správě a samosprávě prostřednictvím vzdělávání pracovníků veřejné správy	průběžně	všechny resorty	ano
4.4.b Zavedení systematického posuzování potenciálních dopadů nově přijímaných opatření na osoby ohrožené sociálním vyloučením včetně identifikace rizik a přijetí odpovídajících opatření	průběžně	všechny resorty	ano
4.4.c Pravidelné sledování a vyhodnocování vazeb mezi přijímanými strategickými dokumenty v oblastech souvisejícími se sociálním začleňováním	průběžně	všechny resorty	částečně
4.4.d Podpora zavádění monitoringu a evaluace efektivity opatření	průběžně	všechny resorty	částečně
4.4.e Podpora využívání výzkumných závěrů a zkušeností ze zahraničí, podpora výzkumných činností dlouhodobého charakteru, včetně predikce trendů budoucnosti, podpora výzkumných záměrů sledujících regionální dimenzi sociálního vyloučení	průběžně	všechny resorty	ano

Příloha č. 2: Seznam zkratk

ASZ	Agentura pro sociální začleňování
ESF	Evropský sociální fond
GŘ ÚP ČR	Generální ředitelství Úřadu práce České republiky
IOP	Integrovaný operační program 2007 - 2013
IROP	Integrovaný regionální operační program 2014 - 2020
KSZ	Komise pro sociální začleňování
MD	Ministerstvo dopravy
MK	Ministerstvo kultury
MLP	ministr pro lidská práva, rovné příležitosti a legislativu
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
MSp	Ministerstvo spravedlnosti
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
MV	Ministerstvo vnitra
MZ	Ministerstvo zdravotnictví
MZe	Ministerstvo zemědělství
MZV	Ministerstvo zahraničních věcí
OP LZZ	Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost 2007 – 2013
OP VK	Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost 2007 – 2013
OP VVV	Operační program Věda, výzkum, vzdělávání 2014 – 2020
OP Z	Operační program Zaměstnanost 2014 - 2020
ÚV	Úřad vlády ČR
ÚP ČR	Úřad práce České republiky
VÚPSV	Výzkumný ústav práce a sociálních věcí

Příloha č. 3: Seznam tabulek

Tabulka 1 Porovnání dotací u vybraných služeb	8
Tabulka 2 Nástroje podpory, zapojená zařízení – alokované finanční prostředky	11
Tabulka 3 Časová osa konzultačního procesu:	12
Tabulka 4 Výčet akcí za rok 2014.....	16
Tabulka 5 Údaje o rekvalifikacích	19
Tabulka 6 Výše příspěvku na úhradu potřeb dítěte	38
Tabulka 7 Počet dětí v ústavních zařízeních	39
Tabulka 8 Přehled poskytnutých finančních prostředků - Podpora integrace romské komunity.....	49
Tabulka 9 Přehled poskytnutých finančních prostředků - Podpora práce s dětmi a mládeží ohrožených sociálním vyloučením	50
Tabulka 10 Přehled podpory – program Podpora realizace aktivit v oblasti primární prevence rizikového chování.....	67
Tabulka 11 Přehled poskytnuté podpory - MŠMT.....	71
Tabulka 12 Podpora výstavby podporovaných bytů - MMR	73
Tabulka 13 Projekty podpory zdraví podpořené v roce 2014 se zaměřením na děti a seniory	80
Tabulka 14 Podpořené osoby	92